

RADODARNA KRKA

Dolenjska Krka je od nekdaj veljala kot pravi raj za ribiče. Četudi je bila v zadnjih letih nekolikokrat onesnažena, je njeno ribje bogastvo še vedno veliko, tudi po zaslugi prizadanih ribičev, ki v vodo vlagajo novi zarod. To se jim v tej ribolovni sezoni že obrestuje, saj prihajajo v zadnjih dneh iz Kostanjevice novice o bogatem plenu, ki ga je nekaterim prinesla „sreča“. Dolejš so uplenili res lepe primerke ščuk, somov, platic. Sloves Krke se zato širi tudi v svet in so se v Kostanjevici že napovedali tudi tuji ribiči.

Soma velikana, te dni ujetega v bližini Kostanjevice, lahko vidite na zadnji strani

Sergej Kraigher v svojem govoru: „Občinske meje ne smejo biti ovira za razvoj manj razvitih predelov in krajev.“

V današnji P objavljamo prvo od dveh nadaljevanj članka POZABLJENI GROB OBOZEVANKE PESNIKA SIMONA JENKA, v katerem se avtor prof. Karel Bačar zavzema, da ne bi propadel grob pesnikove obozevanke na novomeškem pokopališču.

Mimo tega objavljamo na drugi strani dva zapisa: o morskih psih — eden je pred kratkim zašel celo v Jadransko morje! — in o narodni herojki Albinci Mali-Hočevarjevi, ki nosi naslov JERBAS, PUŠKA IN PLENICE.

Zmagal Štrucelj

Najboljši belokranjski traktorist - V nedeljo tekmovanje v Šentjerneju

Izbirna tekmovanja za najboljši traktorist na Dolenjskem so se že pričela. Za področje Bele krajine je bilo tekmovanje zadnje soboto v Krasincu. Zmagal je Alojz Štrucelj iz KZ Črnopolje, pred Marjanom in Petrom Pezdircem (oba iz metliške kmetijske zadruge). Na naslednja mesta so se uvrstili: Anton Bahor (KZ Čr.), Jože Zupančič (KZ Met.), Jože Sajovic, Anton Filak in Jože Jaklič (vsi KZ Čr.). Pokrovitelj tekmovanja v Krasincu je bila metliška kmetijska zadruga, trije najboljši tekmovalci pa se bodo udeležili republiškega prvenstva, ki bo 6. in 7. septembra v Mariboru. Ker vlada za taka tekmovanja veliko zanimanje tudi med kmeti hrvatskih vasi ob Kolpi, so Belokranjci sklenili, da jih bodo prihodnje leto povabili k sodelovanju.

Za območje ožje Dolenjske bo traktorsko tekmovanje v nedeljo, 24. avgusta, na posestvu KZ „Krka“ iz Novega mesta v Šentjerneju pri Iskri. Začetek ob 15. uri.

V ponedeljek so obiskali „Krko“ maturantje slovenske gimnazije v Celovcu, ki so pod okriljem republiške konference SZDL pri nas na potovanju. Maturanti so si ogledali nekatere obrate te pomembne delovne organizacije. (Foto: B. Podobnik)

ZBORI NA ČAST KONGRESU

Na ponedeljkovi seji medobčinskega sveta ZMS za Dolenjsko v Novem mestu — udeležila sta se je tudi predsednik in sekretar republiške konference ZMS Ljubo Jasnjič in Zdenko Mali — so sklenili, da bodo v okviru priprav na 9. kongres slovenske mladine v občinah specializirani zbori mladih. Za mlade kmetijce bo tak zbor v Trebnjem, za zaposlene v kovinski industriji v Črnopolju, za mlade v nekovinski industriji v Metliki in za šolarje ter ostalo mladino s področja vzgoje in izobraževanja v Novem mestu. Med kongresom se bo mladina dolenjske regije udeležila krvodajalske akcije. Dogovorili so se tudi, da bo predsednik medobčinskega sveta poklicno opravljal svojo funkcijo.

I. Z.

Poglabljati zvezo delavcev in kmetov

V nedeljo je Planina pri Sevnici svečano sprejela osvoboditelje, brigadirje in druge

Več tisočglavi množici je predsednik predstava SRS

NASELJE MIRU

Člani Kluba OZN na Vinici upajo, da se bodo pričeli načrti za gradnjo „Naselja miru“ na Vinici že letos uresničevati. Pri tem sodelujejo z Zvezo esperantistov Slovenije, ki naj bi mladim Vinčanom pomagala. Najprej bo treba zbrati denar za odkup zemljišča, nato pa graditi hišice, kakršne gradijo v raznih državah sveta. Hišice bodo imele vse značilnosti slogov, ki vladajo v posameznih državah. S tem naseljem nameravajo člani Kluba OZN na viniški osnovni šoli simbolizirati mirno sožitje med narodi.

KNJIGA BO

Kot je bilo pojasnjeno tudi na zadnji seji občinske skupščine, je navsezadnje le zagotovljen denar, ki bo potreben za natis knjige „Občina Trebnje v NOB“. To pomembno delo opravljajo z veliko zavzetostjo na občinskem odboru ZB Trebnje, knjiga pa bo nudila strnjen prikaz narodnoosvobodilnega gibanja na območju občine.

Sergej Kraigher celotno Kozjansko označil kot pomembno oporišče v narodnoosvobodilnem boju. V svojem govoru je dal velik poudarek kmetijstvu. Pri nas z družbenim in gospodarskim razvojem, kljub vsem težavam, ki jih imamo, vse bolj utriujemo revolucionarno zvezo delavcev in kmetov, s pomočjo katere smo zmagali v revoluciji.

Navedel je več podatkov, kako zadnja leta napredujejo manj razvita območja Slovenije. Po letu 1972 se je stopnja rasti družbenega proizvoda povečala kar za 70 odstotkov bolj kot v vsej republiki, zaposlenost se je v zadnjih treh letih večala za 5,5 odst. na leto. Skupna vsota

bančnih posojil pa je lani znašala kar 32 milijard starih dinarjev.

Ne moremo pa biti zadovoljni s številom kmetov, ki so povezani v

GALLUS IN DRŽIČ NA DOLENJSKEM POLETJU

V okviru Dolenjskega poletja 74 bo drevi ob 20. uri v prostorih zdravilišča v Šmarjeških Toplicah koncert znanega okteta Gallus. V nedeljo, 25. avgusta ob 20. uri, pa si bodo obiskovalci lahko na Grmu v kmetijski šoli ogledali predstavo znane komedije Marina Držiča „Tripeče de Utoleče“. S tem delom bo v Novem mestu gostovalo Šentjasko gledališče. Vstopnice za obe prireditvi so po 20 din.

zadrugah in obratih za kooperacijo. Včlanjenih je samo 42.700 kmetovalcev, kar je mnogo manj kot je v Sloveniji ljudi, ki se ukvarjajo s to dejavnostjo. V kmetijstvu bi po njegovih besedah morali bolj težiti k skupnim vlaganjem, k združevanju dela in sredstev, saj bomo le tako lahko uresničili načrte v kmetijstvu. Razen tega bo treba dopolniti zakon o pospeševanju manj razvitih območij, tako da bo širša družbena pomoč zajela večje območje.

V svojem govoru je dejal, da je treba solidarnostno akcijo za pomoč Kozjanskemu čimprej končati. Posebej je pohvalil prizadevnost ljudi iz velenjske občine ter brigadirje in jih dal za zgled, kateremu naj sledijo tudi drugi.

A. ŽELEZNIK

Prva smrečica na »Delti«

Labodova TOZD v Ptujju dobila 2.000 m² novih prostorov, do leta 1978 bo zgrajeno še drugo

„Labod“ ni prelomil besede, dane „Delti“, še preden je ta ptujška delovna organizacija postala TOZD novomeške tovarne perila. Pred kratkim so v Ptujju ob Rogozniški cesti slovesno odprli prvi del nove tovarne — objekt z 2.000 m² skladiščnih prostorov, likalnico in krojilnico. Ko bo tovarna do leta 1978 dokončno zgrajena, bo imela 6.000 m² prostorov, 600 zaposlenih pa bo na dan sešlo po 10.000 moških srajc.

Otvoritev je bila lep prispevek k občinskemu prazniku, ki ga je tiste dni slavil Ptuj. Ključne novega objekta je Slavku Žunkoviču, predsedniku delavskega sveta „Delti“, izročila Marija Erhatic, ene najstarejših delavk v ptujški TOZD Laboda.

O razvoju „Delti“, kakor tudi o novomeški tovarni perila je govoril Zdravko Petan, glavni direktor Laboda. Med drugim je bilo iz njegovega poročila razbrati, da je moral Labod skozi huda obdobja, preden se je uveljavil, razširil dejavnost in

postal vodilna tovarna srajc v državi. Svoje TOZD ima razen v Novem mestu in Ptujju še v Krškem (Libno). Uspešno se vključuje tudi v mednarodno delitev dela z izvozom in narčtovanjem svoje dejavnosti na tujih (afriških) tleh.

Ob 50-letnici Laboda je bilo z ukazom predsednika Tita odklikovanih 18 zaposlenih v Delti. Odklikovanja je podelil predsednik ptujške občine Branko Gorjup. Poleg tega je dobilo 170 zaposlenih (kolektiv „Delti“ šteje 332 ljudi) priznanja za deset in več let dela v tej delovni organizaciji.

„RACE“ Z LOPARJI

Na igriščih Branika v Ljudskem vrtu v Mariboru je bilo tradicionalno prvenstvo združenja slovenskih športnih novinarjev v tenisu. Ponovno je zmagal Veselko (Delo), ki je bil prvak tudi lani. Novinarji Dela, Večera, RTV in Dolenjskega lista so igrali v dveh skupinah: zmagala sta Veselko in Splichal. V odločilnem dvoboju za prvo mesto je Veselko (Delo) premagal Splichala (Dolenjski list) 8:6, 9:7 in ponovil lanski uspeh. Lepo se je uvrstil tudi Dokl (Delo, Novo mesto), ki je v borbi za peto mesto premagal Soštariča (Večer).

Nedvomno je delo Iana Waltersa najbolj družbeno angažirano med vsemi petimi skulpturami letošnje Forme vive. Na fotografiji: kipar ob maketi svojega kipa, ki predstavlja upor fašizmu in zatiranju (Foto: J. Splichal)

Občutja duše in srca v lesu

Na deseti kostanjeviški Formi vivi ustvarjajo: Karel Kessler, Ian Walters, Bata Marianov, Koichiro Shimada in Janez Zorko

S slavnostnim koncertom Slovenskega okteta v kostanjeviški grajski cerkvi bo zadnjega avgusta sklenjena letošnja tradicionalna prireditev Forma viva. To je že deseto srečanje kiparjev, ki delajo v hrastu. V Kostanjevici so doslej gostili že 68 kiparjev; po splošni sodbi je letošnji simpozij izredno srečno zastavljen, zato pričakujejo strokovnjaki odlična dela.

Gostje letošnjega kiparskega srečanja so Avstrijec Karl Kessler,

Anglež Ian Walters, Romun Bata Marianov, Japonec Koichiro Shimada in Jugoslovan Janez Zorko, ki se je rodil v Podgorju nad Sevnico, vendar že več let živi v Parizu, kjer se je odlično uveljavil.

Kiparji so zdaj pred zaključkom svojega dela. Vsi po vrsti odlično ocenjujejo gostoljubnost organizatorjev, hvalijo pogoje za delo, prav tako pa jim je všeč tudi okolica. Kajpak je za vse največ vredno, da lahko pustijo prosto pot svoji domišljiji. V živem spominu je še namreč izjava kiparja, slikarja in arhitekta Toneta Kralja, ki je moral pol stoletja čakati, da je šle na Formi vivi

lahko uresničil svoj mladostni načrt iz Prage — „Tri dobe“.

Kot kaže slabih deset dni pred zaključkom simpozija, bodo vsi kiparji do roka lahko končali svoje plastike, le Angleža pesti čas. Misli pa, da bo tudi on končal svoje delo vsaj do 11. septembra, mednarodnega dneva solidarnosti s čilskim ljudstvom. „To je zame pomembno, ker predstavlja moj projekt protest proti tiraniji in fašizmu!“ poudarja Walters.

Bralce opozarjamo, da bomo daljši zapis o kostanjeviški Formi vivi objavili v naslednji P, ki izide 5. septembra.

J. S.

VREME

Ob koncu tedna bo prevladovalo precej sončno, vendar nekoliko hladno. V kotlinah zjutraj megla. Znatnih padavin ne bo.

GLOBOKO: PRVI MARTIN KOVAČIČ

Na nedeljskem občinskem tekmovanju traktoristov oračev je pri članih zmagal Martin Kovačič, pri mladih zadržanih pa Ivan Čurhalek. Na republiškem tekmovanju bodo Brežice zastopali člani: Kovačič, Hotko in Zevnik in mladi zadržani: Čurhalek, Dragović in Verstovlek.

Le učinkovite naložbe

Preskromni učinki investicij nas prizadenejo

Če našo delovno ustvarjalnost ilustriramo s podatkom, da je v minulem letu dohodek (torej novo ustvarjena vrednost) na zaposlenega v družbenem sektorju gospodarstva znašala le nekaj nad 4.300 din na mesec oziroma 26 din na uro, kar bi v bistvu zadostovalo le za soliden osebni dohodek, potem je jasno, da je manevrski prostor za delitev in porabo dokaj ozek.

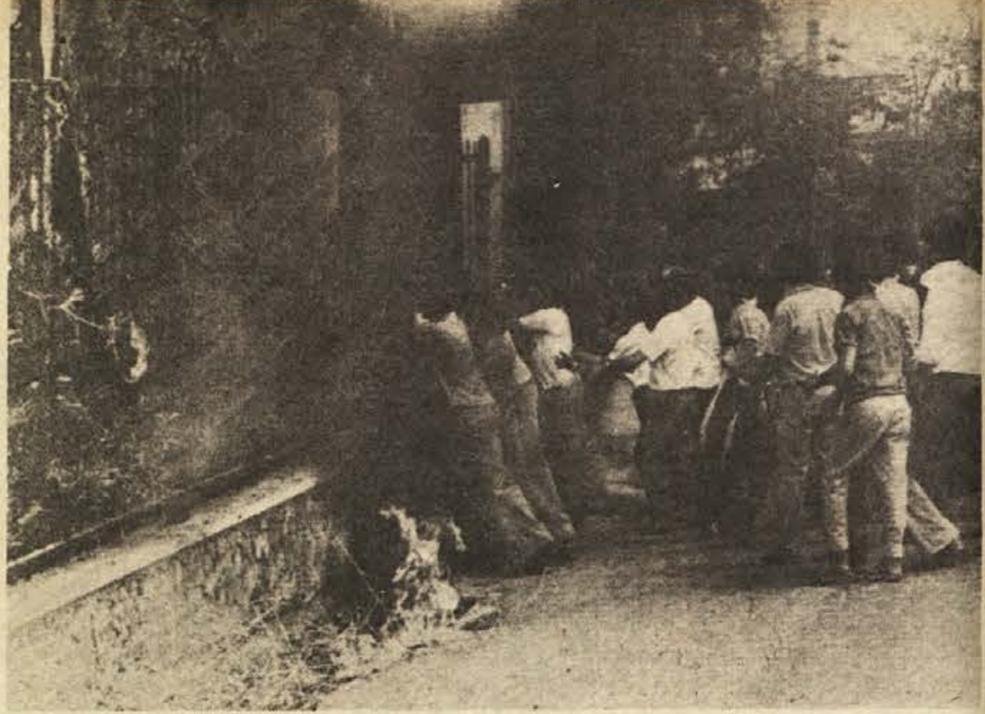
Ne glede na vse možnosti, ki jih dajejo večji delovni napor ob bolj organiziranem delovnem procesu, varčevanje in drugi ukrepi, je povsem jasno, da so preskromni učinki investicij med važnimi vzroki, da rodijo naši delovni napor preskromne sadove. Ob zapostavljanju planiranja v minulih letih smo premalo upoštevali usmeritev investicij v dejavnosti, pomembne za preobrazbo naše gospodarske strukture, torej predvsem v kmetijstvo, bazično industrijo in energetiko. Pri naložbah v finalno proizvodnjo so se ne redko odrazile take pomanjkljivosti kot so preskromna koordinacija znotraj jugoslovskega trga glede posameznih objektov in glede lokacije, tehnološka zastarelost nove proizvodnje na samem startu itd.

Razumljivo je, da tu spremembe ne bomo dosegli čez noč. Gre za postopen, morda v

tekočih gospodarskih gibanjih komaj otipljiv proces. Skratka, bolj bo treba upoštevati cilje, ki jih imamo glede preobrazbe naše gospodarske strukture in že štiri desetletja stari „input-output“: koliko v kakšno področje gospodarstva vložiš in koliko iz njega dobiš. Gre za organizirano družbeno akcijo sporazumevanja, dogovarjanja in planiranja, torej za razširjeno reprodukcijo. Ta še ni povsem na temeljih nove ustave in zato tudi združeno delo ne more prevzeti nase ustreznega obsega razvojnih odločitev in odgovornosti glede njih.

Zanimivo je, da nas na to obzirno opozarja celo Organizacija za ekonomsko sodelovanje in razvoj OECD, ko se zavzema za učinkovitejšo usmerjanje naših naložb v prednostne razvojne sektorje prek ekonomske opravilne obrestne mere.

Pri tem poudarja, da višja obrestna mera ne sme pomeniti

NIKOZIJA – Med silovitimi protiameriškimi demonstracijami je bilo v ciprskem glavnem mestu več ranjenih, življenje pa je izgubil ameriški veleposlanik. To se je zgodilo med napadom na poslopje ameriškega veleposlaništva – na sliki. Tudi v Atenah so bile velike demonstracije, med katerimi so ljudje vzklikali protiameriška gesla in obtoževali Kissingerja ter Forda, da podpirata Turčijo. Bela hiša je kasneje te obtožbe zanikala. (Telefoto: UPI)

tedenski zunanjepolitični pregled

večje stroške za gospodarstvo, če bodo višji dohodki od kreditov dejansko pripadli gospodarskim organizacijam kot ustanoviteljem in upravljalcem bank. S tem bi se povečala tudi akumulacija gospodarstva, kredite bi najemali bolj pretehtano in učinki naložb bi bili večji.

Čeprav morda nekoliko preveč slikovita je v bistvu vendarle pravilna trditev enega naših ekonomskih strokovnjakov, da pomeni danes dobiti kredit isto, kot če bi zaprosil za kos kruha, pa bi zraven dobil še kos salame ali sira. V razmerah, ko je stopnja inflacije precej višja kot obrestna mera, to drži. Z ekonomsko bolj opravičljivo obrestno mero pa bi vendarle le deloma popravili učinkovitost investiranja.

Bistveno je na načelih nove ustave oblikovati sistem razširjene reprodukcije in dodobra opredeliti narodno-gospodarska merila investiranja, glede katerih zelo bolehamo. Prav zdaj, ko snujemo dolgoročne zamisli o enotnem razvoju Jugoslavija do leta 1985, je primeren čas za to.

TONE KRAŠOVEC

Medtem ko je sprememba v Beli hiši že počasi sestavni del zgodovine, ostaja Ciper v središču pozornosti zaradi tega, ker tu orožje še vedno prevladuje nad pametnimi besedami sprave.

Najnovejši razplet dogodkov ne daje nobenega upanja, da bo ciprska kriza kaj kmalu rešena, saj se strasti še bolj razplamtevale, napetost še kar naprej raste. Zadnje dejanje v vrsti tragičnih dogodkov je smrt ameriškega veleposlanika v Nikoziji, ki so ga ubili med napadom na poslopje ameriškega veleposlaništva.

Ta uboj je doživel svojo takojšnjo obsodbo tako s strani začasnega ciprskega predsednika kot turskih in grških voditeljev, v Washingtonu pa je izzval ogorčenje in proteste.

Pred tem so bile hude protiameriške demonstracije tako v Nikoziji kot v Atenah, med katerimi so odkrito obtoževali ameriško diplomacijo za podpiranje Turkov in zagovarjanje njihovih stališč. Demonstracije so se v Nikoziji izrodile v napad na ameriško veleposlaništvo, ki se je končal z ubojem veleposlanika Rogerja Daviesa, v Atenah pa je policija aretirala nekaj deset demonstrantov, pri čemer jih je bilo več ranjenih.

Trenutno stanje na Cipru je tako, da obvladujejo severni del otoka Turki, ki so prerezali deželo od vzhoda do zahoda. Njihovi tanki so šest kilometrov pred Nikozijo, boji pa kljub uradno na obeh straneh sprejeti prekinitvi ognja ne prenehajo. Poročila o spopadih zdaj tu in zdaj tam prihajajo skoraj vsako uro.

Kar zadeva politične razmere je stvar še bolj zapletena. Turki vztrajajo na nekakšni administrativni delitvi otoka, ki naj bi dala njihovi nacionalni skupnosti na Cipru večjo avtonomijo, hkrati pa ji zagotovila nemoten razvoj. V tem smislu so se pripravljene tudi pogajati v Zenevi.

Grčija in uradna ciprska vlada pa izjavljata, da o kakšnih pogovorih ne more biti niti govora vse dotlej, dokler bodo turške čete na otoku.

Medtem je nastopil tudi nov moment z izstopitvijo Grčije iz NATO pakta.

Grška vlada je s tem sprožila čisto nov razvoj, katerega obseg in smer sicer še ni mogoče čisto zanesljivo napovedati, je pa možno domnevati, da bo pomenil temeljito prelomnico z zunanjo politiko grških polkovniških diktatorjev.

Med različnimi akcijami, ki so se začele bodisi v Združenih narodih, bodisi drugje, velja omeniti jugoslovansko. Podpredsednik ZIS in zvezni sekretar za zunanje zadeve Miloš Minić je obiskal Atene in Ankar

in predsednikoma Grčije ter Turčije izročil poslanico jugoslovskega predsednika Tita. To ni posredovanje klasičnega tipa, marveč zgolj napor, da bi vsem stranem ponudili razumne možnosti za mir.

Jugoslavija namreč vseskozi zagovarja načelo, da spornih vprašanj nikoli ni treba urejevati z orožjem, marveč zgolj z mirnimi pogajanjimi. Pri tem je treba upoštevati, da so suverenost, nevmešavanje v notranje zadeve drugih, ozemeljska nedotakljivost in pravica na samostojnost tista temeljna načela, ki jih je treba v vsakem primeru brezpogojno spoštovati. To se na Cipru v bližnji preteklosti žal ni dogajalo in posledice so več kot očitne.

Kriza se nadaljuje

Jugoslavija se torej zavzema za umik vseh tujih sil z otoka ter za zagotovitev takih demokratičnih svoboščin, ki bodo omogočile obema nacionalnima skupnostima na otoku nemoten in skladen razvoj.

Naša pobuda je bila tako v Atenah kot v Ankari zelo ugodno sprejeta, s čimer ni bilo dano priznanje samo Jugoslaviji, marveč tudi nevrščeniosti. Čeprav namreč Miloš Minić ni potoval v Atene in Ankar kot uradni predstavnik ali celo v imenu nevrščeniosti, so vendarle načela, ki jih zagovarjamo v tej diplomatski akciji – tista temeljna načela, na katerih počiva širša politika nevrščeniosti, potrjena nazadnje na četrti konferenci nevrščeniosti na vrhu v Alžiru.

SVETOVNA KONFERENCA O PREBIVALSTVU

Bukarešta je prizorišče svetovne konference o prebivalstvu, ki jo je odprl generalni sekretar svetovne organizacije dr. Kurt Waldheim. Jugoslovansko delegacijo vodi podpredsednik ZIS dr. Anton Vratusa.

Na konferenci bodo poskusili najti odgovore na številna vprašanja, ki zadevajo zadnja leta vse hitrejši porast števila Zemljanov in obratno s tem relativno nazadovanje količin hrane.

Menijo, da nas bo na svetu leta 2000 že 7 do 8 milijard, lakota pa pesti že danes dva izmed treh prebivalcev sveta. (Podrobneje bomo o tem poročali prihodnjic.)

(Iz zadnjega PAVLIHE)

– Si bral, kako bo z našim standardom leta 1985?
– Ne, ampak jaz bi bil zadovoljen, če bi bil kar tak, kot je zdaj.

tedenski notranjepolitični pregled - tedenski notranjepolitični pregled

Izvršni komite in predsedstvo CK ZKJ sta sprejela prve delovne programe, ki poudarjajo predvsem naloge v zvezi z doslednim uresničevanjem ustavnih sprememb. V izvršnem komiteju je že ustanovljena posebna komisija, ki se bo še posebej ukvarjala s tem vprašanjem, kar zgovorno pravi o pomenu, ki ga pripisujejo tej nalogi in njeni dolgoročni naravi.

Na jesenskih sejah bodo, tako piše v programu, obravnavali tudi nekatere naloge v zvezi z izdelavo koncepta dolgoročnega načrta za razvoj Jugoslavije, napovedujejo pa, da bodo o tej temi razpravljali, če bo to potrebno, tudi na seji CK ZKJ.

Na sejah predsedstva bodo med drugim analizirali uresničevanje protinflacijskega programa in programa stabilizacije, aktualna politična gibanja po X. kongresu, nekatere vprašanja v zvezi z delom posameznih družbenopolitičnih organizacij ter aktualna vprašanja mednarodnega položaja in mednarodnih odnosov.

Izvršni komite bo že po naravi svoje vloge pred sejami predsedstva sam razpravljal o vseh naštetih vprašanjih, razumljivo pa je, da bodo dnevni redi sestankov tega najbolj operativnega partijskega organa v federaciji znatno obsežnejši in širši. Tako bodo na sejah

izvršnega komiteja obravnavali tudi naloge v splošnem ljudskem odporu, varnost in družbeno samozaščito, spregovorili pa bodo tudi o ideološkem delu v ZK, usposabljanju kadrov, založniški dejavnosti ter analizirali uresničevanje sprejetih nalog na področju socialne politike.

Na skupnem sestanku predstavnikov CK ZKS, gospodarske zbornice Slovenije, zveze sindikatov, izvršnega sveta ter zavoda za planiranje, ki so ga na pobudo izvršnega komiteja predsedstva CK ZKS sklicali prejšnji teden v Ljubljani, so razpravljali o poteku javne razprave o temeljih skupne

politike dolgoročnega razvoja Jugoslavije. Ugotovili so, da razprava doslej ni potekala dovolj organizirano, da v njej ne sodelujejo vsi samoupravni subjekti, kar velja še zlasti za organizacije združenega dela.

Na četrtkovem sestanku, ki ga je vodil član izvršnega komiteja predsedstva CK ZKS Milan Potrč, so pregledali dosedanja poteka javne razprave o omenjenih dokumentih ter se dogovorili za skupno usklajeno dejavnost na tem področju. Dogovorili so se tudi, da bodo republiški konferenci SZDL, torej nosilcu javne razprave, poslali predloge za organiziranje razprave. Na osnovi teh predlogov bodo nato v septembru pripravili program, v

letošnjega poletja. Kritično so ocenili tudi dejavnost specializiranih organizacij, ki so nastopale neenotno, poleg tega pa se niso zavzemale za vzgojo kadrov, ki naj bi vodili mladinsko turistično dejavnost. Na posvetovanju so se zavzeli za izdelavo elaborata o mladinskem turizmu, ki naj bi ga hkrati z resolucijo o tem vprašanju pripravili do IX. kongresa ZMS. Akcijo za sistemsko ureditev te problematike naj bi vodili ob pomoči SZDL.

Na republiškem sekretariatu za kmetijstvo in gozdarstvo so pretekli teden pripravili tiskovno konferenco, na kateri je pomočnik sekretarja za kmetijstvo Ivo Marek novinarje seznanil z najnovejšimi ukrepi za omilitev težav pri prodaji živine in mesa. Rečeno je bilo, da bomo imeli v Sloveniji do konca leta 3.500 do 4.000 ton tržnih presežkov mesa, ki pa jih v naši republiki ne bo moč skladiščiti. Zato na sekretariatu menijo, da je možnost skladiščenja mesa v tujini, za katero se je odločil ZIS, v teh razmerah najboljša rešitev. Hkrati bo seveda treba poskrbeti tudi za povečanje lastnih hladilniških kapacitet, za kar je že zagotovljen denar.

Kljub omenjenim presežkom pa v razmerah, ko skušamo zadržati sedanja obseg prireje mesa, proizvodni in drugi stroški pa skokovito naraščajo, kar povzroča velike težave tako živinorejcem kot tudi klavnični industriji in trgovini, je nemogoče pričakovati pocenitev mesa, je bilo še rečeno na tiskovni konferenci.

Verjetno bo ob tem zanimiva vest, da so se v 15 vojvodinskih občinah vendarle odločili za znižanje cen mlade govede. Meso so pocenili za 1,5 do 2 dinarja oziroma za približno 4 dinarje pri kilogramu, pri čemer pa vzbujajo pozornost dejstvo, da se za tak ukrep še niso odločili v največjih porabniških središčih Vojvodine (Novi Sad, Subotica ipd.).

Obsežen program

katerega bo zajeta dejavnost vseh družbenopolitičnih organizacij in izvršnih ter upravnih organov v republiki ter dejavnost asociacij združenega dela ter institucij.

V petek, 16. avgusta je republiška konferenca ZMS pripravila posvetovanje o problematiki mladinskega turizma, ki je ob pomankljanju sistemskih rešitev zašel v slepo ulico. Posvetovanja so se udeležili tudi predstavniki RK SZDL ter organizacij, ki se ukvarjajo z organiziranjem mladinskih potovanj in letovanj. Udeleženci razprave so se zavzeli za takšen razvoj mladinskega turizma, ki bi vsem mladim omogočil cenoeno izkoriščanje turističnih objektov, v katere pa, resnici na ljubo povedano, v zadnjih letih nismo dosti vlagali, zaradi česar je ob zaostritvi vprašanja regresov za mladinska potovanja prišlo do znanih zapletov na začetku

Tisto, kar dviga, je dvigalo. Veliko dvigalo pa je žerjav. In da bi žerjav dvigal, ga morajo dvigniti oz. postaviti tako, kot je razvidno z našega posnetka, ki je bil narejen na Zagreški cesti v Novem mestu, kjer „Gradis“ gradi nov stanovanjski blok. (Foto: D. Rustja)

Z avgustom so se podražila priljubljena Rogova pony kolesa od 800 na 1050 dinarjev. V kočevski NAMI imajo še nekaj pony koles po stari ceni, zato je po njih veliko povpraševanje. (Foto: F. Brus)

V nedeljo je zabrela motorka gasilskega društva Stopiče, ki je vredna 50.000 dinarjev. 20.000 din so zbrali občani sosednjih vasi, preostanek pa nameravajo dobiti z izkupičkom družabnih prireditvev. Ob tej priložnosti so imeli kulturni program, motoriko pa je predal domačim gasilcem predsednik Jakob Berič. (Foto: Orel)

Bukovina vse bolj cenjena tudi doma! Še pred nedavnim so se pri TOZD brežiškega gozdnega gospodarstva na Pušcavi pri Mokronogu za tako hlodovino zanimali le Italijani, minuli teden pa so nakladali prve vagona za šoštanjsko tovarno Gorinja. (Foto: Železnik)

OBMEJNE ENOTE SO PRAZNOVALE
V četrtek, 15. avgusta, so obmejne enote JLA praznoval 30-letnico svojega delovanja. Proslave so bile doma v vseh karavlah, večje prireditve pa so bile v karavli „Srečko Perhac“ nad Trličem in v lovski koči Sladki vrh. Ob tej priložnosti je vrhovni komandant tovariš Tito odkrival več obmejnih enot, odkrivanja in pohvale pa so prejeli tudi vojaki in starešine.

Sejmišča

BREŽICE – Na sobotni sejem v Brežicah so pripeljali 419 mlajših in 22 starejših prašičev. Prodali so 315 prašičev do treh mesecev starosti in iztržili zanje do 20 dinarjev za kilogram žive teže, za starejše prašiče, ki so jih prodali 17, pa so dobili po 16 dinarjev za kilogram žive teže.

NOVO MESTO – Kupcem je bilo na ponedeljkovem sejmu na izbiro 469 prašičev do 12 tednov starosti in 54 starejših. Od 523 prašičev so jih prodali le 181: za mlajše so dobili 280 do 400 dinarjev, za starejše pa 410 do 600 dinarjev. Izredno slab promet pripisujejo suhi in hudi vročini. Zato so bile tudi cene nižje kot na prejšnjem sejmu.

Kmetijski kotichek

Zakaj ne - kisan krompir?

Krompir je s svojim škrobom in beljakovinami, ki jih sicer nima veliko, a so biološko visokovredne, dragoceno krmilo zlasti za prašiče. Pri njih je namreč prebavljivost krompirja občutno večja kot pri prežvekovalcih. Vendar pa ga prav prašičem ne smemo pokladati surovega. Solanin, ki ga vsebuje gomolji, preveč škoduje zdravju prašičev, le goveja živina in delno ovce ter konji ga smejo uživati presnega, vendar le v manjših količinah.

Z običajnim kuhanjem in parjenjem krompirja pa je povezano mnogo dela. Zavoljo tega se je ponekod že uveljavilo kisanje krompirja, žal pa še ne pri nas, četudi so prednosti takega načina konzerviranja krme očitne.

Prednost kisanja je zlasti v tem, da siliran krompir zdrži tudi dve leti in je vsak trenutek uporaben za krmo. To omogoča smotno razporeditev krme. Nadalje omogoči siliranje izrabo mehansko poškodovanih gomoljev, prihrani stalno odbiranje ngnitih gomoljev skozi vse leto ter mnogo drugega zamudnega dela, ki ga zahteva sprotno kuhanje gomoljev. In kar tudi ni nevažno: kisan krompir je mogoče uskladičiti na mnogo manjši prostor kot gomolje. Če k temu dodamo še to, da mlečno skisani krompir prašiči zelo radi jedo in da ima tudi dietetični učinek, potem je prednost v resnici dovolj.

Seveda je treba poznati postopek, da pri kisanju ne bo neuspeha. Krompir se rad kisa. Najprej ga je treba odbrati, oprati, odstraniti gnilobo, kuhati oziroma pariti, da postane mehak, potem pa še toplega zmečkati ter polniti v silose ali kisalne kadi. Na dnu je priporočljivo dati plast plev, da bodo popile odvečno mokroto. Krompir kisamo takoj po izkopavanju, skisane pa krmimo šele potem, ko je mnilo mlečno kisliško vretje, kar se zgodi najkasneje v dveh mesecih. Ko ga krmimo, ga odvezemo iz posode plast za plastjo.

Razen samega okisanega krompirja so okusne tudi mešanice okisanega krompirja in zelene krme. Za plemenske prašiče na primer je priporočljiva mešanica enega dela krompirja in dveh delov mlade detelje.

Inž. M. L.

Priložnost, kakršne še nismo imeli

Izrabiti moramo glas mednarodnih degustacij, da je pire, narejen iz našega krompirja, med najboljšimi v Evropi. Osvoboditi moramo predvsem domače tržišče, še preden bodo začele delati podobne tovarne v drugih krajih Jugoslavije, kajti načrtov in želja je veliko. To ni samo naloga in življenjska nuja za tovarno, to je predvsem tudi priložnost za dolenjskega kmeta, in to taka priložnost, kot je morda v zgodovini še ni imel.

Z enega izmed dogovorov s pridelovalci krompirja na Mimi. Letošnji mirenski rekord je spodbuda za še tesnejše in obsejnejše sodelovanje s tovarno.

Tako nam je zapisal inž. Tone Kotar, ki vodi delo v mirenski tovarni že od njenega začetka, in pozval k nadaljnjemu utjevanju sodelovanja med pridelovalci krompirja, zadrugami in tovarno – v dobro vseh.

Letošnja pridelovalna kampanja je bila rekordna, po času in količini.

Zaradi bogate lanske letine je trajala do julija. Tovarna je predelala nad 8.000 ton gomoljev, kar je za 1.000 ton več, kot je predvidena letna zmogljivost. Uspeh, ki je sledil dokaj slabemu predhodnemu letu, ko je tovarna zaradi slabe letine in še ne dovolj razširjenega sodelovanja nakupila le 4.500 ton, od tega dve tretjini iz Srbije, je dal novo spodbudo za povečanje zmogljivosti tovarne. Kapaciteta bo podvojena; skladišča za krompir se dograjujejo, predvideno pa je, da bodo potrebne dodatne stroje vgradili še v tem mesecu.

Od dobre, razumne „politike odkupnih cen“ krompirja je veliko odvisno, kako se bodo uresničevali obetavni načrti.

Dokaz zaupanja

Dober glas je boljši kot dišavno mazilo, piše v sv. pismu, domač pregovor pa pravi, da dober glas seže v deveto vas. O odkupovanju grozdja si je v preteklih sezonah KZ Metlika prislužila toliko „kredita“ pri vinogradnikih, da je direktor zadruge inž. Janez Gačnik ob zadnjem obisku kmetijskih novinarjev zatrdil: „Letos lahko pričakujemo vse tržne presežke grozdja.“

Letos vse tržno grozdje oddati v združeno klet – dokaz zaupanja v KZ Metlika. Na sliki: polnilnica v metliški kleti.

Doseči resnično zaupanje kmetov združnikov ni lahka stvar. KZ Met-

lika je za svojo vinsko klet lani odkupovala grozdje črnih sort, iz katerih se pridobiva metliška črna, povprečno po 6,08 din, kar je bila najvišja povprečna cena v Sloveniji. Razen tega imajo kmetje pravico do dodatnega doplačila, če se ob zaključnem računu pokaže dobiček. Vse to je prepričalo vinogradnike, da je bolje prodati grozdje, ki ga potem vinska klet strokovno predela in penoči, tako da se lahko na trgu pojavi z večjimi količinami izenačenega, dobrega vina. Na ta način je mogoče doseči večji gospodarski uspeh, zato je enotna predelava grozdja z nekega območja zelo pomemben napredek v vinogradništvu.

Čisti, odprti računi v sodelovanju s kmeti in s tem povezano kmetovo zaupanje pa imajo še druge ugodne posledice. Znan je zgleden primer komasacije vinogradov na Plešivici pri Bušnji vasi, ki bo dobil posnemalec tudi drugod. Če bo šlo po sreči, bodo prihodnje leto na območju zadruge naredili še tri podobne komplekse.

M. L.

»Avto-mesto«

170.000 avtomobilov, od tega 150.000 osebnih – to je za naše razmere osupljivo velika številka – bo po letu 1980 zapuščalo montažne trakove Industrije motornih vozil v Novem mestu. V sodelovanju s francosko trdko pripravljajo namreč načrt nove tovarne avtomobilov, ki naj bi bila dokončana do konca 1979 in v kateri bi lahko naredili sto tisoč avtomobilov na leto.

Na nedavni novinarski konferenci so predstavniki tovarne tudi povedali, da bodo že do konca prihodnjega leta narejeni tovarniški prostori za izdelovanje 55.000 avtomobilov na leto. Tudi dosednji osnovni program – izdelovanje prikolic – ne bo zapostavljen. Proizvodnja bodo povečevali, kot bodo narekovala potrebe. Medtem ko so prej prodali večino prikolic, če ne skorajda vseh, na Zahod, se zdaj usmerjajo tudi na domače tržišče. Zamisel o vnovič oživljenem delavskem turizmu je prišla tovarni kot naročena, to bi lahko sklepali tudi po množici

„sindikálnih prikolic“ na jadranski obali v letošnjem poletju.

Iz IMV: Novo mesto bo postalo pravo avtomobilsko mesto

Kaj pa prodaja ob trenutno tako nasičenem jugoslovanskem avtomobilskem tržišču? V IMV bodo delali avtomobile iz kategorij, ki jih drugi proizvajalci ne ponujajo (tri od štiri predvidenih Renaultovih modelov so že osvojili), razen tega računajo na siceršnji sloves francoskih avtomobilov, ki so ekonomični, funkcionalni, zanesljivi in ne pretirano dragi.

Po Dolenjski

Nemogoče je govoriti o razvoju turizma, če dejavnosti turističnih delavcev ne sledi ustrezna informacija in propaganda. Dolenjska je turistično zanimiv predel Slovenije, žal pa je bila obsojena več ali manj na usodo „neznane“ dežele, ki je čakala, da jo turist sam odkrije. Primerne publikacije, ki bi dajala dovolj izčrpan in zanimiv informacijo, naš predel ni premogel.

V to praznino je sedaj stopila knjižica „Po Dolenjski“, ki sta jo izdala Turistkomerc iz Zagreba in Dolenjska turistična zveza iz Novega mesta. Knjižica je zasnovana kot turistični vodič, ki naj bi dal čim več strnjene informacije o Dolenjski. Torej širokopotezen program.

Gotovo je sam izid te knjižice pomemben in zasluži pohvalo, pa tudi pomena, ki ga ima za dolenjski turizem, ne gre podcenjevati; žal pa moramo ugotoviti, da svoje naloge ne bo opravljal v taki meri, kot bi jo lahko. Predvsem moti to, da je nepopoln. Čeprav na začetku k Dolenjski priteva tudi Suho krajino, Kočevsko in Ribniško, pa v zadnjem delu z informacijami o pomembnejših turističnih krajih ne najdemo niti Ribnice niti Kočevja.

Morda ne bi bilo napak, ko bi v načrtih za še kakšno podobno publikacijo posvetili nekaj več pozornosti slikovnemu gradivu in se izognili nepotrebnim „razglednicam“, prav tako ne bi bilo slabo dati publikaciji malo več svežosti v oblikovanju.

MiM

LASKAVE OCENE

Muzej izgnancev v Brestanici obišče vsako leto več ljudi. Zlasti veliko je med njimi šolarjev. Doslej so našli že več kot 50 šolskih skupin iz vse Slovenije. Zbirka ima torej pomembno vzgojno poslanstvo. V knjiški vtisov zasledimo laskave ocene o vrednosti zbrane dokumentacije.

credno je zapisati...

Nekam sumljivo tatišje vlada. Kot da je glede delitve osebnih dohodkov res mnogo manj notranjih napetosti v naših delovnih organizacijah; kot da se je posrečilo ustvariti ravnovesje, doseči višjo stopnjo socialne etike. Prelepo, da bi bilo povsem res. Preveč enostavno je skušati doseči vse to tako, da se samo popravi zasluzke tistih, ki so bili slabše plačani. Prav to pa so marsikje storili.

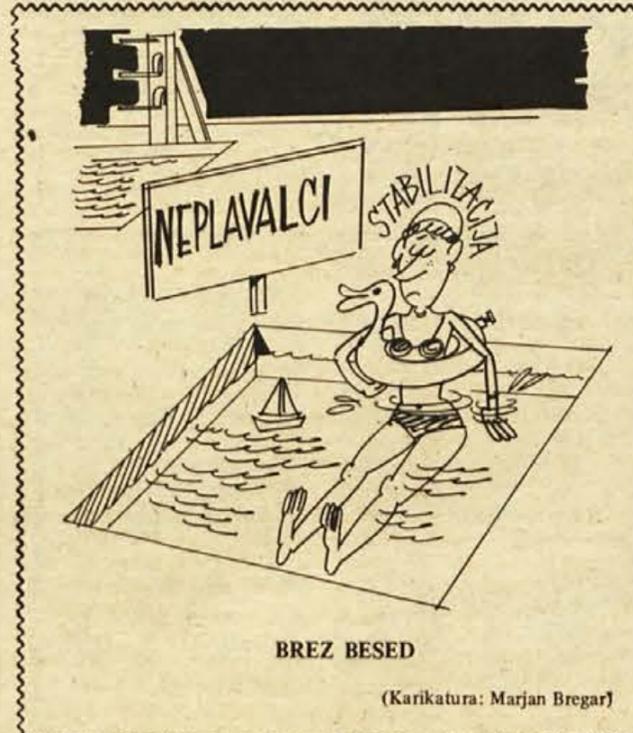
Uravnailovka

Zatišje postaja navidezno, ker se je kljub opominom, da ne sme biti tako, v državi začela šopiriti uravnailovka, ki ima svojo kratkovidno logiko, ki po najlažji poti prinaša „pravičnost, socialni mir“ in ki ruši socialistično načelo nagrajevanja po delu. To načelo prodira v družbi, ki ima v svoji ustavi zapisano, da samo delo in rezultati dela določajo človekov položaj.

Dramatično je voditelj francoskih radikalov J. J. Servan Schreiber v svoji knjigi „Ameriško izzivanje“ opisal tehnološko zaostajanje Evrope za Ameriko, ker Evropa ne zna ali noče izkoristiti vseh svojih umskih zmogljivosti, ker ne spodbuja dovolj ustvarjalnega dela. Uravnailovka, ki se je začela uveljavljati pri nas (podpredsednik ZIS dr. Sefer je pred kratkim navedel, da se je razpon med zaslužkom visokokvalificiranega in nekvificiranega delavca zmanjšal od prejšnjih 1:2,7 na samo 1:2), prav gotovo jemlje prvim voljo do dela. Pogledmo malo naokrog, v svoje delovno okolje, in potrdili bomo lahko tole nevarnost: človeka ni mogoče tako malo plačati kot lahko malo naredi.

Nujna posledica uravnailovskega vrednotenja dela je zaostajanje produktivnosti. Gotovo ni naključje, da delovna storilnost zadnje čase tako počasi narašča in da stroški tako neusmiljeno pritiskajo na cene in s tem na inflacijo. Šele zdaj je slišati glasnejše besede, da je nizka produktivnost eden izmed poglavitnih virov inflacije in da so delo, ustvarjalnost, dobro gospodarjenje nujen pogoj resničnega družbenega napredka. Če kdo to poudarja, ga, za božjo voljo, ne proglasimo takoj za tehnokrata!

M. LEGAN

BREZ BESED

(Karikatura: Marjan Bregar)

DC 16 je poizkusno poletel

Popolnoma končan bo čez 14 dni - Lončarija slavila krajevni praznik

Najprej je mešani pevski zbor „Lončar“ ubrano zapel „Zdravico“, potem pa nas je „vodil“ France Grivec popeljal na poizkusni polet z DC 16. To se je dogajalo 17. avgusta zvečer v Dolenji vasi pri Ribnici, kjer so otvarjali Družbeni center (DC), katerega temelje so položili že pred 16 leti.

„Poizkusni polet pa je bil zato, ker bo DC popolnoma dokončan šele čez približno dva tedna,“ je pojasnil France Grivec, ki je duhovito vodil proslavo in opisal na kratko zgodovino Lončarije, kot pravijo temu delu ribniške občine, in prizadevanj za dograditev DC. Pri tem je posebno poudaril, da je tako za napredek Lončarije kot občine posebno potrebna solidarnost. To so Lončarji potrdili tudi tako, da so prvo priznanje Lončarije, izdelano po zamisli akademskega kiparja Sta-

neta Jarma, podelili Občinski solidarnosti, prevzel pa ga je predsednik občinske skupščine Ciril Grilj. Nadalje so podelili še 20 takih priznanj delovnim in drugim organizacijam ter posameznikom.

Najstarejši gasilec Jože Henigman je na svečanosti predal mladini sokolski prapor, ki ga je varoval vso vojno kot takratni simbol napredka. Stanetu Kromarju, predsedniku dolnjevaške mladine, je ob tej priložnosti dejal, naj mladi večno pomni-

jo, da so pili slovenske matere mleko.

Za zaključek proslave so člani pevskega zbora Lončar, mladina in pionirji lepo izvedli recital „Jaz, bratje, pa vem za domovino“.

Svečanosti so se udeležili gostje iz Ribnice in Kočevja ter delegacija pobratene občine Arcevia, ki jo je vodil njen župan Arnaldo Giacini.

Svečanosti ob krajevnem prazniku Lončarije pa bodo trajale praktično vso drugo polovico avgusta, saj bo v soboto, 24. avgusta, ob 20. uri še koncert mešanega pevskega zbora „Lončar“, 31. avgusta pa bo domači KUD France Zbašnik nastopil z igro Mileta Klopčiča „Mati“.

J. PRIMC

Priznanje Lončarije, ki so ga letos prvič podelili na krajevnem prazniku v Dolenji vasi, je prejelo 21 delovnih in drugih organizacij ter posameznikov. Med nagrajenci so tudi Rudi Brinšek, France Grivec in Franc Trdan, vsi trije na sliki. (Foto: Primc)

Pomoč bo odhajala z Otočca

Novo tehnično-turistično bazo pri otoških bencinskih črpalkah bodo odprli 27. septembra - v počastitev novomeškega občinskega praznika

Gostinsko turističnim prostorom na Otočcu se je pridružil letos sezidani paviljonski objekt, ki ga bodo veseli zlasti domači in tuji vozniki motornih vozil, avtomobilizirani turisti in poslovni ljudje. Gre za novo tehnično-turistično bazo Avto-moto zveze Slovenije, dosedanje v Trebnjem pa so medtem že ukinili.

14. avgusta so predstavniki AMZS na enem zadnjih predotvornih posvetov na Otočcu predsednikom in drugim funkcionarjem AMD iz dolenskih, belokranjskih in posavskih občin zagotovili, da bo baza na Otočcu, ko bodo stekle v njej vse predvidene službe, ena najsodobnejših in najpopolnejših v republici in državi. V turističnem delu bo dajala baza 18, v tehničnem pa 17 najrazličnejših uslug. Prizadevalci si bodo, da bo večina teh na voljo članom AMD in drugim voznikom že na otvoritveni dan. Ta bo kmalu - 27. septembra - vključena pa bo v pro-

slavljanje novomeškega občinskega praznika.

Tehnične službe bodo opravljale: tehnične preglede osebnih avtomobilov, kombijev in motorjev, optične meritve preme z delno nastavitvijo, test motorja, varnostni test, test zavor, pregled žarometov z nastavitvijo, nastavitve vžiga pri motorju, merjenje kompresije, nastavitve upljalnača, pregled vžigalnih svečk, hitro polnjenje akumulatorja, uravnoteženje koles, zamenjava gum in pranje avtomobilov. Poleg tega bo služba „pomoč - informacije“ stalno pripravljena na cesti ali na dvorišču baze ter prav tako vlečna služba.

V turistični pisarni bo možno: včlaniti se v vsa društva AMZS Jugoslavije, dobiti bencinske bone za tujino, mednarodno voziško dovoljenje, garanto pismo za domovino in tujino, zeleno karto (s sklepanjem vseh vrst zavoranj), karnete za kampingiranje; nadalje vse vrste učnih pripomočkov za voziške kandidate in instruktorje, mednarodna pooblastila za voznike, avtokarto Slovenije in Jugoslavije, inozemske avtokarte, „avtotransverzalo“ za Jugoslavijo, informacije o stanju in prevoznosti cest doma in v tujini (pozimi še posebej o prevoznosti gorskih prelazov za vsa motorna vozila), turistične napotke s priporočili, druge informacije o tujini (cenah bencina, omejitvah hitrosti, cenah v hotelih, kampingih itd.).

Čeprav poudarjajo, da baza ni servis, bo na Otočcu vendarle dobili nekatere najnujnejše avtomobilske dele, od svečk do žarnic. Poleg telefona (št. 987) bo imela baza tudi radijske zveze, kar bo koristilo pred-

vsem vlečni službi in službi pomoč-informacije. Obiskovalcem baze bo na voljo manjši bife.

Otoška baza bo v pomoč zlasti 11.000 voznikom, kolikor jih je na Dolenjskem, v Beli krajini in Posavju. V Posavju želijo, da bi vlečna služba in služba pomoč-informacije „patroljirali“ še v neposredni okolici Krškega, v Beli krajini pa, da bi AMZS organizirala tehnične preglede motorjev v enem od njihovih krajev.

Paleta s poukom

Dolenjski amaterji v koloniji ob Ščavnici

V Seliščih, nedaleč od Vidma ob Ščavnici, je bila v prvi polovici avgusta prva slikarska kolonija, na kateri so delali samo slikarji amaterji. Med 29 udeleženci iz vse Slovenije je bilo tudi nekaj Dolenjcev. Razstavo najboljših del, ki so nastala v tej koloniji, bodo oktobra odprli v galeriji, ki jo je v Seliščih uredil neki domačin.

„Slikali smo pokrajino in ljudi pri delu, vmes imeli predavanja o kompoziciji in zgodovini krajinarstva, poleg tega pa vselej našli čas, da smo eden drugemu pogledali „v lonec“, si svetovali in izmenjavali mnenja. Mislim, da je bil namen kolonije do- sežen. Kaj več ne morem reči, ker izkušnje iz kolonij nimam, tokrat sem bil prvič v taki družini.“

Tako je pripovedoval Novomešan Marjan Maznik, slikar amater, ki se je v zadnjem času že precej uveljavil; njegova dela so med drugim videli tudi obiskovalci razstav, ki jih je novomeška ZKPO organizirala v sodelovanju s kulturnimi društvi ali s sindikati v nekaterih večjih podjetjih v novomeški občini.

Republiško združenje slikarjev amaterjev si prizadeva, da bi bila tovrstna kolonija tradicionalna, da bi podobno kot trebanjski tabor največ pomagala do uveljavitve vsem slovenskim slikarjem-amaterjem. I. Z.

TRIJE VETERANI

Ob petdesetletnici PGD Boštanj so med drugimi odlikovali tudi edine tri preživle ustanovne člane: Franca Dobovška, Jožeta Papeža in Leopolda Pečarja. Ob tej slovesnosti so odkrili tudi bakreno spominsko ploščo, vzidano v gasilski dom.

Gasilska organizacija v Boštanju uspešno prenaša polstoletno tradicijo na mlade. Na sliki: mimohod pred domom. (Foto: Zeleznik)

Velenjčani so optimisti; trdno so prepričani, da bodo novo šolo v Zibiki, kjer je potres staro šolo toliko poškodoval, da je bivanje v njej nevarno, zgradili do 8. oktobra! Trdno novo stavbo, zgrajeno z Vegradovimi betonskimi elementi bodo to soboto že pokrivali. Prostovoljci delajo v glavnem ob sobotah, čeprav dela velika skupina vse dni. Minulo nedeljo je poudaril na Planini Sergej Kraigher: Kdor hitro da, dvakrat da! To naj bi bil zgled drugim! (Foto: Zeleznik)

Vinogradniki: na nas še pozabljajo

S poučnega izleta in občnega zbora Društva vinogradnikov Novo mesto

Kljub temu da ima društvo vinogradnikov iz Novega mesta 225 članov, se je strokovne ekskurzije, ki je bila 17. avgusta, udeležilo več kot 240 ljudi. Z namenom, da bi pospešilo izobraževanje članov, je društvo pripravilo ogled vinske kleti krškega Agrokombinata v Leskovcu, sodobnih vinogradov na Bizeljskem, obiskali pa so tudi Titovo rojstno vas Kumrovec.

Stari kostanjeviški samostan je ta dan nato sprejel 240 vinogradnikov, ki so se v njem zbrali zaradi občnega zbora. Kljub utrujenosti so vsi člani na zboru, ki ga je otvoril Martin Cvelbar, živahno sodelovali. Društvo je v 2-letnem delovanju pripravilo vrsto zanimivih predavanj, ogledov razstav in praktičnih prikazov posameznih del v vinogradništvu in kletarstvu. Cvelbar je poudaril, da si prizadevajo obnoviti vse zanemarjene vinograde. Tistim, ki bi trto želeli vzgajati, pa društvo nadzoruje delo, sodeluje pri iskanju kupcev, skrbi za

negovano odbiro trt za razmnoževanje, za kvalitetno preskrbo članov s trsnim materialom, skupaj s pristojnimi občinskimi organi določa roke trgatve, povezuje člane s sorodnimi organizacijami in opravlja še mnogo drugih koristnih del.

Na zboru so člani upravnega odbora društva vinogradnikov še enkrat prebrali nekaj povzetkov, ki so bili sprejeti na posvetovanju o zaščiti cvička, med drugim: „Cviček se naj imenuje samo rdeče vino iz Krško-gorjanskega novomeškega in mokronoškega vinogradniškega

okoliša, vino, ki se pridela na vinogradnem okolišu Bizeljskega z obronki Orlice in Bohorja, pa bizeljsko rdeče ali bizeljsčan.“

Ob koncu zbor so člani upravnega odbora povedali: „Še po dveh letih obstoja našega društva se družbenopolitične organizacije za nas vinogradnike premalo zanimajo. Izjema je bil letošnji teden cvička, ob katerem so nam zglede pomagali. Še danes mnogi niso videli, da je vinogradništvo važna gospodarska veja. Ne morejo ali ne znajo si razložiti, da z vinsko trto intenzivno izkoriščamo najslabša zemljišča, ob tem pa trta daje narodnemu gospodarstvu lepe dohodeke. Zato je naše društvo toliko bolj potrebno.“

Odprte dlani za gasilce

V sevniški občini občani prispevali v minulih treh letih 300 tisočakov - Slavje v Boštanju

Gasilstvo, posebno prostovoljno, doživlja v sevniški občini silovit razmah: društva ob pomoči družbene skupnosti vlagajo velike napore v nabavo sodobnejše gasilske opreme, pa tudi skrb za strokovno izobraževanje je velika.

Dober primer takega razvoja je prostovoljno gasilsko društvo v Boštanju, ki je minulo nedeljo slavilo petdesetletnico obstoja. Društvo je poleg redne skrbi za kadre (premorejo edinega višjega gasilskega častnika v občini, kar tri podčastnice v ženskih vrstah) skrbelo tudi za opremo. Najprej so nabavili gasilski kombi, obnovili dom, kupili naj sodobnejšo Rosenbauerjevo brizgalno, namestili električno sireno, šele nazad-

nje je prišel na vrsto društveni prapor.

Kot je poudaril na nedeljskem slavlju načelnik oddelka za notranje zadeve pri občinski skupščini Sevnica, je za društvo največ vredno razumevanje občanov, tesno sodelovanje z družbenopolitičnimi organizacijami in drugimi. V občini so zbrali podatke le o največjih nabavah društev. Pri tem so ugotovili, da so občani vse občine samo v zadnjih treh letih prispevali za gasilstvo nad 300.000 dinarjev, družbena skupnost pa je k temu dodala še milijon dinarjev!

A. ZELEZNIK

Na sliki: Okoli 240 vinogradnikov se je udeležilo strokovne ekskurzije v Leskovcu in v Bizeljsko. Med njimi je 225 članov društva vinogradnikov Novo mesto, ki so se udeležili zbora društva v Kostanjevici. (Foto: J. Pezelj)

Znova presenečenje. Za vas, za nas, za vse!
Med prireditvami, ki jih pripravlja Ljubljanska banka-podružnica Celje v okviru meseca varčevanja oktobra, bo tudi proslava 110-letnice ustanovitve Celjske mestne hranilnice in v njenem delu razstava jubilejnih kovancev in drugih starih bančnih dokumentov in predmetov.
Da bi razstava v resnici zajela vse, kar je na voljo, zlasti pri občanih, vas celjska podružnica Ljubljanske banke vabi in prosi, da ji posodite ali prodate stare jubilejne kovance vseh vrst in izdaj in drugo arhivsko oziroma zgodovinsko gradivo, ki kakor koli govori o hranilništvu na celj-

skem območju. Če pa bo to gradivo vezano na Celjsko mestno hranilnico, bo dobrodošlo toliko bolj.

Da bi vedeli, s kakšnim gradivom bomo lahko razpolagali pri ureditvi razstave, vas vabimo, da nam pripravljeno o sodelovanju z nami sporočite najpozneje do 15. septembra letos na naslov: Ljubljanska banka-podružnica Celje, odsek za pospeševanje denarnega varčevanja in propagande, Celje, Trg V. kongresa 10.

Že vnaprej hvala za sodelovanje in pomoč.

PROSTA DELOVNA MESTA

KOMISIJA ZA VOLITVE IN IMENOVANJA TER KADROVSKE ZADEVE
OBČINSKE SKUPŠČINE BREŽICE
razpisuje
naslednja delovna mesta:

- I. RAVNATELJA OSNOVNE ŠOLE BRATOV RIBARJEV, BREŽICE
- II. RAVNATELJA OSNOVNE ŠOLE ARTIČE
- III. RAVNATELJA OSNOVNE ŠOLE GLOBOKO
- IV. RAVNATELJA OSNOVNE ŠOLE VELIKA DOLINA
- V. RAVNATELJA GLASBENE ŠOLE BREŽICE
- VI. PREDSTOJNIKA DOMA UČENCEV V BREŽICAH
- VII. RAVNATELJA OTROŠKEGA VRTCA V BREŽICAH

Poleg splošnih morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:

Pod zaporedno številko I do IV

— da imajo z zakonom o osnovnem šolstvu predpisane pogoje za učitelja osnovne šole in najmanj 10 let delovnih izkušenj na področju vzgoje in izobraževanja, če gre za kandidata s srednjo izobrazbo, oziroma 5 let, če gre za kandidata z višjo ali visoko izobrazbo

Pod zaporedno številko V

— da izpolnjuje predpisane pogoje za učitelja na glasbeni šoli z višjo ali visoko izobrazbo glasbenega izobraževalnega zavoda in vsaj 5 let delovnih izkušenj v glasbeno-vzgojnem delu z opravljenim strokovnim izpitom.

Pod zaporedno številko VI

— da imajo višjo ali visoko strokovno izobrazbo pedagoške smeri in najmanj 5 let pedagoške prakse.

Pod zaporedno številko VII

Za ravnatelja otroškega vrtca je lahko imenovan kandidat, ki izpolnjuje z zakonom o vzgojnovarstvenih zavodih določene pogoje in ima najmanj 5 let delovnih izkušenj na vzgojnovarstvenem področju.

Kandidati za vsa razpisna delovna mesta morajo imeti take moralno-politične kvalitete, ki bodo porok, da bodo uresničevani socialistični, vzgojno-izobraževalni smotri, in znanje slovenskega jezika.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev razpisa, življenjepisom in podatki o dosedanjih zaposlitvah v 15 dneh po objavi na naslov: Skupščina občine Brežice — komisija za volitve in imenovanja ter kadrovske zadeve.

VINOGRADNIKI!

Sporočamo vsem vinogradnikom novomeško-mokronoškega vinorodnega okoliša, da sprejemamo naročila za TRTNE CEPLJENKE, RIGOLANJE IN UMETNA GNOJILA ZA VINOGRADNICE.

Naročila sprejema TOZD Hmeljnik, Novo mesto, v pisarni kleti v Bršlinu v Novem mestu.

RAZPRODAJA letne konfekcije

do 70%
ZNIŽANJE CEN
V BLAGOVNICI
Mercator
v Novem mestu

PROSTA DELOVNA MESTA!

„IGO“, LJUBLJANA,
Trnovski pristan 8

VABI

k sodelovanju večje število delavcev, ki želijo razvijati svoje sposobnosti na naslednjih delovnih mestih v novih proizvodnih prostorih:

1. KONSTRUKTER ENERGETIK — visoka ali višja izobrazba elektrotehnične smeri z 2-letnimi delovnimi izkušnjami.
2. TEHNOLOG — višja ali srednja šolska izobrazba strojne smeri s 3-letnimi delovnimi izkušnjami.
3. VODJA RAZVOJNE DELAVNICE — VK ključavničar s 5-letnimi delovnimi izkušnjami.
4. VODJA ORODJARNE — VK orodjar s 5-letnimi delovnimi izkušnjami.
5. SALDAKONTI — popolna ali nepopolna srednja izobrazba z izkušnjami na podobnem delovnem mestu.
6. BLAGOVNI KNJIGOVODJA — popolna ali nepopolna srednja izobrazba z izkušnjami na podobnem delovnem mestu.
7. VEČ KV KLJUČAVNIČARJEV — za izdelavo gostinske opreme.
8. VEČ VARILCEV
9. VEČ NK DELAVCEV — za izdelavo izdelkov gostinske opreme; možnost priučitve.
10. VEČ NK DELAVCEV — za dela v skladišču.
11. VEČ TEHNIŠKIH RISARJEV — tečaj za tehniške risarje.
12. KURJAČA — za mehanizirano kurjenje.

Pismene ponudbe in dokazila o izpolnjevanju razpisnih pogojev pošljite na naslov: „IGO“, LJUBLJANA, Trnovski pristan 8. Razpis velja do zasedbe delovnih mest.

DAN NARODNE NOŠE!

TURISTIČNO DRUŠTVO V KAMNIKU

priredi v nedeljo, 8. septembra, v Kamniku svoj že tradicionalni DAN NARODNE NOŠE.

Vabimo posameznike in skupine, da se udeležijo te prireditve in da takoj prijavijo svojo udeležbo Turističnemu društvu v Kamniku.

Odbor za medsebojna razmerja delavcev

DVIGALOTEHNA

Ljubljana

Smoletova 18

VABI ABSOLVENTE OSNOVNIH ŠOL, DA SE PRIJAVIJO V NAŠEM PODJETJU ZA VAJENCE.

Podjetje se bavi s proizvodnjo in montažo osebnih in tovarnih dvigal.

Proizvodne delavnice se nahajajo v Ljubljani, montaže pa izvajamo po vsaj Sloveniji, deloma tudi v drugih republikah. Kdor od absolventov osnovnih šol ima veselje, da bi se izučil za monterja električnih in hidravličnih dvigal, kar mu bo zagotovilo solidno eksistenco, naj se javi na naslov: DVIGALOTEHNA, Ljubljana, Smoletova 18.

Pogoj je končana osnovna šola in dobro zdravje.

Pri nas dobi vajenec v I. letniku 500.— din, v II. letniku 600.— in v III. letniku 700.— din nagrade na mesec.

Hrano in stanovanje v Ljubljani preskrbi in plača podjetje. Vabljeni!

BALETNA VZGOJA

ZAVOD ZA KULTURNO DEJAVNOST NOVO MESTO VABI K VPISU PREDŠOLSkih IN ŠOLSKIH OTROK V ODDELEK ZA BALETNO VZGOJO ZA ŠOLSKO LETO 1974/75.

VPISOVANJE BO OD 26. 8. 1974 do 12. 9. 1974

VSAK DAN OD 8. do 12. ure v upravi zavoda.

INICIATIVNI ODBOR ZA USTANOVITEV SAMOUPRAVNE STANOVANJSKE SKUPNOSTI V OBČINI BREŽICE

razpisuje
vodilno delovno mesto

TAJNIKA

samoupravne stanovanjske skupnosti

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev izpolnjevati še naslednje pogoje:

— da imajo ustrezno visoko ali višjo izobrazbo in 5 let delovnih izkušenj;

— da imajo ustrezno srednjo izobrazbo in 10 let delovnih izkušenj;

— da so aktivni družbenopolitični delavci, imajo ustrezne etične lastnosti in ustvarjalni odnos do uveljavljanja samoupravljanja in ustrezne organizacijske sposobnosti za organizacijo dela skupnosti.

Stanovanje na razpolago po dogovoru.

Pismene ponudbe dostavite na naslov iniciativnega odbora skupaj s kratkim življenjepisom in dokazili o izpolnjevanju pogojev do 1. septembra 1974. Vse informacije pismeno ali telefonsko na številko 068-72024.

PROSTA DELOVNA MESTA!

„NOVOTEHNA“,
trgovsko podjetje Novo mesto,
objavlja prosta delovna mesta
za poslovalnico v Metliki

1. PRODAJALCA
2. NK DELAVCA
3. VAJENCA TRGOVSKE STROKE

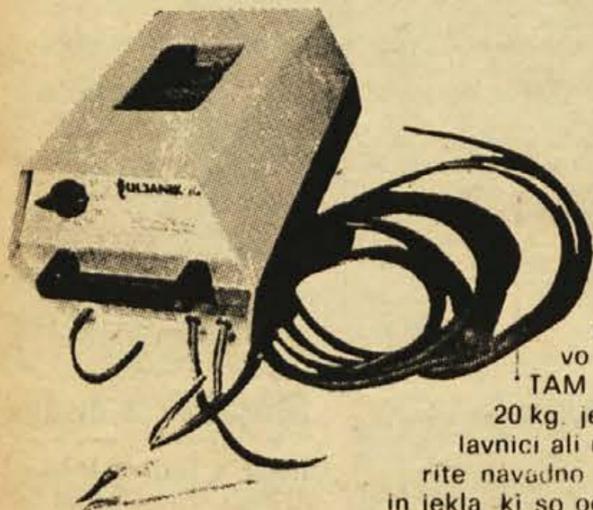
Pogoji:

pod točko 1 prodajalec tehnične ali mešane stroke
pod točko 2 NK delavec z izpitom za voznika B kategorije in odsluženim vojaškim rokom
pod točko 3 dokončana osemletka z najmanj dobrim uspehom.

Ponudbe pošljite splošnemu sektorju podjetja do 31. 8. 1974. Kandidati bodo obveščeni o izidu objave najkasneje 10 dni po preteku objavnega roka.

ULJANIK

PRENOSNI
TRANSFORMATOR
ZA VARJENJE

TBH 140
Bantam

Za varjenje kosov tanke pločevine ali za njeno obdelavo je najidealnejše orodje BANTAM transformator: ker tehta le 20 kg. je zelo primeren za delo v delavnici ali na potovanju. Z njim lahko varite navadno mehko jeklo, nerjavna jekla in jekla ki so odporna proti kislinam. Moč je variti lito železo ali obnoviti izrahljene površine z elektrodami za trdo varjenje. Stroj je možno priključiti na enofazni priključek 220 ali 380 V.

Za BANTAM velja garancija leto dni. Če se pokvari v garancijskem roku, bo kupec dobil v zameno nov aparat. Če pa se stroj pokvari po garancijski dobi, lahko kupec BANTAM zamenja za novega — po zelo nizki ceni.

Brodgradilišče, tvornica dizel motorov i tvornica električnih strojev i uredaja — Pula

P P STEV 208 TELEFON: CENTRALA (052) 22-322
TELEX: 25 252 YU ULJTES

vsak četrtek
DOLENJSKI LIST

Edina revija za Slovence po svetu, njihov stalen most z domovino je revija

RODNA GRUDA

Naročite jo tudi svojim sorodnikom v tujini!

RODNA GRUDA
61001 Ljubljana, p. p. 196
Cankarjeva 1/II

SCHIEDEL — YU —
Kamin, dimnik št. 1
v Evropi

PGP

GRADNJA ŽALEC

Krivolov v sezoni cveti, posebno na Otočcu

Ob bregovih Krke se vse češče pojavljajo krivolovci. Med kopanjem z ostmi in puško izginjajo pod vodo, iščejo samotne koticke in nabadajo večje ribe.

sami. Pridejo z opazovalcem, v vodi imajo skrite puške itd.

V glavnem se s tem pečajo isti ljudje. Nekaj znanih Novomeščanov imajo ribiški čuvaji na črni listi, toda ujeti jih morajo na „delu“, da bi jih lahko kaznovali.

Čprav se večina izgovarja na strast, posebno žilico, ne gre prezreti koristi. Ujeti desetkilogramskega soma niso mačje solze, če upoštevamo, kako je meso drago.

In kaj se zgodi krivolovcem? Za lažje prekrške izreka mandatne kazni do 200 din ribiški čuvaj, odškodnino za ulov pa plača krivolovec posebej.

POZNAVALEC RAZMER?

Med 16. in 20. avgustom je nekdo vlomil v delavsko kuhinjo obrata IMV na Mirni. Storilec je prišel v jedilnico skozi nezaklenjena vrata, nasilno je odprl servirno okence, se splazil v kuhinjo, tam pa je našel ključ od šrambe.

PET TURKOV V ŠOKU

Huda prometna nesreča se je zgodila 18. avgusta ponoči pri Mrtvičah. Turck z avtom nemške registracije je vozil proti Ljubljani ter iz neznanega vzroka zapeljal na levo.

VINJEN ZA VOLAN

Miličniki so 5. avgusta pridržali 21-letnega Albina Kumlja iz Kota pri Žužemberku, ker je na Otočcu vozil avto vinjen in brez voznškega dovoljenja.

SPET VŽIGALICE ...

17. avgusta okrog 15. ure je začelo goreti v stanovanjski hiši Marije Retelj v Občicah pri Dol. Toplicah. Vsačani in-gasilci iz Podturna so takoj prihitali na pomoč in so ogenj pogasili.

KRONIKA NESREČ

BUČNA VAS: NEPRAVILNO OBRAČAL - 13. avgusta dopoldne je Anton Babič iz Tačna pri odcepu za osnovno šolo obračal avto, tedaj pa je iz karteljske smeri dokaj hitro pripeljal z avtom Anton Lešnjak iz Novega mesta.

VEL KAL: PREHITRA VOZNA - 14. avgusta sta na vaški poti trčila avtomobilista Mirko Krevs iz Mince peči in Alojz Murgelj z Vrhovca. Škode je za 3.000 din.

DRAGATUŠ: PREVEČ SE JE MUDILO - 15. avgusta popoldne je Vlado Čemas iz Milanov z avtom podil proti Vinici, v ovinku pred Dragatušem pa ga je zaneslo s ceste. Avto se je prevrnil po nasipu in obstal na travniku. Škoda cenijo na 9.000 din.

SOTESKA: TRI NAPAKE - 18. avgusta zvečer je nenadoma zapeljal s ceste in se prevrnil z mopedom 22-letni Franc Berkopec iz Gor. Sušic. Vozil je z izposojenim vozilom, brez izpita, vrhu vsega je še osumljen, da je vozil vinjen. Berkopec je moral v bolnišnico, škode pa je za 200 din.

SLEPSEK: EDEN IZSILJEVAL, DRUGI PREHITER - 16. avgusta popoldne sta se v križišču zaletela Danijel Cop iz Ribjeka in domačin Karel Zarabec. Cop je izsiljeval prednost, Zarabec pa je pripeljal prehitro, zato se trčenju nista mogla izogniti. Škode je za 5.000 din.

DOBRUŠKA VAS: DEKLICA PREČKALA CESTO - 16. avgusta popoldne je na avtocesti nemški turist podrl 13-letno Martino Ponikvar iz Stranja. Deklica je z mamo stala ob kraju ceste, potem pa nenadoma prečkala cesto. Voznik je zaviral, vendar nesreče ni mogel preprečiti. Poškodovano Martino je nato odpeljal v bolnišnico.

SKRLJEVO: VPREGA BREZ LUCI - 17. avgusta zvečer je Franc Dolenšek iz Slovenske vasi peljal vprežni voz brez luči po krajevni cesti, naproti pa je precej hitro pripeljal z avtom Ludvik Ahlin iz Zaloče. Ta je bil vinjen in je z avtom

MED 186 VOZNIKI 10 VINJENIH

17. avgusta so novomeški miličniki med 21. in 24. uro organizirali prometno akcijo. Kontrolirali so dokumente voznikov in vozil, tehnično opremljenost vozil in treznost voznikov.

trčil v voz in konja. Pri trčenju sta se laže poškodovala voznik Ahlin in njegov sopotnik Pavel Breznikar, medtem ko znaša gmotna škoda 7.000 din.

NOVO MESTO: PRISTAL NA POKROVU - 18. avgusta dopoldne je Vinko Gradišar iz Bršlina izsiljeval prednost v križišču pred tovarno obutve in zbil kolesarja s pomožnim motorjem Janeza Erpeta z Uršnih sel. Mopedist je padel na pokrov avtomobilskega prtljajnika, nato se je skotalil na tla, na srečo pa se mu ni nič zgodilo. Gmotna škoda znaša 1.500 din.

DOBRUŠKA VAS: KOLO JE ODLETELO - 18. avgusta popoldne je z avtom vozil proti Novemu mestu Ivan Slana iz Semiča. Med vožnjo mu je nenadoma odletelo zadnje desno kolo. Avto je zapeljal s ceste čez nasip in se prevrnil. Voznik se je močno udaril v glavo, poškodovana pa je tudi njegova sopotnica. Gmotno škodo cenijo na 8.000 din.

SADINJA VAS: BENCIN ZRAVEN OGNJA

15. avgusta popoldne je v stanovanjski hiši Mihaela Mikca v Sadini vasi pri Dvoru izbruhnil požar. Ker je imel Mikec v kuhinji poleg štedilnika triklitrsko plastično posobo z bencinom, sklepajo, da je hotel podkuriti ogenj, pri tem pa je nastal velik požar.

Krčan Stane Iskra, mojster karateja, ima te dni kar precej dela. Razen tega, da vodi treninge karateja v Krškem, prihaja tudi v Novo mesto, kjer številnim članom novomeškega kluba demonstrira razne udarce tega starega športa.

Vsak učenec - športnik

ŠSD na OŠ Katja Rupena dela zelo dobro

Solsko športno društvo na osnovni šoli Katja Rupena v Novem mestu je, kljub temu da ima izredno težke delovne pogoje, zelo uspešno. V preteklem šolskem letu so pionirji in pionirke gojili kar štirinajst športnih panog, kljub temu da je že tako tesna telovadnica močno prezasedena.

Pionirji in pionirke so vse leto dosegali na tekmovanjih lepe uspehe. Na občinskih prvenstvih so bili dečki prvaki v košarki in rokometu, drugi v nogometu, tretji v atletiki, mlajši pionirji pa so bili drugi v šahu.

POLETNO SMUČANJE

Smučarsko društvo Rog organizira smučarski izlet v avstrijsko zimsko športno središče Kaprun. Poletno smuko boste lahko uživali od 29. avgusta do 1. septembra.

DOBOVA: ZMAGAL RUDAR

Rokometni klub Dobova je v soboto priredil turnir za prehodni pokal na igrišču, na katerem so dobili novo razsvetlavo. Zmagal je Rudar iz Trbovelj, druga je bila Dobova, tretja Sevnica, četrte Brežice.

SEVNICA - NOVO MESTO 23 : 24

V prijateljski trening tekmi so prejšnji teden v Novem mestu gostovali rokometni Sevnice in v izenačeni in zanimivi tekmi premagali Novomeščane s 24 : 22.

redna tekmovanja v košarki in rokometu, ki so med učenci močno priljubljena, obenem pa jih tako navdušijo, da se včlanijo v šolsko športno društvo.

ZLET NA TRIGLAVU

19. avgusta je odšla na našo najvišjo goro 46-članska delegacija, in sicer v okviru zletnih aktivnosti. Ture so se udeležili vsi člani stalnega sekretariata ter športni in družbenopolitični delavci, ki so s svojim delom prispevali k razširjenosti zletov bratstva in enotnosti.

SLOVAN - BREŽICE 38 : 20

Rkometiški Brežice so v Ljubljani proti novim zveznim ligašem dobro zaigrali, kljub temu pa so močno izgubili. Rezultat so slovanovci višali predvsem zaradi odličnih reprezentantov Krivokapiča in Begoviča, ki sta sama dosegla 18 zadetkov.

ŠKAFAR TRETJI

Na državnem prvenstvu v plavanju za mlajše pionirje, ki je bilo pretekli teden v Splitu in so se udeležili tudi plavalci krškega „Celulozarja“, je lep uspeh dosegel njihov član Škafar. Na 100 metrov kralj je priplaval na cilj tretji v času novega slovenskega rekorda - 1:10,3.

BETI - VRHNIKA 97 : 78

Več kot 200 gledalcev, ki so si prišli ogledat prijateljsko trening tekmo, je bilo s prikazano košarko obeh ekip zadovoljnih, zlasti s prepričljivo zmago domačih košarkarjev. Vso tekmo so Dautovič, Medek in ostali igralci polnili koš vrtnike kot za šalo, razlika v koših pa bi bila lahko na koncu tekme še precej večja.

USPEH „LISCE“

Zenska rokometna ekipa „Lisce“ je dosegla v soboto lep uspeh: na izločilnem tekmovanju v Ljubljani so sevniske rokometnice premagale Novo Gorico z 12:5 in Beltinko s 15:10 ter se uvrstile v republiško žensko rokometno ligo.

TRBOVC V CELJU

Za tekmovanje v slovenski rokometni ligi se je ekipa Sevnice vestno pripravila. Igralci so odšli tudi na skupne priprave v Šoštanj, ekipo pa vodita igralca Stojš in Simončič. V moštvu, ki bo startalo v novem tekmovanju že v soboto, je prišlo do nekaterih sprememb: Silc in Radič sta prenehala igrati, najboljši igralec Edvard Trbovc pa bo nadaljeval svojo kariero v Celju.

ZAČETEK DOLENJSKIH ŠPORTNIH IGER V RIBNICI

17. t.m. so se svečano začele Dolenjske športne igre v ribniški občini. Prijavljenih je nad 20 ekip s preko 500 nastopajočimi, ki bodo tekmovali v osmih športnih disciplinah.

PRIJATELJSKA ROKOMETNA TEKMA

Rokometni klub Inles Ribnica, ki je prvič nastopil pod tem imenom, je 16. t.m. odigral prijateljsko rokometno tekmo s člani I. zvezne rokometne lige in trikratnim državnim prvakom Medveščak iz Zagreba.

DOLENJSKA ROKOMETNA ZVEZA USTANOVLJENA

17. avgusta je bila v Ribnici ustanovljena Dolenjska rokometna zveza. Samoupravni sporazum ob ustanovitvi je podpisalo do sedaj 12 rokometnih klubov in sekcij Partizana iz vseh dolenjskih in belokranjskih občin.

„SGP PIONIR“ - ORGANIZATOR

„Pionir“ je letos prireditelj XXIV. športnih iger gradbenih delavcev Slovenije. Ker v Novem mestu za tako tekmovanje ni možnosti, bodo igre od 22. do 24. avgusta v športnem parku Kodeljevo v Ljubljani.

KRČAN LUŽAR TRETJI

V organizaciji Kolesarskega društva Beltinci se je 17. medklubске dirke v Beltincih udeležilo sedem slovenskih kolesarskih klubov: iz Novega mesta, Krškega, Kranja, Dola pri Ljubljani, Roga, Hrastnika in Pomurja. Najbolje so vozili domači kolesarji, ki so zmagali v vseh etapah.

SLOVAN - RIBNIKA 35 : 21

V prijateljski trening tekmi so rokometiški Ribnice gostovali pri igralcih ljubljanskega Slovana, ki so se vrnili s turneje po Sovjetski zvezi. V zanimivi tekmi so bili novi zvezni ligaši močnejši in so goste prepričljivo premagali.

Dežurni poročajo

NEPREVIDNI HOLADEC - 13. avgusta ponoči je bilo pri motelu na Otočcu z motornega kolesa holandskega turista ukradeno več predmetov, med drugim fotoaparata KODAK. Holandec je oškodovan za 200 DM. Lahko bi vedel, da je dobro naložen motor ponoči prava vaba za tatove.

KJE JE DENARNICA? - 13. avgusta je Stanetu Stricju, šoferju PETROLA iz Ljubljane, na smetišču v Zabjaku zmanjkala denarnica s 3300 dinarji in več dokumenti. Stricelj se spominja le, da so se okrog avtomobila sukali ROMI.

TAT V PRTLJAŽNIKU - 9. avgusta je nekdo iz prtljajnika taksista Franca Kotarja iz Novega mesta ukradel aktovko, v njej pa je bil fotoaparat in več drugih stvari, med drugim tudi žig TAXI.

NAJBRŽ JE IMEL KLJUČ - 15. avgusta ponoči je iz elektrodelavnice Draga Dančuloviča na Cesti komandanta Staneta v Novem mestu zmanjkali ročni vrtni strojek, kuhinjski bojler in kompresor. Obrtnik je oškodovan za 370.000 din. Kdo je pri njem kradel, še ni znano. Vse kaže, da je nekdo s ključem prišel v prostore.

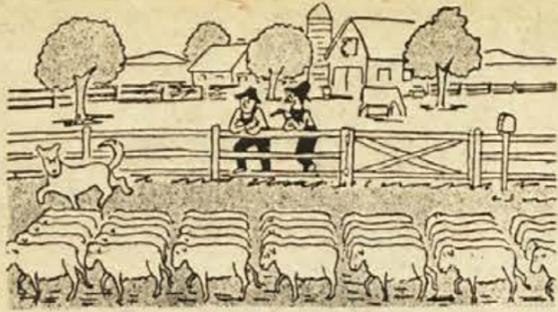
KDO GA JE VIDEL?

Uprava javne varnosti Novo mesto išče Rudija Nangerja (sina Rudija), rojenega 8. aprila 1956 v Novem mestu, osumljenega več kaznivih dejanj. Rudi Nanger mlajši je na begu, visok je okrog 180 cm, ima okrogel obraz, temnorjave oči, srednje velik in vzbočen nos.

UPRAVA JAVNE VARNOSTI NOVO MESTO

Po Novem mestu srečujemo vsak dan voznike motornih vozil, ki pritiskajo na plin čez dovoljeno mero. Take akcije, kakršno so pred kratkim izvedli miličniki na Ulici talcev, pešci odobravajo. Radar v zasedi markaterega avtomobilista in mopedista pripravi ob denar, kajti mandatno kazen je treba plačati na kraju samem. (Foto: R. Bačer)

- To je najboljši ovčarski pes, kar sem jih kdaj imel.

Zgodilo se je...

HIPNOTIZIRANI - Vodstvo neke tovarne perila v angleškem mestu Middlesborough je sklenilo povečati učinkovitost delavcev v tovarni. Ugotovili so, da se veliko delovnega časa izgubi pri kajenju cigaret, zato so se odločili, da poskusijo odvaditi delavce kajenja s skupinsko hipnozo. Ali jim je poskus uspel, ni znano. Za naše razmere pa bi lahko rekli, da so videti včasih delavci močno hipnotizirani, pa vseeno marljivo kade.

PODIVJANA URA - Na pariškem letališču Orly je nastala precejšnja zmeda. Kar naenkrat je večina potnikov ugotovila, da so, po uri sodeč, zamudili avionske polete. Navalili so na blagajne, da si rezervirajo naslednje, toda niso se dobro stopili od blagajne, ko so morali ugotoviti, da so spet zakasnili. „Le kako smo mogli tako izgubiti občutek za čas?“ so se presenečeni spraševali. Na srečo se je problem rešil, preden so potniki obupali. Strokovnjaki so ugotovili, da je podivjala elektronska naprava, ki uravnava vse ure na letališču.

BISTRE GLAVE - Slovita filmska igralka Liz Taylor in Richard Burton sta se dokončno ločila, zdaj pa vedo mnogi povedati, kako so že dolgo slutili, da njun zakon ne bo obstal. Bistre glave! Presneto zaplankan bi moral biti, kdor bi ob vsem lasanju, metanju posode in kreganju „ljubečih“ se zakoncev sploh lahko pomislil na kaj drugega.

PRAVOSODJE - Američan Floyd Angle je povsem gotov, da kazni, ki mu jo je prisodilo sodišče v Texasu za uboj nekega starca, ne bo presedel do konca. Sodišče mu je namreč izreklo kazen v višini 2500 let zapora.

OGORČENJE - Skupina japonskih turistov si je želela prijetno zaključiti turistični ogled „večnega mesta“. Dobre volje so zavili v neki rimski lokal in si naročili dobro večerjo. V prijetnem razpoloženju so preživeli urico, potem pa je natakar prinesel račun. Japonce je oduševila cena tako razbelsna, da so uporabili staro japonsko umetnost in s karate udarci razbili lokal. Svoje počete so smatrali za samoobrambo. NB.: število klubov karateja raste tudi pri nas.

POROČNA SLEPOTA - Lopovi so pravzaprav veliki poznavalci človekove psihe. V Kaliforniji je tako neki nepridiprav izkoristil zaljubljenost mladooporočencev, jok taater, ponos očeta in „firbec“ prijateljev ter vprico vse zbrane družbe mimo odpeljal v avtomobil, ki je čakal, da popelje mladooporočena na poročno potovanje. Menda so nekateri od opazovalcev poroke lopovu celo mahali za srečno pot. Za poznavalca človeških značajev je to kar bila, saj je odpeljal vso prtljago in čeden kupček dolarjev pa še avto povrh.

DARILA - Neodvisna država skupine otokov Fidži ima zelo zanimiv parlament. Poslanci so sila vljudni in si izmenjujejo razna darila. Tako so prestavniki opozicije pred sprejemanjem nekega novega zakona vladni večini poklonili več nožev, češ naj se kar zakoljejo. Predstavniki strank v večini pa so naslednji dan opoziciji poklonili več metrov vrvi za obešanje. Res izjemna dobrosrčnost.

NARKOMANI - Angleške mačke so se znašle v veliki nevarnosti, da postanejo narkomanke. Cela serija konzerv za mačjo hrano je namreč vsebovala takšne sestavine, da so uboge mucke pričele loviti namišljene miši in se igrati z izmišljenimi vrstniki. Dobavitelj mačjih narkotikov zaenkrat še ni preganjan kot razpečevalec mamil, toda v Angliji se nikoli ne ve, kaj čaka mučitelja živali.

Kruh za ostarele

Eno od važnih vprašanj, s katerimi se srečuje geriatrja, je izgubljanje teka, ki se pojavlja pri starih ljudeh. Mnogi strokovnjaki so v takih primerih priporočali dieto, kar pa je imelo v veliko primerih ravno obraten učinek: namesto da bi tek spodbudila, ga je še oslabila. Zadnje čase pa so odkrili, da so banane izvrstna hrana za stare ljudi, ker ne vsebujejo sestavin, ki bi škodljivo vplivale na ostareli organizem.

Kaša iz banan, ki je prva hrana novorojenčkom, je odlična hrana za ostarele. Svojo vrednost je pokazala tudi v bolnišnicah, kjer jo uporabljajo v klinični prehrani bolnikov, še posebno v kritičnem času po operaciji. Izračunali so, da vsebuje povprečno velika banana okoli 61 kalorij, kolikor se približno potroši pri polurni hoji. Ker je banana lahka in okusna hrana, je torej prav primerna, da se izgubljene kalorije nadomestijo z njo.

Geriatr prav tako poročajo, da banane lahko jedo celo tisti, ki drugače bolehalo na želodcu, kar je v kasnih letih precej pogost pojav. Zdravilno delujejo na celotno porabo in jo spravljajo v red. Zato ostarelim ljudem priporočajo, naj redno jedo to zdravo sadje, ki jim bo ob pomanjkanju apetita prav uspešno nadomestilo izgubljene kalorije in preprečilo predčasno upadanje duševnih in telesnih sposobnosti.

Po besedah nekega strokovnjaka v vedi o staranju lahko smatramo banane za „kruh ostarelih“.

NEPISMENI BRITANCI - Najnovejšje poročilo britanskega statističnega urada je osupnilo britansko javnost: po zbranih podatkih je več kot dva milijona britanskih državljanov nepismenih. Toda tudi tisti, ki so po statistikah pismeni, ne znajo pravilno pisati, saj Anglež s končnim obveznim šolanjem ne zna pravilno izpolniti niti obrazca za pridobitev osebne izkaznice.

Zvezde niso dosegljive

Ali bo človek čez stoletje ali dve, ko bo tehnika še napredovala in izumljala nova, hitrejša zračna plovila, lahko obiskal ali se vsaj približal zvezdam? Odgovor je „ne“. „Ne“ zato, ker obstaja meja hitrosti, ki je ni mogoče preseči. Kolikšno hitrost lahko doseže telo s svojim gibanjem v prostoru, to zagonečno vprašanje je dolgo vznemirjalo fizike in astronome. Razjasnil ga je Albert Einstein s svojo relativnostno teorijo, ki jo je objavil 1905. leta in ki jo v šoli spoznamo po slovitih formuli, da je energija enaka masi krat hitrost svetlobe na kvadrat.

Znano je, da se z večanjem hitrosti, ki jo ima pri svojem gibanju telo, večja tudi njegova masa. To pa gre samo do določene meje, konkretno do teoretično možne hitrosti 299.792,5 km na sekundo. To pa je toliko, kolikor znaša hitrost svetlobe v brezračnem prostoru. Po Einsteinovi teoriji in njegovi formuli je nemogoče, da bi se katerokoli telo gibalo hitreje od svetlobe.

Vzemimo, da bi lahko z raketo potovali tako naglo kot blisk (kot svetloba): ali bi potem lahko za življenja pripotovali do najbližje zvezde, 25 bilijonov milj (4,3 svetlobnega leta) oddaljene Alfa Centauri? Za današnje hitrosti je razdalja mnogo prevelika. Zvezda Severnica je oddaljena od nas 300 svetlobnih let, do konca naše galaksije pa je 75.000 svetlobnih let. (Eno svetlobno leto je pot, ki jo naredi svetloba s svojo fantastično hitrostjo v enem letu.)

Tako torej: potovanja do zvezd in nazaj bodo še nadalje ostala samo v fantaziji piscev znanstveno-fantastičnih romanov in sanjajočih zaljubljenih parov, ki srečno zrejo v zvezdno nebo.

Zakaj novorojenčki jokajo?

Vzroki za jokanje dojenčkov so različni

Medicina že dolgo odkriva delo „čuda“. Eno od teh so dognanja pri raziskovanju jokanja novorojenčkov.

Jok dojenčkov ne pomeni zmeraj istega. To ve vsaka mati, zato so v neki bolnišnici v San Franciscu sistematično snemali otroški jok in ga primerjali z nekaterimi otroškimi boleznimi. Odkrili so določene pravilnosti, ki ne samo da kažejo posamezne prirojene in kromozomske bolezni, ampak tudi odnos matere do otroka.

V omenjeni bolnišnici dajejo novorojenčke v ogreto in izolirano sobo.

Otroci jokajo, to je res! Toda zakaj jokajo, o tem se sprašuje sodobna medicina in prihajajo do presenetljivih rezultatov.

rano sobo že nekaj dni pri rojstvu. Nad zibkami so pritrjeni občutljivi mikrofoni, povezani z aparatom, ki otroški jok pretvarja v diagrame. Tako so posneli dvajset različnih otroških krikov. Jok zaradi lakote je drugačen od tistega zaradi strahu, od vseh različnih pa je jok, ki je posledica bolezni.

Nenavadno visoki in prodorni kriki so značilni za mongoloidne otroke, drugi pa so tak podobni glasovom mačk, da jih imenujejo kar „mijavkanje“. Slednji so gotovo znak prirojene bolezni.

Širok „spekter“ otroškega joka zdravniki že odlično poznajo, in ko se pojavi nekakšen krik, lahko takoj ugotovijo, gre za nepoznan vzrok. Ko je neki dojenček jokal zelo prodorno in na prvi pogled malo, so pri podrobnejšem pregledu ugotovili hitre temperaturne spremembe, kar je bila posledica neke možganske okvare.

Našteli bi lahko še kakšen značilen primer, toda že ob vednem lahko sklepamo, da bo kmalu dovolj samo slišati novorojenčkov jok in na osnovi tega postaviti diagnozo določenih bolezni.

7. Uporniki so bili krepki des vsakodnevni tlaki. Vrata, okovani nihalna in zajecala.

„Potegon, čreva na plot!“ so ta so loputnila na grajsko dvorano. Oblak prahu je zagrnil dvorano. Čuden sum se je zdajci razkmetje so izbuljili oči. Kaj tak živi dan niso videli! Iz oblaka raketa!

Dolenjski list pred 20 leti

Pot vodi k napredku

NAŠ SEDANJI družbeni red daje možnosti, da se naša mladina izobražuje v pogojih, kakršnih v zgodovini jugoslovanskih narodov nismo poznali. Razveseljivo je, da se mladina teh možnosti v polni meri poslužuje, ker se ljudstvo zaveda, da vodi pot k napredku le preko izobrazbe. Napredek gospodarskih panog, posebno industrije, je po drugi svetovni vojni napravil ogromen skok. Le kmetijstvo ni napredovalo v istem razmerju. Ako pa hočemo, da bo napredek vse naše dejavnosti popoln in res uspešen, je nujno, da se tudi kmetijstvo razvija in napreduje vzporedno z razvojem ostalega gospodarstva, ker kmetijstvo je in bo vedno osnova za dvig življenjske ravni delovnega človeka in bo ustvarjalo pogoje za še boljše napredek gospodarstva.

KMETJE RADI tožijo, da nimajo denarja. Da pa to povsem ne drži, se je pokazalo pred nedavnim, ko so pričeli govoriti, da se bo moka podražila. V trgovini z živilsi si videl razgrete kmečke obraze, ki so silili v prodajalce: „Še meni 50 kil!“ In vreča za vrečo je romala v kmečke kašče.

NOČNO RAZGRAJANJE se je krepko utrdilo v Kočevju, posebno ob sobotah in nedeljah. Ob miren počitek so predvsem stanovalci v bližini gostišč, od koder se kar vali hrup raznih godb, harmonik, vpitja pri balinanju, kričanja in pretepanja. Kaj res ni nikogar, da bi poskrbel za izvajanje določil OLO o zapiranju gostinskih obratov?

PRAV BI BILO, ko bi se sanitarna inšpekcija malo pozanimala, kje se v Dolenjskih Toplicah peče kruh. Krajevno podjetje ima svojo pekarno poleg hleva in gnojišča, kjer se pasejo muhe in drug mrčes, race, gosi in pure. Kruh nosijo iz pekarije mimo gnojišča v prodajalce in v zdravilišče v odprtih košarah. Vsekakor ne bi škodoval higieni dober sanitarni ogled pekarije in vsega prostora tam okoli.

LETOS JE bogato obrodil češmin. Ob potih in po mejah je polno bodečega grmičevja. Škoda, da ga ljudje puščajo vnmara saj daje dober čaj.

(Iz DOLENJSKEGA LISTA 20. avgusta 1954)

Kaj so pred 80 leti pisale Dolenjske Novice.

Varovati kmeta, ne pa zajca

(Lovsko postavo) bo treba spremeniti. Gospodje pri vladi so spisali tako novo postavo, da bi varovala le lovec in zajca, kmetu pa bi se škoda godila, in če bi hotel odškodnino dobiti, bi imel toliko potov in sitnosti, da bi rajši potrpel, kakor za par krajcarjev odškodnino toliko se trudil. Ali predno se ta postava sklene, poklicali so v Ljubljano nekaj kmetov in nekaj gospodov lovcev. Pri tej enketi se je vendar sklenilo, da je zajec škodljiva žival in da je treba kmeta varovati, ne pa zajca. Najemščina od lova nikakor ni tolika kakor škoda, ki jo zajec napravi. Postava še ni sklenjena, se bode že videlo, ali je v deželnem zboru več prijateljev kmeta, ali več prijateljev lova in zajcev.

(Mlatva se) v Dobrovi dobro obnaša; pozni poljski pridelki kažejo lepo. Jabolčno

drevje po sadovnjakih pa letos ukaj precej zelo napada neka listna bolezen, podobna trtnje peronosperi. Zato pa sadeži zaostajajo v svojem razvoju - osobito gambovci. Zdravstvo je sploh prav povoljno. Drugih posebnosti ni.

(V Italiji) so te dni popolnoma oprostili vse one slavne goljufe, ki so milijone lir poneverili pri banki Romani. Da je šlo tem lažje, ker so mnogo papirjev uničili, ki so zoper nje pričali. Govori se, da zaradi tega bivši ministri pridejo na zatožno klop. Dan popreje so obsodili nekega dečka na več dni zapora, ker je ukradel kakih 30 krajcarjev; dan pozneje pa so popolnoma osvobodili gospode, ki so milijone poneverili. To je pravica, da mora svet strmeti!

(Iz DOLENJSKIH NOVIC 14. avgusta 1894)

Beli kruh

Zlata je naša mladina, radostna in polna življenja. Vedno, ko jih gledam, mlade fante in dekleta, mi je kar toplo pri srcu. „Poglej jih, si pravim, „eno samo sonce in veselje!“ Res, da mi vstane pred očmi podoba mladih let nas, ki smo starejši in smo skusili veliko gorja, a odpodim jo stran. Kaj bi z njimi! Ob naši siti in zdravi mladini so tudi moja mlada leta lepša.

Zadnjičpa sem posedal pred svojo kajžo. Lep, sončen dan je bil, čebulice so brenčale okoli, ptički so peli, celo moja kobilica je v hlevčku zadovoljno puhnila v jasli, z dišečim senom naložene. Pa so se zbrali okoli mene otroci, fantje in dekleta.

„Daj, Martin, pripoveduj nam kaj iz starih časov. Kako je bilo in kako ste takrat živeli?“ so mi dejali.

Potegnil sem iz pipice modrikast dim, ga spustil v zrak in počasi začel praviti. Nisem pripovedoval o svojih junastvih, saj jih vsi že pre dobro poznajo. Pripovedoval sem jim o vsakdanjih dnevih

svojih mladih let, o kruhu in žgancih, pa delu in redkem veselju ob večerih, ko smo fantje zapeli skozi vas, da so dekleta za okni zardevala. In še veliko drugih navadnih stvari sem pripovedoval mladim okoli sebe.

Ko sem premolknil, da bi potegnil dim iz svoje pipice, se oglasi petnajstletna Marjana in mi takole reče: „Stric Martin! Veste, jaz pa vam nič ne verjamem. Da niste jedli belega kruha in da niste vedeli, kaj je čokolada, banana in ananas?“

„Eh, ljubi deklíč!“ sem tedaj rekel, „kako bi neki ti verjela, da je res bilo tako. V zlato svobodi živiš, nikoli nisi skusila lakote, sama ljubezen in skrb te obdaja. Zato ne verjameš!“

Beseda mi je zastala in globoko sem se zamislil. Res je, kar pravijo. Lakota, skrb in težavno življenje - to so zanje pravljice. Življenje jim je lahko, pa ga ne cenijo dovolj.

Veste, taka čudna žalost me je obsla, pa niti ne vem, zakaj... MARTIN KRAPAN

DESET IZGINULIH DEVET MRTVIH

DESET IZGINULIH DEVET MRTVIH

DANES

22. VIII. '74
19 PRILOGA

NA ZNAMKAH
PASTEUR

KAJ JE NOVEGA

GRADOVI IN
USODE
KOSTANJEVICA

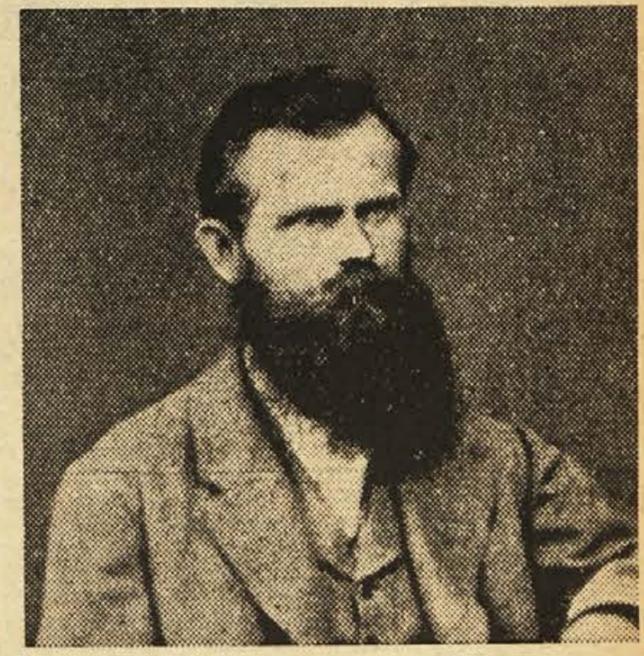
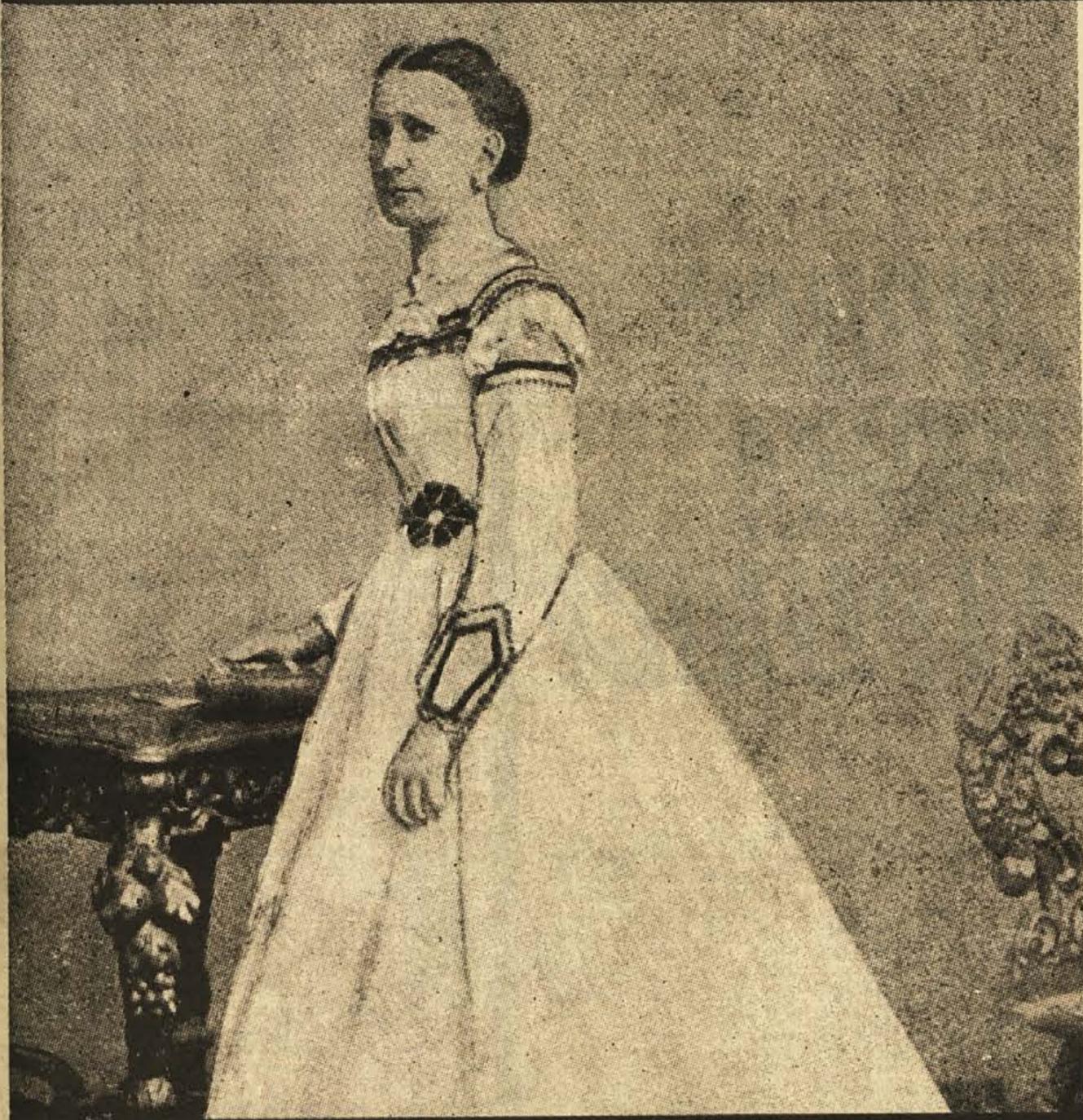
TRDINOV
NOTESI

DANES

DANES

Boštjan Klemenčič, dveletni fantek iz Prilip pri Brežicah, o katerem je nekaj tednov govorila vsa Slovenija, ni več med živimi. To je dokončno potrdila pred dnevi najdba njegovega trupca. V P objavljamo na tretji strani zapis pod naslovom **BOŠTJANOVA USODA ENAKA DAMJANOVI**. Nastal je, še preden so našli truplo otroka, ki so ga tolikokrat in tako temeljito iskali.

Ko smo tehtali, ali bi zapis vseeno veljalo objaviti ali ne, smo se odločili za objavo. V zadnjih desetih letih je na podoben način kot Boštjan izginilo deset otrok, Boštjan je bil deveti, ki so ga našli. Vsi so bili mrtvi, le o eni deklici, ki se je izgubila na Mežaklji, še do danes ni sledu. Če bo naš zapis pomagal staršem, da bi se v prihodnje izgubil en sam otrok manj, bo namen dosežen...

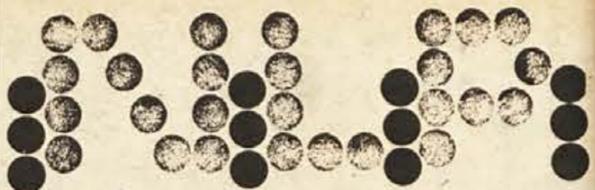
*to je tvoj grob,
pozabljen grob...*

Ob glavni poti, ki pelje proti kapeli na novomeškem pokopališču, stoji za Trdinovim nagrobnikom obledel spomenik Logerjevih, na katerem so vklesane tudi blede črke Leopoldine, roj. Kuralt. To je bila nesojena ljubezen lirika Simona Jenka, ki se je jeseni 1847 vpisal na novomeško gimnazijo.

Leopoldina je Simonu navdihnila številne globoko občutene izpovedi in Jenko je takrat, ko je prebral novico o njeni poroki – tedaj je namreč študiral na Dunaju – napisal v svoj dnevnik: „Bog jej daj srečnih dni, meni pa, da bi jo lahko pozabil!“ Tako je torej sam potrdil, da je za njegovo ljubezensko pesem Leopoldina tisto, kar je bila Prešernu Julija, za Ketteja pa Angela Smolova!

Na Leopoldininem grobu je zapičen listek, ki opozarja svojce, da je treba poravnati pristojbino, sicer bo grob prekopan. Logerjevi pa očitno nimajo več svojcev v Novem mestu. Prof. Karel Bačer se zavzema v članku **POZABLJENI GROB OBOŽEVANKE PESNIKA S. JENKA**, ki ga bomo objavili v današnji in naslednji P, da je treba grob ohraniti, sicer bi nastala nepopravljiva škoda, ki nam gotovo ne bi bila v čast...

MORSKI PSI

svetlejšje od vene

Majhni, robotom podobni „ljudje“ iz vesolja, navadno oblečeni v svetleče se enodelne obleke, z bleščočimi šlemi: to so navadno opisi vesoljskih bitij, kakor so jih videli ljudje, ki so prišli v stik s tistimi, ki so prilezli iz neznanih letečih predmetov. Obiski neznanih plovil na našem planetu so sorazmerno številni...

Zanimivo je, da so opisi vesoljskih bitij navadno podobni drug drugemu. Mar si lahko predstavljamo, da bi bili ljudje v nekakšnem dogovoru in da bi nalašč lagali? Kaj ni bolj verjetno, da so povedali le tisto, kar so videli, saj so bili med njimi tudi taki, ki sploh še nikoli niso slišali za leteče krožnike?

Med zanimivostmi velja omeniti Willyama B. Gilla, duhovnika anglikanske cerkve, ki je diplomiral na univerzi v Brisbanu v Avstraliji. On ni bil sam, saj so kot očividci potrdili njegovo izpoved tudi študentje in učitelji v Boanaiu na Novi Gvineji. Vsi do zadnjega – bilo jih je 20 – so podpisali zapisnik za tamkajšnjo vlado.

V noči 26. junija 1957 je Gill po večerji za hip odšel na prosto in pogledal v nebo proti Veneri. Toda njegovo pozornost je že čez hip pritegnila močna svetloba na nebu, mnogo močnejša od Venerine. Po nekaj minutah opazovanja je Gill spoznal, da se mu nenavadna svetloba naglo približuje. Poklical je enega izmed učiteljev, hitro pa se je zbralo tudi več študentov. Svetloba se je približala na okrog 150 metrov in tedaj so lahko opazovalci zagledali, da odaja svetlobo ogromen predmet, podoben krožniku, širok deset do petnajst metrov. Naprava je imela štiri kovinske noge, ki so prihajale diagonalno s spodnjega dela neznanega plovila. Na vrhu plovila je bila kupola, ki je po oceni očividcev imela okrog 7 metrov v premeru in je bila kake tri metre visoka. Na vrhu vsega tega je bila nekakšna paluba, na njej pa so Gill in tovariši opazili nekaj majhnih, človeku podobnih bitij. Po malo daljšem opazovanju so mogli ugotoviti: nikoli niso bili na tej palubi neankrat več kot štirje prebivalci iz vesolja. Zdelo se je, kot da se naslanjajo na nekakšno nizko ograjo, ki pa je iz take daljave ljudje, ki so opazovali nenavadna bitja, niso mogli videti. Od časa do časa se je kakšno bitje pripognilo, kot da bi nekaj popravljalo ali merilo na palubi. Vsakih 30 sekund je snop svetlo modre svetlobe šinil proti nebu in je trajal pet sekund: zdelo se je, kot da vesoljska bitja z našega planeta signalizirajo v nebo.

Gillu se je zazdelo – tako je pozneje izjavil oblastem – da mora stopiti v stik s temi neznanimi bitji. Dejal je: „Ko se je eno izmed teh bitij nagnilo čez ograjo, ali kakorkoli je že to bilo, in pogledalo v smer, od koder smo jih opazovali, se mi je zazdelo, da gleda v nas. Pomahal sem z roko in bitje mi je vrnilo pozdrav. Potem je učitelj mahal z obema rokama nad svojo glavo in dvoje bitij na neznanem plovilu je počelo isto. Ko sva oba z učiteljem začela mahati z obema rokama, so tudi vsi štirje na palubi vesoljskega plovila mahali z obema rokama. Zares smo bili navdušeni in študentje so sijali od veselja. Nekateri med njimi so zaklicali, toda nismo slišali nikakršnega odgovora. Eden izmed fantov je prinesel baterijo in posvetili smo proti neznanemu letečemu predmetu. Predmet je začel lebdeti in se je spustil skoraj čisto do zemlje. Mislili smo, da bo pristal, vendar pa na našo veliko žalost tega ni storil!“

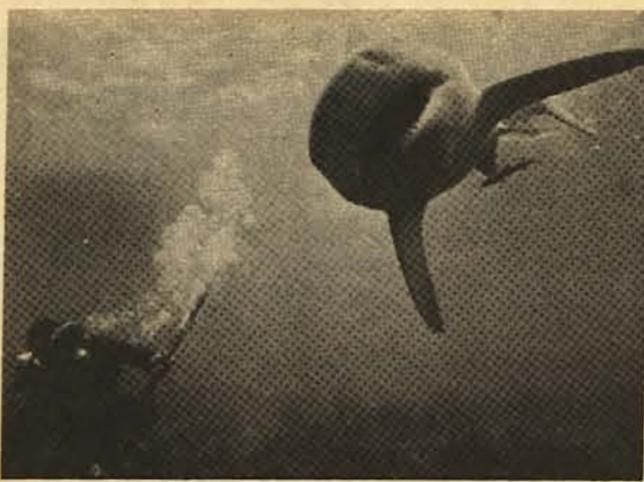
Toda zdi se, da so vzpostavili dobre stike z neznanimi bitji, ker se je plovilo iz vesolja nad to šolo pojavilo tudi v naslednjih dneh. Zal pa predmet ni nikoli prišel tako blizu, da bi lahko opazovalci spet videli majhna, človeku podobna bitja, ki so jih opazili prvi večer.

Gill je potem napisal za tamkajšnjo vlado poročilo, ki je obsegalo 11 gosto tipkanih strani. Podpisali so ga vsi očividci. Nedvomno je to eden izmed najbolj podrobno opisanih primerov prihoda neznanega plovila iz vesolja in srečanja z neznanimi bitji. Še več: to je eden izmed redkih primerov, da so zemljani dobili odgovor na svoje poskuse, da bi prišli v stik z neznanimi bitji.

Nenavadno pa je, da so rezultati, ki so jih Gill in tovariši dobili pri svojem poskusu, da bi stopili v stik z neznanimi bitji, ravno nasprotni od rezultatov, do kakršnih naj bi baje prišli v ameriškem vojnem letalstvu. Admiral R. N. Hillencatter, prvi predsednik odbora NICAP, je zastavil svojemu prijatelju, generalu letalstva Nathanu Twenningu, nekaj vprašanj o neznanih letečih predmetih. Vprašal ga je med drugim tudi, če je ameriška vlada bila kdaj sposobna, da bi lahko komunicirala z neznanimi obiskovalci iz vesolja. Adjutant generala Twenninga, ki je govoril v generalovem imenu, je izjavil, da vojno letalstvo ni bilo zmožno komuniciranja z bitji iz vesolja, verjetno iz „fizičnih razlogov“. Ko so ga vprašali, kaj si predstavlja pod „fizičnih razlogov“, ni hotel odgovoriti na zastavljeno vprašanje.

Vprašanje je, zakaj se neznanu plovilo iz vesolja ni hotelo spustiti na naša tla, ko pa so vesoljska bitja očitno videla, da so Gill in tovariši do njih prijateljsko razpoloženi. Odgovor je najbrž preprost. Obiskovalci iz vesolja so imeli s prebivalci našega planeta preveč slabih izkušenj, da bi tvegali še en pristonek. Spomnimo se samo Kentuckija v ZDA, kjer so pristali z neznanim letečim predmetom. Namesto tovariškega sprejema in poskusa zblizanja, da bi spoznali, kdo nas sploh obiskuje, so se prebivalci osamljene farme odločili za „kavbojski“ sprejem in so silovito streljali iz lovske puške in revolverja kalibra 6,35. To ni bil edini tak sprejem v dosedanjih zgodovini prihodov neznanih bitij na naš planet: zlomljena lovska puška na tilniku oziroma hrbtu neznanega bitja, poskusi uboja, poskusi pretepa in vrsta drugih poskusov, da bi obračunali z neznanimi bitji, prebivalcem tujih planetov, ki se vozijo v neznanih letečih predmetih, nedvomno niso ostali v prijetnih spominih...

RIA BAČER

Od vseh živih bitij, kar jih živi v morju, obkroža koprena grozljivost najbolj morskega psa, ki mu je človek pripisal veliko krvoločnost in požrešnost. Čeprav je res, da v primerjavi z drugimi nesrečami, ki preže na človeka na ulici, v avtomobilu in v zraku, pride na pogubno srečanje z morskim psom izredno majhen del, vlija že misel na napad morskoga psa grozo v človeka. Od okoli 350 vrst morskih psov je človeku nevarna samo manjšina, toda kdo bi razmišljal o tem, kateri vrsti pripada morski pes, čigar zloglasna hrbtna plavut kroži okoli njega. Potapljači in mornarji zato pravijo, da je najbolje, če vsakega morskoga psa, ki je večji kot en meter, vzamemo za nevarnega.

Krono med morskimi psi nosi prav gotovo veliki beli morski pes, ki po požrešnosti in krvoločnosti prekaša vse svoje vrstnike, čeprav tudi manjši ne zaostajajo za njim. Kljub številnim raziskovanjem o navadah in čudi morskih psov, vemo danes zelo malo o njih. Še vedno predstavljajo veliko uganko, ki je znanost ne more rešiti. Kaj

žene to morsko zver, da včasih povsem mirno plava poleg krvavega kosa mesa, drugič pa se besno zaganja in s svojimi ostrimi zobmi trga gumijaste čolne brodolomcev? Nekateri biologi so mnenja, da gre za nekakšno gladovno paniko, ki popade morskoga psa, da požre vse, kar vidi. V želodcih morskih psov so našli najbolj neverjetne stvari, od paketov, ženskih klobukov, ročnih bomb pa vse do spiritega gorilnika. Ob vsej svoji požrešnosti pa je morski pes izredno previdna in skoraj plaha žival. Preden se loti svoje žrtve, dolgo plava v širokih krogih okoli nje, in šele ko ugotovi, da mu ni nevarna, se s hitrostjo 15 metrov na sekundo požene vanjo. Toda tudi tisti hrabri potapljači, ki so poskušali splasiti morskoga psa, so naleteli na primerke, ki jih ni nič ustavilo. Prepričanje, da ga bodo z lahkoto splasili, so plačali s hudimi poškodbami in s smrtjo. Morski pes je neresljiva uganka.

Med drugo svetovno vojno so iskali razna sredstva, s katerimi bi zaščitili brodolomce in pilote pred morskimi psi, toda ob vsej

množici najrazličnejših sredstev, od kemikalij, strupa, posebnih vreč do zastrupljenih streljč, se ni nobeno pokazalo dovolj zanesljivo. Še največ uspeha so dosegli s posebno kemikalijo, ki je v vodi širila vonj po crknjenih morskih psih, toda v mnogih primerih je brodolomec prej prišel med smrtonosne čeljusti, preden se je kemikalija razširila po vodi. V zadnjem času so se lotili morskih psov še z elektrono. Potapljači in drugi, katerih poklic prinaša nevarnost srečanja z morskimi požeruhom, nosijo posebno transistorsko napravo, ki oddaja elektromagnetne valove, katerih učinek deluje na čutila morskih psov kot gosta zapreka. Ta naprava je od vseh še najbolj zanesljiva, vendar je pomanjkljiva, ker deluje samo dobrih deset ur.

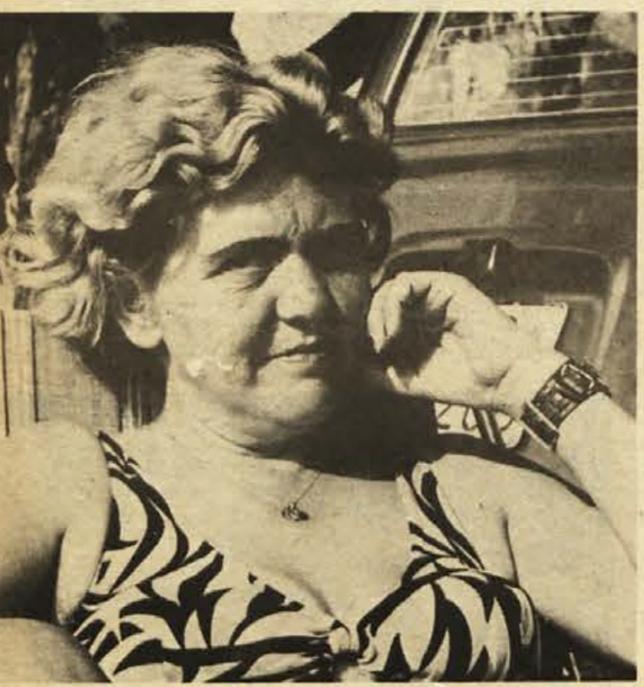
In kolikšno je število žrtev? Za čas druge svetovne vojne statistika molči, ker je nemogoče oceniti, koliko brodolomcev in pilotov se je po uničenju ladij in letal utopilo in koliko jih je raztrgal morski pes. Od zadnje vojne naprej pa statistike govo-

re o 40 do 300 žrtvah na leto. Seveda upoštevajo samo izpričane primere.

Pri nas, v Jadranskem morju, morski pes ni pogost pojav, čeprav primeri grozljivih smrti v čeljustih tega roparja niso tako redki, kar kaže tudi letošnji žalostni konec nemškega turista v vodah ob Krku. Večji morski psi zaidejo v vode Jadrana z velikimi prekoceanskimi ladjami, vendar se v Jadranskem morju ne zadržujejo. Morski psi namreč ljubijo tople vode. Nekaj strokovnjakov, ki je preučil več kot 700 primerov nesreč z morskimi psi, je ugotovil, da so se skoraj vse pripetile v toplih vodah. Le tri primere je ugotovil na območjih, kjer je bila temperatura morja nižja od 21 stopinj.

Naj ta zapis končamo z besedami slovitega podvodnega raziskovalca Jacquesa Cousteauja: „Po mnogih srečanjih z morskimi psi sem ugotovil dvoje: bolj ko spoznavamo te živali, manj jih poznamo in nikoli se ne ve zagotovo, kaj bo morski pes storil!“

JERBAS PUŠKA IN PLENICE

„Tako se pa ne obešajo srajce! Zravnaj jo in na ramenih pripni, da bo lepo visela navzdol, sicer boš hodil naokrog ves pomečkan! Potem podstavi pod vrv kole na dveh straneh, da se ne bo perilo povsilo k tlom...“ Albinca Mali-Hočevarjeva, narodna herojka, je takole učila brigadirje AVNOJ, ko so na viniškem kampu obešali perilo. Prala ga je predvsem Albinca.

Fantje in dekleta so jo radi in z nasmeškom ubogali, na kole so pa vendarle pozabili. Ko sva medve malce vstran poklepotali, je naenkrat oprano perilo zgrmelo na tla. „Mejduš,“ je rekla Albinca. Jezila se pa ni, temveč smejala. In to naglas. „Pravim jim in pravim, pa včasih zaleže, drugič pa ne. Toda – smo bili mi v teh letih kaj boljši? Jaz imam mladino rada. Že drugič sem z brigado na pohodu po poteh AVNOJ. Počutim se kot enaka med enakimi. Žal mi je samo to, da ne morem v udarniško brigado. Na Kozjansko bi šla rada, vendar takih naporov ne zmorem več.“

Vinica je rojstni kraj Albince Malijeve, zato ni čudno, da jo starejši Viničani ogovarjajo: „Ja, ti si hčer Malega.“ Njenega očeta, ki je bil tu čevljar, se še mnogi spominjajo.

„Na žalost je ata dobil ta hitro jetiko. Iz Vinice smo šli v Črnomelj, od tam v Vavto vas, kjer je očeta pobrala bolezen. Mama je ostala z osmimi otroki sama. Najstarejšemu je bilo 13, najmlajši 2 leti. Preselili smo se v Češče vas pri Prečni. Moja mama se kljub tej nesreči ni čutila revne. Govorila je: „Sest-najst pridnih rok imam pri hiši, mar ni to že bogastvo? Bila pa je večkrat huda, nervozna in nas je tudi natepla. Posebno jaz sem se ji zdela nagajiva. Devet let mi je bilo, ko sem morala z doma. Služit!“

Pri Pirčevih na Brezovi rebri je bila potem Albinca kot doma. Imeli so jo za svojo, četudi je bila služkinja. In niso delali razlik. Delati so morali vsi: Albinca in domači.

Iz tega otroškega obdobja Albinca rada, seveda z nasmehom, pove dogodek, ob katerem je za „vselej razčistila z religijo“, kot pravi.

„Bilo je za veliko noč. Pirčeva teta mi je kupila novo obleko, plašček, čevlje pa celo klobuček, kar je bila takrat prava redkost na podeželju. Dali so mi jerbasa z zeganjem, kot je bilo v navadi, in za praznike sem se, nova od pete do glave, odpravila domov. Pred kapelico

v Češči vasi sem prosila Marijo, naj naredi tako, da bo mami vse prav in da me ne bo tokrat kregala. Pa sem prišla na domači prag, mama pa nadme: „Ti butara, ti! Klobuk pa jerbasa na glavi! Si še kje videla kaj takega?“ Že sva si bili z mamo v laseh, še preden sem bila v hiši. Marija mi ni pomagala, jaz pa sem se kot otrok zaklela, da je nikdar več ne prosim pomoči.“

To naivno dekletce je bilo samo šest let kasneje že partizanka. Na Brezovi rebri je naletela na prve partizane, s katerimi je bil Henigman, prijatelj njenega pokojnega očeta. On ji je razložil, zakaj borba, kaj so partizani in kaj hoče okupator.

„Tako sem mu verjela in tudi rada pomagal, za kar me je prosil. Sprva sem hodila v Novo mesto s pošto, potem smo začeli razoroževati vinjene Italijane in pisati parole, končalo pa se je s puško v roki. Najprej v Joštovi četi, končno pa v Tomšičevi brigadi. Od prvega dne partizanstva sem imela puško. Tudi kasneje, ko sem bila bolničarka, se od orožja nisem mogla ločiti. Varneje sem se počutila...“

Albinca je bila trikrat ujeta in trikrat ranjena. „Da sem bila

ujeta, sploh nikjer ne piše v mojih dokumentih, kajti nobenkrat me niso imeli niti pol ure. Bila sem drobna in majhna, postrižena na fanta, prebrisana pa ravno prav. Ko so me zajeli, sem se začela dreti, kot da sem fant, ki je izgubil krave. Še smrkala sem in dve solzi potočila. Italijani so verjeli. Preden so se zmenili, kaj bodo z menoj, sem že bila za grmom. To je bilo v Suhi krajini.“

Albinca Malijeve, pol Belokranjka, pol Dolenjka, zdaj pa Štajerka, ker živi v Mariboru, je ena med petimi narodnimi herojkami v Sloveniji. Šest visokih odlikovanj je dobila v partizanih, med njimi tudi dve za hrabrost. Drobno in nevedno dekletce se je naglo spremenilo v neustrašno partizanko, ta pa v dobrosrčno in ljubečo mamo ter babico.

„Vzredila sem pet otrok: štiri svoje in eno nečakinjo. Razen tega je bilo po več let pri meni še šest vojnih sirot in več študentov. Čutila sem dolžnost takim otrokom pomagati, jim nuditi dom. Jaz vem, kako otrok lahko hrepeni po domu. Zdaj sem babica štirih otrok. Mejduš jih imam rada!“

BOŠTJANOVA USODA ENAKA DAMJANOVI

ne podcenjujmo otrok

Velika napaka starejših je v takih primerih, kakršna so izginotje otrok, da podcenjujejo sposobnosti in zmožnosti najmlajših. Zgovoren primer za to je prav mali Damjan, ki se je izgubil na Travnici gori. Njegovo truplo so našli 4,5 kilometre stran od doma, kjer se je tisti dan igral. Nataša, dva meseca mlajša od Damjana, ki je izgubila osem dni za njim, je prehodila celo šest kilometrov!

Prav zaradi tega morajo biti akcije za iskanje pogrešanih otrok široko zastavljene in morajo iskanci pregledati ogromen prostor. Možnost, da bi spregledali majhnega otroka, se zato hitro povečuje. V Boštjanovem primeru, ki tudi še ni razjasnjen, je možnost za učinkovito akcijo toliko težja, ker se ni lahko izgubil le v gozdovih ali v bližnjem ribniku, pač pa je morda padel v Savo in utonil. V tem primeru lahko minejo meseci, preden ga bo voda spustila iz svojega zahrbtnega objema. Malega Boštjana bodo, če je res padel v reko, našli morebiti pred Zagrebom ali pa še mnogo niže — ali pa ga voda sploh ne bo vrgla na površje. Da pa bi bilo iskanje na zemljišču, ki ga je ponekod zares težko preiskati, še bolj težko, je poskrbela avtomobilska cesta, ki teče tod mimo in zaradi katere tudi ni mogoče na hitro opustiti misli o morebitni ugrabitvi.

Starši ubogega otroka pa v dneh, v katerih se je zanje čas ustavljal, nedvomno preživljajo najhujše ure, kajti ni hujšega od negotovosti. Pravijo, da bodo še naprej iskali, da bodo preverili vse govornice in vse možnosti, da bi Boštjana našli. Ta zagotovila milice in UJV so Klemenčičevim v teh hudih urah gotovo najboljša tolažila. Kljub vsemu pa je najbolj verjetno, da je Boštjanova usoda enaka, kot je bila v poletju pred tremi leti usoda malega Damjana, izgubljenega na Travnici gori.

J. SPLICAL

pripis

Zaradi oddaje rokopisov v tiskarno je zapis o izginulem Boštjanu nastal dva dni prej, preden so pogrešanega otroka našli. Žal se je izpolnila naša napoved, da je Boštjan verjetno mrtev. Podobnost z Damjanovo smrtjo je velika: tudi Boštjana so iskali prav blizu kraja, kjer so ga pozneje našli!

Ko sem tehtal, ali naj zapis o malem Boštjanu objavim, čeprav so že našli njegovo truplo — o tem je Dolenjski list izčrpano poročal — sem se odločil za objavo. Deset otrok v desetih letih je izgubilo brez sledu; devet od njih so čez čas našli mrtve, le enega še vedno pogrešajo. Deset otrok — deset tragičnih zgodb, deset presunljivih zgodb, deset objokanih staršev in desetkrat žalostna vsa okolica. Če bodo starši iz današnjega zapisa razbrali dovolj dober nauk, če bo zapis pomagal, da se bo v prihodnje izgubil en sam otrok manj — potem je namen današnje reportaže v celoti dosežen . . .

Potem so otroka nekajkrat iskali. Tudi po več sto ljudi je pretaknilo vsak kotiček, kjer bi lahko bil. V naslednjih dneh so pretaknili vse grape, preiskali ribnik, obrežje Save in gozdove daleč naokrog, znatno več kot štiri kilometre od doma.

Starši še naprej živijo v negotovosti. Ne vedo, kaj je z otrokom: ga je kdo odpeljal ali ugrabil, se mu je zgodilo najhujše? Za zdaj so vse le domneve, ki porajajo nova in nova vprašanja, ne dajo pa odgovora!

zlonamerne zgodbe

O izginotju dvehletnega Boštjana krožijo najrazličnejše zgodbe. Najbolj mile so tiste, ki vedo točno povedati, kje vse so videli otroka ali pri kom. Najhujša je tista, da so ga ugrabili Turki, ki da so imeli mrliški list za otroka, da so Boštjana ubili in v njem tihotapili mamila. Vse to je zlagano. Vrnimo se na začetek naše reportaže in upoštevajmo misel komandirja brežiške postaje milice: „Nobene sledu nimamo!“ Iskanci torej nimajo nobene sledi in prav zato „verjamejo“ vse, kar zvedo — in tudi vse preverijo. Govornice, ki jih nepremišljeno širijo ljudje, zato preiskavo samo otežujejo, ker morajo preiskovalci za vsako sledujo, naj bo še tako neresnična ali izmišljena. Vendar pa ni nobene osnove za domnevo, da bi bil otrok umrl nasilne smrti, in je torej odveč napihovanje in širjenje takih zlonamerih zgodb.

Boštjan Klemenčič iz Prilip pri Brežicah, ki v času našega poročanja še vedno spada med pogrešane osebe, je v desetih letih torej deset izginulih otrok. V prvih devetih primerih je bilo pojasnjenih kar osem izginotij — in vseh osem otrok je umrlo naravne smrti. Na nobenem trupelcu ni bilo znakov nasilja, tako da so kriminalisti po izvidih Inštituta za sodno medicino lahko mimo zaprli svoje arhive. Vprašanje je le, kaj je s Fehimo, ki je bila takrat stara štiri leta, zdaj pa jih ima — če je še živa — dvanajst. Toda tudi v primeru male Fehime, za katero so tudi menili, da jo je kdo ugrabil, je resnica najbrž ena sama: ostala je v neprehodnih gozdovih Mežaklje ali pa so jo odnesli valovi mrzle in zahrbtnje Save. Kranjski kriminalisti so namreč morebitno ugrabitev preverjali ne le pri nas, pač pa tudi na tujem. Po temeljiti preiskavi so morali to domnevo opustiti.

Osem otrok so našli, nihče ni bil ne ugrabljen ne nasilo ubit. Deveta, katere trupla še niso našli, je prav tako z veliko verjetnostjo umrla naravne smrti. Vse to dokazuje, da je ugrabitev in nasilnost nad otroki znatno manj, kot mnogi mislijo. Možnosti, da bi našli Boštjana iz Prilip, so tako pravzaprav v razmerju osem proti ena, da ga bodo našli. Toda ali ga bodo našli v morebiti premalo preiskanih grapah ali ga bo vrgla iz sebe umazana Sava — tega za zdaj nihče ne ve. Prav tako se niso zavrgli možnosti, da gre za ugrabitev, čeprav o tem ni nobenih sledi in tudi nobenih dokazov, da bi se lahko kaj takega zgodilo.

Bila je nedelja, otrok je bil z materjo na sindikalnem izletu kolektiva modne konfekcije „Krim“ iz Ljubljane. Kmalu po 18. uri so začeli otroka iskati miličniki, nato pa še gasilci, lovci, jamarji, gozdarji in drugi. Dolenjski list je o nenavadnem izginotju otroka na Travnici gori poročal: „Naslednje jutro je prišla na pomoč še večja skupina vojakov iz ribniške vojaške enote. Skupine, ki so iskale otroka, so imele s seboj 20 majhnih radijskih postaj, nekatere pa tudi posebje izučene pse.“

Otroka vse do nedelje zvečer niso našli in iskanje se nadaljuje, čeprav je vse manj upanja na uspeh. Domnevajo, da je Damjančka morda kdo ugrabil ali pa da je le še kje v gozdovih Travnice gore. V prid prve domneve govori dejstvo, da ga kljub temeljitemu iskanju doslej niso našli. Neki 5-letni fantek, ki se je, kot je povedal, zadnji igral z njim, je dejal, da je Damjanček splezal v neki avto, ki ga je odpeljal. Tudi Damjančkova mama je povedala, da je imel sinček rad avtomobile.

Izključena pa ni niti druga možnost. Miličniki so namreč prvi večer iskanja okoli 2.30 našli tri kilometre od doma na Travnici gori v blatu na poti sledi otroških čevljev. Žal pa se je malo pozneje razbesnela nevihta in zavarovane sledi uničila, preden so do njih pripeljali psa — slednika . . .

Upanje, da je Damjančka morebiti res kdo odpeljal, se je razblinilo 5. septembra istega leta. Takrat so ribniški miličniki, UJV iz Ljubljane, civilna zaščita iz Ribnice in ljubljanski kriminalisti sklenili, da ga grede še zadnji iskat. V nedeljo okrog 7. ure zjutraj je okrog 50 ljudi začelo iskati otroka. Dve uri pozneje je ribniški miličnik Jože Žnidar našel 4,5 kilometra proti Loškemu potoku truplo in oblačila pogrešanega Damjančka. Miličnik je takrat izjavil: „Kaže, da je Damjanček šel tisti večer po cesti proti Loškemu potoku, ki pa se po 3300 metrih konča. Naprej je strm hrib. Po tej strmici sem šel in najprej zagledal modro jopico, potem pa . . . Dvomim, da je šel Damjanček po tej strmici, brzkone je zavil okoli, kjer je bolj položno.“ Skupaj s starši so pozneje ugotovili, da so malega Damjančka tisti večer, ko je izginil, iskali komaj 150 metrov stran od mesta, kjer so potem našli njegovo truplo. Kakšno žalostno naključje . . .

Dobra tri leta pozneje, 28. junija letos, je na Dolenjskem spet izginil otrok. Tokrat se je to zgodilo v Prilipah pri Brežicah, v petek okrog 16. ure.

V Dolenjskem listu smo pisali: „Pri Klemenčičevih na Prilipah so v petek malo pred četrto uro popoldne pogrešili dvehletnega sinčka Boštjana. Začele so se ure moreče negotovosti, dolge ure upanja, da bodo otroka ob pomoči sosedov in drugih le našli. Novica se je kot blisk razširila po soseski. Dvignila je vso vas in Boštjana so takoj začeli iskati.“

Sovačan Ivan Češnovar je naslednji dan po vrnitvi z neuspešnega iskanja povedal, da je otroka nazadnje videla sosedka Antonija Tomšetova. Oče in mati izginulega otroka sta tisto popoldne odšla s traktorjem na njivo. Češnovar je vedel povedati, da je Boštjan hotel iti z njima, vendar ga nista vzela s seboj, ker se na njivi ne bi mogla ukvarjati z njim. Tako je Boštjan ostal doma pri stari materi, ki je pazila tudi na 7-mesečnega dojenčka. Boštjana je pogrešila, ko ga je hotela preobleči. Fantiček ji je tedaj izginil izpred oči.“

O Boštjanu Klemenčiču, dvehletnem fantku iz Prilip št. 7, ki se je izgubil 28. junija okrog 16. ure popoldne — še ni nobenega glasu. Po telefonu sem govoril s komandirjem brežiške postaje milice, ki je povedal: „Nobene otipljive sledi za pogrešanim fantkom nimamo. Nekajkrat smo preiskali široko fronto, kjer bi bilo mogoče pričakovati, da bi ga našli. Poskušali smo celo z lovskim psom. Mislim, da ni več mogoče, da bi ga spregledali, ker smo nekajkrat zelo resno in temeljito preiskali ves teren. Zdaj preverjamo anonimna pisma in sporočila, v katerih nam različni ljudje pišejo, kje naj bi bil otrok oziroma kje so videli podobnega otroka. Kajpak primer za nas ni končan, še naprej bomo z vso resnostjo šli za vsako, tudi najmanjšo sledjo!“

To je zadnje sporočilo o Boštjanu, ki pa žal ne prinaša niti žarka svetlobe v temno izginotje, ki ga za zdaj še ni mogoče pojasniti.

Boštjan iz Prilip je bil deseti otrok, ki je skrivnostno izginil v zadnjih desetih letih. Osem so jih našli, samo Boštjana in pa 4-letno Fehimo, ki jo pogrešajo od 2. julija 1966, še iščejo.

Sicer pa gojimo po vrsti. Dobrih 10 let starega Roberta so iskali od 8. avgusta 1964. leta. Šibak, ker je prebolel hudo bolezen, je bil nazadnje opažen na poti, ki je peljala proti železniški postaji. Dnevu je sledila viharna in deževna noč. Čez 4 mesece so ga našli 4 km stran na gozdni jasi.

Fehima, ki se je izgubila pred 8 leti, ko je nabilala v družbi otrok in v spremstvu dveh starejših žensk dračje na Mežaklji, se ostala do danes neresen primer. Ne nje ne njenega trupla še niso našli. Osemletna Metka je izginila decembra 1966. leta. Nazadnje so jo videli, ko se je drsala na zaledeneli mlaki. Naslednjo pomlad je reka naplavila njeno truplo, čeprav so se prej vztrajno širile govornice, da je bila umorjena.

Spomladi 1968 je izginil Miroslav, star pet let, ki je z domačega dvorišča zavil neznan kam. Govorili so, da ga je ugrabil oče, toda čez 11 dni so ga našli v skalovju, približno pol kilometra zračne črte od doma. Na njegovem truplu niso našli znakov nasilja.

Marca 1969 je izginila tri leta stara Marinka. Njihova domačija je bila bolj na samem. Najprej so našli njene sledove na snegu na 700 metrov visokem hribu. Čez leto dni so našli še čevljiček.

20. junija 1971 se je izgubila dvehletna Nataša, ki je bila s starši na obisku pri sorodnikih. Zašla je in najprej so mislili, da je ugrabljena. Po 10 dneh so njeno truplo našli 6 kilometrov iz vasi. Na strmem bregu reke je padla in se smrtno poneščila.

Najbolj sveže je v spominu izginotje bratov Marka in Jožeta, starih 9 oziroma 7 let. To je bilo 17. novembra lani. Vse iskanje je bilo zaman, toda po štirih dneh je pomagalo naključje: njuni trupli so odkrili v hladilniku v baraki, ki so jo sicer že prej pregledali.

damjan izgine na travni gori

12. junija 1971 med 17. in 18. uro so pogrešili dvehletnega Damjana Ostanka iz Ljubljane.

Ko je dopust tako kratak... Damjana Jakša, uslužbenka tovarne LABOD v Novem mestu.

SPANJE - VIR LEPOTE

Tiste, ki po slabo prespani noči vstajajo zjutraj tako rekoč z levo nogo, niso samo sline in zadirčne, ampak se jim pomanjkanje sna pozna tudi na obrazu, posebno, če se to večkrat dogaja. Koža postane ohlapna, gubasta, okrog oči se začno delati globoke raze, pa tudi barva kože postane sivkasta in nezdrava. Skratka: žena, ki ne spi dovolj ali ki nima zdravega in mirnega sna, mnogo hitreje ostari.

In kaj naredimo, da bi nam spanje postalo užitek? Strokovnjaki, ki se ukvarjajo s preučevanjem spanja in njegovega vpliva na organizem, so objavili 7 zapovedi:

1. Sveži zrak za lahko noč ustvari pogoje za dober sen. Prezračite torej sobo!

2. Nikar se pred spanjem ne obremenite s preobilno večerjo. Zadnji obrok hrane zaužijte vsaj dve uri pred spanjem, kava in pravi čaj pa so za nespečnice po 17. uri prepovedani. Izogibajte se tablet, temveč raje sezite poskodelici mleka, v kateri ste raztopile žličko medu. Zaleže tudi sladkan kamilični čaj.

3. Malo telovadbe pred odprtim oknom vam bo zve-

čer močno koristilo. Ni treba pretiravati, ampak s počepi in prikloni ter odkloni, ki jih naredite v 5 minutah, bo stvar opravljena.

4. Ograjte mrzle noge, preden ležete v posteljo. Posebno pozimi je to važno za tiste, ki spijo v nezakurjeni sobi.

5. Ko ležete, najдите položaj, v katerem se počutite popolnoma sproščeni. Strokovnjaki pravijo, da je najbolj zdravo spati na trebuhu.

6. V hipu pozabite na vse skrbi, ki so vas spremljale čez dan. Na sitnega šefa, na sina, ki je prinesel „cvek“ iz šole, pa na to, da bo denarnica še pred prvim suha.

7. Spati moramo na dobri postelji, ki ima dobro vzglavje.

R. B.

ZA MLADE:

BABY STIL

Kolikokrat gremo še spat, da se bo začela šola? Naenkrat bodo minili prosti dnevi in mamice bodo svojim solarjem nabavljale nova oblačila. Hlačni komplet bo za zgodnjo in pozno jesen imeniten za fante in dekleta. Moderne so kombinacije, jopica na zadrgo, rebrost žamet in jasno: kavboike!

Vročini v slovo še nekaj poletnih bluz, ki nam bodo prišle prav tudi v dne, ko je čez dan še vroče, zjutraj in zvečer pa čez bluzo oblečemo jopico. Samo še to: bluze brez rokavov ali bluze s posebnimi črtami naj ne obleče tista, ki ima le kilogram preveč.

Prejšnja moda je še dovoljevala, da so se žene že krepko čez 20 let oblačile kot dekleta pri osemnajstih in so jim z mini krilcem delale konkurenco. Tega ni več, to je preteklost! Moda morda še nikdar ni postavljala tako ostre črte ločnice med stilom odrasle žene, ki ji narekuje eleganco ženskost, ter izrazito dekliškim stilom za mlade.

Moda mladih letos povsem odbija vsako misel na eleganco. Vrača se v dobo otroštva in oblači mlade kot lutke, ki smo jih vsi tako radi občudovali v izložbah. Obleke za dekleta so okrašene z vsemi mogočimi čipkami, naborki na rokavih, z romantičnimi klobučki, cvetjem, tančicami, oblekami viktorijanskega stila, z bubi ovrtniki, ki se jih drži volan, in haljami v internatskem stilu.

Iskanje norega, ki je dolgo tako navduševalo modo za mlade, je usahnilo, prav tako izrazito vojaški stil. Seveda moda „male deklice“ nika-

kor ni primerna odraslim, s tem pa so mladi končno tudi dosegli, kar so želeli: da tega, kar lahko nosi najstnica, nikakor ne more obleči deset let starejša Eva, čeprav ima še tako lepo postavo. Leta predstavljajo torej glavno črto ločnico.

Odrasli ženi narekuje letošnja moda naborke, spomin na trideseta leta v obliki hlač „a la Marlene“, rafinirano nabran gornji del obleke, izzivalne dekolteje, čevlje z visokimi petami, plašče s širokim hrbtom, blazer, jopico na preklop, široka krila ali pa ozka, z nekaj zalikanimi gubami. Veliko je možnosti, da vsaka izbere zase to, kar se ji zdi najbolj primerno, kar ji je všeč in, seveda, kar finančno zmore.

Naj vam ne bo žal za konkurenco, ki ste jo doslej lahko delale rosno mladim! Veliko stilov za mlade nastane tako rekoč preko noči in hitro izginejo. Tudi sedanjemu baby stilu ne prerokujemo dolgega življenja.

R. BAČER

servirna mizica

To je res praktičen, lahko pa tudi lep kos pohištva. Pravzaprav mora biti lep kos, ker je dodatek, dodatki pa so vedno lepi. Mizice na fotografiji so zelo moderne po obliki in materialu, uporabne pa še za marsikaj drugega, ne samo za pijače. Na mizico na kolesih lahko naložimo vse, kar ponujamo gostom, pa tudi nam bo prišla prav, ko se spravljamo k ročnemu delu ali branju.

Na mizico naložimo pribor, nekaj okrepčil, tranzistor in še kaj, potem jo primaknemo k najbolj udobnemu stolu. Uporabnost take mizice bomo sproti ugotavljali, zazdela se nam bo nepogrešljiva. Lahko je mizica zelo majhna, na kolesih ali prenosna iz lesa, iz pleksi stekla, keramična itd.

Dipl. inž. arh. MARTA RAČEČIČ

KAJ JE TO STRES?

zdravnik svetuje

Dandanes veliko ljudi toži, da stalno žive „pod stresom“, tako da se nam nehote vsiljuje občutek, da gre za modno bolezen, ki pa ni tako huda. V bistvu gre za to, da si nekateri nalagajo prehuda bremena, ki jih duševno in telesno ne zmorejo. Znanost namreč pravi, da pomeni stres obremenitev.

Medtem ko je znano, da normalno delo pozivlja organizem in da je delo človeku potrebno, pa nastanejo težave pri preobremenitvah, ker jim organizem ni kos. S tem je mišljena pretirana telesna ali duševna aktivnost; laho gre tudi za močan hrup, za vlago, mraz in podobno.

Stalno ali občasno podvrženi takim nevšečnostim prej ali slej občutijo težave. Te se kažejo sprva v nervozni, potem v povišanem krvnem pritisku, kasneje pa pride lahko do bronhialne astme, čira na želodcu itd.

Po drugi strani vemo tudi, da so prijetni stresi sol življenja. Če doživimo velike uspehe, veselje, nenadno srečo, nam to najbrž ne bo škodilo, pa gre tudi za stresse. Za organizem postane stanje kritično, če duševni ali telesni stres dalj časa deluje na organizem, pa se mu ta ni prilagodil. Nezadovoljstvo, razočaranje, mržnja, strah pomenijo neprijetno vrsto stresa, pa naj posameznik te stvari doživlja na službenem mestu ali v zasebnem življenju.

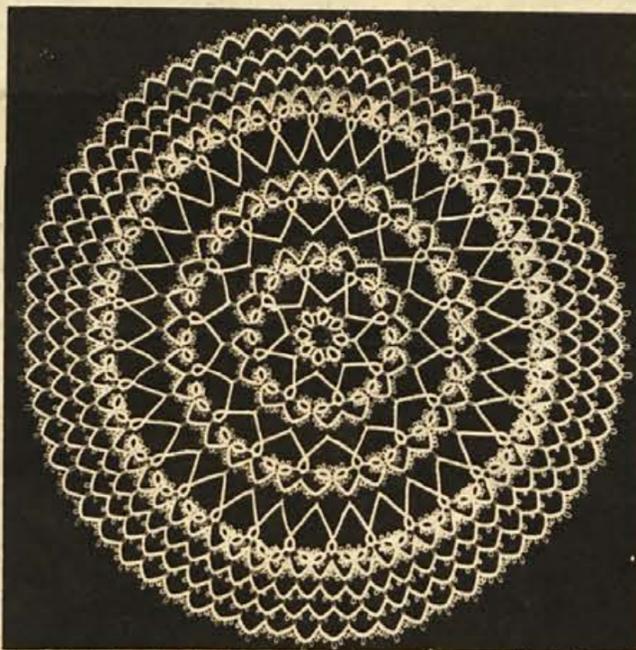
Človek, ki je izpostavljen takim stresom, pri zdravniku navadno najprej izve, da mora spremeniti svoje navade ali okolje. Zadnje čase pa vse več slišimo o tako imenovanem stresu utrujenosti, kateremu je lahko vzrok samo enolično in monotono delo. Prav zato je bolje, da najprej opravimo dolgočasno vrsto posla, potem pa se lotimo razgibanejših nalog, ki jih moramo opraviti. Monotoniji se lahko izognemo sami s pravilnejšo razporeditvijo delovnega časa ali pa s spremembo delovnega mesta, če je to potrebno.

V vsakem primeru pa človek, ki občuti tovrstne težave, stori najpametneje, če se čimprej posvetuje z zdravnikom, da ugotovi vzrok slabega počutja oziroma vrsto škodljivega stresa. Potem bo lahko svetoval, kako se temu izogniti. Pomoč o pravem času je v takih primerih še posebno važna, kajti omenili smo že, da ima stalno izpostavljanje stresom lahko hude posledice za organizem.

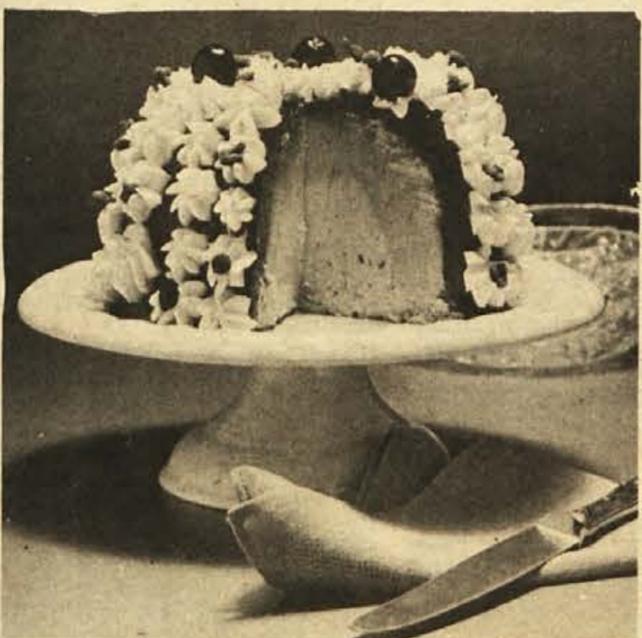
Dr. JOVAN VOJNOVIČ

tako bo boljše

PRTIČEK

Za drobno kvačko in klobčič gama je prostora v vsaki ročni torbici, ki jo vzamemo s seboj na sprehod ali na potovanje. Mimogrede, ko počivamo v naravi, čakamo na klopi v parku ali se peljemo z vlakom, lahko nastane lep kvačkan prt, kakršnega vidite na sliki. Pravijo, da si ob takem delu mnoge odpočijejo živce.

Sladoledna bomba se imenuje poslastica, ki jo po boljsem kosilu ponudimo v poletni vročini. Doma narejen ali kupljen sladoled okrasimo z instant pudingom, povrhu pa še obložimo s sadjem in okraski iz stepene smetane.

ŽELJA PO SIMPATIJI

vzgajati ni lahko

Motiv simpatije ni nič manj dinamičen in njegovo uresničevanje nič manj pomembno za uravnotežen razvoj mladostnika kakor motiv jedi in pijače. Ni ga mladostnika, ki bi ga v globini ne obvladoval motiv simpatije, pa čeprav se včasih zdi, da se je kot zaklel, da bi bil vsem ljudem okrog sebe zopr in odbijajoč, torej nesimpatičen. Toda to je samo mladostnikova igra s pobudnostjo. Mladostnik se namreč pri uresničevanju tega motiva dokaj razlikuje od svoje mladostniške vrstnice.

Znano je, kako se mladostnice na vse mogoče in nemo goče, odkrite in zastrte načine trudijo, da bi si oddejale željo, težnjo po simpatiji. Podoba je, kakor da bi bil za neki daljši ali krajši čas mladostnici to sploh osnovni smisel življenja in uveljavljanja. Vse ji pri tem pride prav: od oblek do lepotic, od dražljivega do nagajivega, od modro zadržanega do narejeno zrelega vedenja. Z vsako kretnjo, zunanostjo, besedo in mislijo je mladostnica nemalokrat usmerjena v vzhajajoče zarje simpatije, ki jo prebuja v okolici do sebe in ki jo radodamo tudi vrača isti okolici.

V težnji po simpatiji pa je velika oblikovalna moč, saj pomaga prav ta težnja graditi mostove do sočloveka, do soljudi. Mogoče bi brez te pobude človeka nikoli tako ne želalo po človeku, mogoče si ne bi tako želel najti prostora v njegovi zavesti in bi si tudi nikoli tako ne prizadeval za svojo ceno in vrednost.

Če si mladostnica skuša zadovoljevati to težnjo na bolj „pozitivne“ načine, pa se mladostnik pri uresničevanju te nagnjenosti običajno giblje bolj po „negativni“ poti. To pomeni: mladostnik se na zunaj ali na videz največkrat naravnost trudi, da bi bil svoji okolici nesimpatičen, neprijeten, zopr in nezaželen. V resnici ga namreč enako hudo prizadene, če opazi da ni „uspel“ v svojih igranih prizadevanjih in da ne izziva v svoji okolici tiho osrečujoče simpatije, prijetnosti in privlačnosti. To ga lahko notranje tako odtuji samemu sebi in ljudem v okolici, da ga začne pehati v skrb vzbujajoče doživljanje in vedenje. Niso redki primeri, da prav neodžejanost po simpatiji pripelje izbičnega mladostnika celo do delinkventnosti, s katero se maščuje, ker ni nihče nikoli v okolici pokazal, da mu je prijeten in drag.

Teža žal mnogi stari in učitelji ne vedo. Z mladostnikovo težnjo po simpatiji ravnajo tako, kakor da je nekak nepotreben in cenen obesek na mladostnikovi duši.

Dr. FRANC PEDIČEK

Za tiste, ki stanujejo visoko v mestu, pa tudi drugje v mestu, je problem, kako poletni oblazinjeni pohištvo, ki to je navada, ki jo gospodje prenašajo iz roda v rod, modernizirati – sesalno oblazinjeno pohištvo lahko iztepetemo tako, da ga prej vzamemo z ožeto čisto cunjjo. Če je ta umazana, jo speremo. Če ji vodi dodamo malce kisa, da izvedemo obledelo barvo. Če borovnic potemnele zobe, jih očistimo z limonovim sokom. Če pa tudi ustnice in roke.

vrt vinograd sadovnjak

DELA V TEM ČASU

VRT. Vrtne jagode postajajo zelo priljubljene. Zdaj je čas, da jih dognjemo in okopljemo ter tako pripravimo za naslednje leto. Ob koncu avgusta presajamo mlade rastline na nove grede, v toplejših primorskih krajih pa je sploh najbolje jagode saditi od avgusta do oktobra. Priljubljeni je tudi treba z redčenjem radiča, tako da ostane do 30 rastlin na površinskem metru. V tem času je priporočljivo sejati zimsko solato, in to v časovnih predelih. S sejanjem špinacije za jesensko rabo ni treba preveč hiteti, saj je to rastlina dolgega dne in zato, zgodaj sejana, prerada sili v cvet. Prikladni sorti sta danski kralj in viking. Proti koncu avgusta je tudi primeren čas za sejanje motovilca. Najbolje uspeva tam, kjer je rasel kompir.

VINOGRAD. Pozornost zasluži siva grozdna plesen, bolezen, ki je z obilnejšim gnojenjem postala bolj nevarna. Vendar je zanimivo, da je lahko ta bolezen celo koristna. Če nastopi pozno, ko grozdje že dozoreva, povzroča tako imenovano plemenito gnilobo, ki izboljša kakovost vina. Glivica, ki povzroča to bolezen, namreč porabi kalino iz jagod in s tem poveča odstotek sladkorja. Če nastopi že prej, jo je treba preganjati z 0,2-odstotno koncentracijo euparena ali ortofaltana, v trsnicah pa uporabljajo kinosol, v katerem potaplajo cepiče in podlage.

SADOVNJAK. Nadaljujemo cepljenje na oko ter obreževanje breskev, lahko pa tudi češenj in višenj. Sicer pa ta čas poletno sadje že dozoreva. Jabolka in hruške, namenjene prodaji, je treba potrgati teden ali dva pred drevesno zrelostjo, to je takrat, ko osnovna (zelena) barva preneha v rumeno. Jesensko sadje je treba še varovati pred zavijačem, katerega druga, avgustovska generacija lahko naredi več škode kot spomladanska. Zlasti toplo vreme spodbuja razvoj tega škodljivca, ki streže po sadni letini do dozorevanja. Sadjarji ga često podcenjujejo v tem času in opuščajo škropljenje zdej, ko je lahko odločilno za pridelek sadja. V tem mesecu se je treba spoprijeti tudi s plevelem; obnese se pripravke semparol, ki je zmes več herbicidov. Lahko pa uporabljamo tudi vsakega posamič.

Inž. M. LEGAN

pozabljeni grob oboževanke pesnika S. Jenka

Leopoldina se je rodila 1840 v Ljubljani kot drugi otrok deželnega svetovalca v pokoji Martina Kuralta (1790 – 1853) in Terezije, rojene Grath, iz Pliberka (1814 – 1884). Njen oče je 1836 kupil od grofa Lichtenberga posestvi Smuk in Turn pri Semiču. Kaže, da je bil grad na Smuku že tedaj v razvalinah, zato so Kuraltovi živeli na gradu Turn, nekdanji pristavi smuškega gradu. Leopoldina je imela pet bratov: Didimusa (1839 – 1873), Edvarda (1843 – 1884), Teodorja (1844 – 1881), Karla (1847 – ?) in Franca (1848 – 1888). Vsi otroci so se rodili v Ljubljani, le najmlajši, v razburkanem revolucijskem letu, na Turnu.

Jeseni 1847 se je vpisal v prvi razred novomeške gimnazije 12-letni Simon Jenko, doma iz revne kmečke hiše v Podreči na Gorenjskem. Stric Jurij Jenko, materin polbrat, ki je kot pater Nikolaj služboval kot profesor na frančiškanski gimnaziji, ga je namreč vzel k sebi in tako rešil družino skrbi za nadarjenega fanta. Simon je imel v samostanu brezplačno hrano, stanoval pa je v vseh šest let, preživelih v Novem mestu, pri dijaški gospodinjini Mariji Dular na številki 129 oziroma 121, to je v današnji hiši Albina Gutmana na Prešernovem trgu 13. Trditev, ki jo beremo tu in tam, da je Jenko tudi stanoval v samostanu, je, kakor kažejo gimnazijski katalogi, napačna.

Kot novomeški dijak je bil Simon vedno odličnjak in največkrat sploh najboljši v razredu. Pod vodstvom izobraženega in nenavadno bistroumnega strica p. Nikolaja se je duševno naglo razvijal, se učil tujih jezikov in postal zaveden Slovenec in Slovan. Prav v Novem mestu pa je začel tudi pesnikovati.

Od tretjega razreda naprej je že poučeval druge dijake, ki jim je šla trda v šoli. In tako je, verjetno na priporočilo p. Nikolaja, postal domači učitelj tudi dvema sinovoma graščaka Kuralta. Kakor sporoča pesnikov brat Ivan, je mladi Jenko preživljal počitnice doma na Gorenjskem ali pa kar na Turnu oziroma Podturnu, kakor pravijo danes kraju domačini. Tam se je razvnela v njem ljubezen do sestre njegovih dveh učencev, Kuraltove edinke Leopoldine ali Lavoslave, kakor jo je pesnik verjetno sam preimenoval v svojem slovanskem navdušenju.

Leta 1853 se je oslepeli stric Nikolaj preselil v kamniški samostan in nečak je jeseni postal dijak ljubljanske gimnazije.

Dr. Niko Zupanič, ki je prvi podrobneje raziskoval Jenkov odnos do Leopoldine, je opozoril, da je bilo Simonu ob odhodu z novomeške gimnazije 18 let, njej pa komaj trinajst. Zato se mu je zdelo verjetno, da je Jenko tudi še kasneje kot ljubljanski študent zahajal h Kuraltovim v Belo krajino in se zaljubil v Leopoldino, ko ji je bilo vsaj že petnajst let. Reči moramo, da govore Zupaničevi domnevi v prid tudi podatki iz novomeških gimnazijskih katalogov. Če sta bila

Hiša št. 129 (danes Prešernov trg 13), v kateri je stanoval S. Jenko kot novomeški študent. (Foto: K. Bačer)

Današnji Leopoldinin grob na novomeškem pokopališču. (Foto: K. Bačer)

namreč Jenkova učenca kar dva Kuraltova sinova, potem prihajata v poštev edino Didimus in Edvard. Ta dva pa sta hodila hkrati v gimnazijo šele v šolskem letu 1854/55, ko je bil Didimus petošolec, Edvard pa prvošolec. Tedaj pa je bil Jenko res že celo leto v Ljubljani, torej je verjetno od tam zahajal o počitnicah poučevat na Turn. Vzrokov je bilo dovolj: 1853 je Kuraltovim umrl oče, Didimus se je prav tisto leto zelo poslabšal v šoli, Edvard pa je kot prvošolec naslednje leto (1854/55) celo padel v razredu, tako da je moral ponavljati.

(nadaljevanje prihodnič)

vsem ne bi bila v čast. Leopoldina je bila namreč mladostna ljubezen velikega lirika Simona Jenka. Prav ona mu je navdihnila vrsto globoko občutenih pesmi, ki spadajo med najboljše ljubezenske izpovedi, kar jih premore slovenska književnost. In ker je njeno ime današnjemu rodu, kakor kaže, le malo znano, naj slede naslednje vrstice, napisane z namenom, da poskrbimo, dokler je še čas, za grob Jenkove nesrečne ljubezni.

S. Jenko
NAMEN MOJIH PESMI

*Ko moje pesmi tiskane
po belem svetu bodo šle,
nek' teri mož jih bo izbral
in dragi svoji v dar podal.
Ko tvoj v Ljubljano pride mož,
tud ti dobila ene boš,
v rudeče usnje vezane
in z zlatom bodo rezane.
O beri jih preberi vse
saj tebi so napisane.*

(Leopoldini okoli l. 1864)

Na novomeškem pokopališču leži ob glavni poti, ki pelje proti kapeli, tik za Trdinovim nagrobnikom iz leta v leto vedno bolj zapuščen grob. Kamnita vaza na njem sameva prazna in se močno nagiba v eno stran, na belem nagrobnem kamnu pa zaradi davno zbledelih črk že težko prebereš napis z naslednjimi skopimi podatki:

JANEZ LOGER
sodni nadsvetnik v p.
1820 – 1903

soproga
LEOPOLDINA
roj. KURALT
1840 – 1876

Na grobu je že nekaj časa kakor na nekaterih drugih zapičen v zemljo listič z opozorilom svojcem, da je treba pri pristojnem zavodu poravnati predpisano pristojbino, sicer bo grob prekopan. Toda vse kaže, da sorodnikov Logerjevih v našem mestu ni več. Dne 3. oktobra 1943 je bil namreč ob bombardiranju Novega mesta ubit Friderik (Miroslav) Loger, nekdanji kočevski okrajni glavar, hkrati z njim pa tudi njegova žena in hčerka. In Friderik je bil menda zadnji potomec Leopoldine...

Toda če bi se omenjeno opozorilo izpolnilo, bi nedvomno nastala nepopravljiva škoda, ki nam

co) Louis Pasteur
(1822—1895),
Bakteriologe

PASTEUR

Če se danes ozremo na razvoj medicine, lahko mirno trdimo, da je bila medicina že pred Pasteurjem, da pa je šele on odgnil tančico, ki je bila zagrnjena nad bakterijami. Kot otrok je bil Pasteur talentiran za risanje, sicer pa je bil povprečen učenec. Njegov oče je bil nekdanji Napoleonov oficir, pozneje pa se je bavil z usnjarstvom. Louis (1822 – 1895) je doktoriral 1847. leta iz fizike in kemije, že naslednje leto pa je predaval na fakulteti v Strassburgu. Tu je spoznal rektorjevo hčer in se z njo oženil: ostala mu je verna spremljevalka do konca življenja.

V začetku znanstvenega dela se je zanimal za kristalografijo, posebno za vinsko kislino. Dokazal je, da alkoholno vrenje ni kemični, ampak biokemični proces, v katerem sodelujejo živa bitja – glivice. 1838. leto je bilo za Pasteurja prelomno: postal je biolog in od njegovih odkritij je imela Francija kot svetovni proizvajalec vina velike koristi. Njegov odlični dar za opazovanje mu je omogočil odkritje, da glivice ne nastanejo same od sebe, pač pa da pridejo iz okolice in kontaminirajo hranljivo podlago.

Tudi Pasteur je, kot vsi velikani, s svojimi mislimi in delom visoko presegel povprečno sredino, ki ga ni razumela. Namesto da bi mu dajali podporo, so ga strokovnjaki do konca življenja sovražili. Komična stran tragedije je, da

je bil njegov mecen Napoleon III., ki ga je spodbujal in mu dajal denar. Pasteur mu je posvetil knjigo o kultivaciji vina.

Svoji domovini pa je naredil še eno uslugo, ko je francoski svilarški industriji pretil konec, ker so metulji uničevali svilene bube. Pet let je raziskoval, preden je dognal prve bakterije v črevesju metuljev. Potem je spoznal, da je mogoče bakterije uničiti s toploto. Ta način sterilizacije je še danes uporaben v mlečni industriji, pravimo pa mu pasterizacija.

Zal, v zasebnem in javnem življenju znanstvenika ni spremljala enaka sreča kot pri raziskovalnem delu. Hitro je izgubil tri otroke (dve hčerki in sina) in že 1868. leta ga je udarila možganska kap, tako da je zadnjih 27 let življenja ostal hrom.

Pasteur je bil začetnik asepse in antisepse. Prvi je spoznal pomembnost tega odkritja za kirurgijo angleški kirurg Lister, ki je ponudil Pasteurju, naj obišče London. Pasteur je bil že dlje časa priznan izven svoje domovine, v Franciji pa so mu še vedno metali polena pod nogo. Pouilly de Fort, urednik veterinarskega vestnika, znani fiziolog Claude Bernard in celo Guérine so bili njegovi najhujši sovražniki.

Antraks in kugo – prvi je prav tako smrten za domače živali, kot je druga za ljudi – je

„razrešil“ Pasteur. Dosleden svojemu gestu, da tribuna, prazni govori in govornišvo ne morejo biti prijatelji enostavnosti in zanesljivosti znanosti, je Pasteur 1881. leta pred izbrano komisijo in številnimi sovražniki naredil javni poskus: cepil je ovce proti antraksu. Vse necepljene ovce izbrane skupine so poginile, cepljene pa so ostale žive. Claude Bernard, ki se je v javnosti sicer prijateljsko obnašal do Pasteurja, ga je naskrivaj zalezoval, delal beleške, ki so bile polne sumničev na račun njegovih mikrobioloških odkritij, in se postavljal proti njemu v francoski Akademiji nesmrtnikov.

Za medicinske laike je Pasteur najbolj znan po odkritju iz virologije. Medtem ko so se nekaterim njegovim teorijam smejali vsi, celo taki strokovnjaki, kot je Robert Koch, pa so morali biti tiho in priznati zmago znanstvenika pri njegovi teoriji o steklini. Skupaj s sodelavcema Chamberlainom in Rouxom je v centralnem živčnem sistemu odkril inkluzije argentofilna. Kot odlični poznavalec imunologije je hitro razvil cepivo, s katerim je izvrstno zaščitil živali pred steklino.

Kot navadno je pomagalo naključje. Devetletnega fantka je stekel pes štirinajstkrat ugriznil in vsi so mislili, da mu ni pomoči. Pasteur je bil edini, ki bi utegnil otroka rešiti. Učinkovitost svojega zdravila je preizkusil prvič na živem

človeku. Ta izredno pomembni dogodek za medicino in senzacija za nepoučene je zapsan 6. julija 1885. leta: deček Joseph Meister je bil cepljen in kljub infekciji je ostal živ. Po vrsti poskusov s cepivom je Pasteur odkril, da so uspehi cepljenja slabši, če je cepivo staro, če je ugrizen prišel pozno ali če je ugriz blizu mozga, vratu ali glave. Pasteurjeva slava se je tako razširila, da je prišlo k njemu 19 Rusov, ki so jih oklali stekli volkovi. Čeprav jih je cepil šele 15 dni po ugrizu, je 12 ostalo živih in le trije so umrli!

Pa vendar: celo veliki kirurg Billroth ga je izpostavil posmehu! Spet je bil angleški zdravnik Lister tisti, ki je branil Pasteurja pred znanstvenim svetom. Znanstveni idealizem, hudi življenjski udarci, naporno delo in večna napetost – vse to je povzročilo 1887. leta še drugo možgansko kap. Komaj dva meseca prej so ga imenovali za dosmrtnega tajnika Akademije. Svečani govor v novi Sorbonni je moral 1892. leta namesto njega prebrati sin. Čeprav je v življenju pripravil revolucionarna in epohalna odkritja iz biomedicine, je ta veliki znanstvenik doživel priznanje šele na koncu življenja, bolan in razočaran. Post mortem, gloria! Izpolnil se je rimski rek, da slava pride šele po smrti...

KAJ JE

FILM

ZIVE VEZI

Ljubljanska in beograjska televizija sta že pripravili vse potrebno za snemanje nove tridelne televizijske nadaljevanke „Žive vezi“. Verjetno bo tudi iz te serije kot pri „Cvetju v jeseni“ nastal pozneje celovečerni igrani film. Scenarij je že pred časom napisal znani slovenski pisatelj Anton Ingolič. V mnogočem gre za avtobiografsko pripoved o usodi slovenske učiteljske družine, ki pride med prvimi izgnanci v Srbijo k neki kmečki družini. Dogajanje bo nazorno pokazalo vezi med družinama, ki sta se znašli v vojni vihr, krog življenjskih situacij pa bo dopolnjeval retrospektivni pogled na omenjeni družini z ozirom na vlake bratstva in enotnosti, ki že od leta 1961 zblizujejo bratski republiki. Nadaljevanje bo režiral Franc Uršič.

pričel snemati svoj prvi celovečerni film, ki bo v originalu nosil naslov „Šumar: žena s krajolikom“. Film bo eksperimentalnega značaja. Pripoveduje o gozdarju, slikarju naivcu, katerega podobe ožive in stopijo med ljudi skupnosti, v kateri gozdar živi, ter tako povzročijo v življenju vaščanov celo vrsto zapletov. Film bodo snemali v okolici Vareša, glavne vloge pa bosta odigrala Špela Rozin in Pero Kurgić.

PLOŠČE

PRVENEK

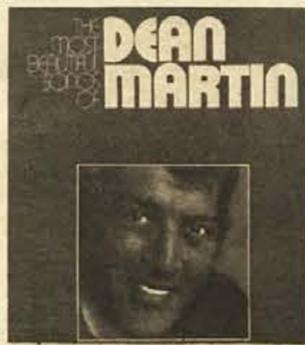

Mladi slovenski pevec, kitarist in skladatelj Zvone Bukovec, ki do sedaj širšem občinstvu ni bil znan, je izdal svojo prvo ploščo. Na nji sta posneti dve njegovi skladbi: „Trije so mi rekli“ in „Odhajam“. Obe sta posebno zanimivi zaradi svojevrstne glasbene spremljave, odlikuje pa ju tudi priredba, ki jo je za mladega avtorja oskrbel Dečo Žgur.

Težko bi si predstavljali francoski šanson brez imena Charlesa Aznavourja, skladatelja, peva in pisca besedil. Aznavour je danes eden najbolj značilnih predstavnikov tradicionalne francoske popevke. Ljubitelji tovrstne glasbe bodo radi po-

segli po veliki plošči „Idiote, je t'aime“, ki je izšla pri RTB. Na nji se Charles' Znavour predstavlja z devetimi šansoni, katerih večina je avtor pevec sam.

Produkcija gramofonskih plošč Suzy iz Zagreba je izdala album „Najlepše pesmi Deana Martina“, ki vsebuje dve veliki plošči, na katerih so posnetki 25 znanih popevk iz bogatega programa tega nekdanj močno priljubljenega ameriškega pevca zabavne glasbe. Album, nam predstavi Deana Martina v luči njegovih najboljših interpretacij. Čeprav je čas, ko je bil njegov način petja močno priljubljen, minil, gotovo ne bo manjkalo poslušalcev, ki še vedno radi prisluhnejo „dobrim, starim melodijam“.

KNJIGE

ČRTOMIRJA SINKOVCA

BRAZGOTINE

Založba Borec iz Ljubljane je izdala prvo pesniško zbirko slovenskega pesnika Črtomirja Sinkovca „Brazgotine“. Zbirka zajema avtorjev izbor pesmi, ki so nastajale med NOB in v povojnem času, vendar s svojo obsodbo nasilja in vojne tudi v današnjem svetu niso izgubile vrednosti. Jezik Črtomirja Sinkovca je preprost, ravno tako tudi sama oblika pesmi, kljub temu pa je njihov pesniški učinek dokaj močan. Zbirko „Brazgotine“ je ilustriral Ivan Seljak – Čopič.

PREDSTAVLJAMO VAM

Da bi se ohranil spomin na hude dni, ko je okupator izganjal naše ljudi, je uredništvo mariborskega „Večera“ izdalo knjigo, ki na izviren način dopolnjuje vlake bratstva in enotnosti, ki že trinajst let vozijo iz Slovenije v Srbijo in nazaj ter poglobljeje seznanjajo nekdanje slovenske izgnance in njihove srbske gostitelje. Gre za zbornik „Odrpta srca“, v katerem so zapisane pretresljive izpovedi slovenskih izgnancev v takrat tuje srbske kraje, njihova pričevanja pa nadaljujejo vtisi in spomini dobrih srbskih ljudi. Zbornik „Odrpta srca“ je pripravil uredniški odbor. Glavni in odgovorni urednik slovenske in hrvaško-srbske izdaje je Moma Marković, izdajo pa je dokončno uredil pisatelj Anton Ingolič, ki je bil tudi sam izgnan v Srbijo. Pred okoli sto pripovedmi prizadetih je v „Odrptih srcih“ zapis o političnem ozadju izganjanja Slovencev na tuje, ki ga je prispeval dr. Tone Ferenc.

NOVEGA

VOHUNSTVO

Pri Mladinski knjigi je izšla zelo zanimiva knjiga francoskega pisatelja Jacquesa Bergierja „Vohunstvo v industriji in znanosti“. Knjiga na napet način opisuje dejavnost, ki ima svoje korenine v preteklosti, pravi razmah pa je dosegla med zadnjo svetovno vojno in v današnjem času. Pisatelj je zbral mnogo zanimivih in točnih podatkov o vohunstvu, včasih pa se rad nagiblje k senzacionalnosti, tako da zaide že na mejo fantastičnosti. Vsekakor je knjiga izredno zanimiva ter poučna.

Mladinski knjigi v zbirki Nova slovenska knjiga.

kom in mladostnikom. Pisatelj s kultiviranim načinom pisanja ustrezno podaja duševno dramo, zapletenost čustev in značajev.

Državna založba Slovenije je izdala knjigo Eugeniusza Rybka „Nikolaj Kopernik“, ki nam na poljuden in pristopen način opisuje življenje, delo in pomen odkritij tega velikega poljskega astronoma, čigar petstoto obletnico rojstva smo praznovali pred leti. Slovenska izdaja je pravzaprav samo drugi del izvirnega poljskega dela; prvi in tretji del pa je priredil Pavel Kunaver. Knjiga je opremljena z ilustracijami.

SOKOL

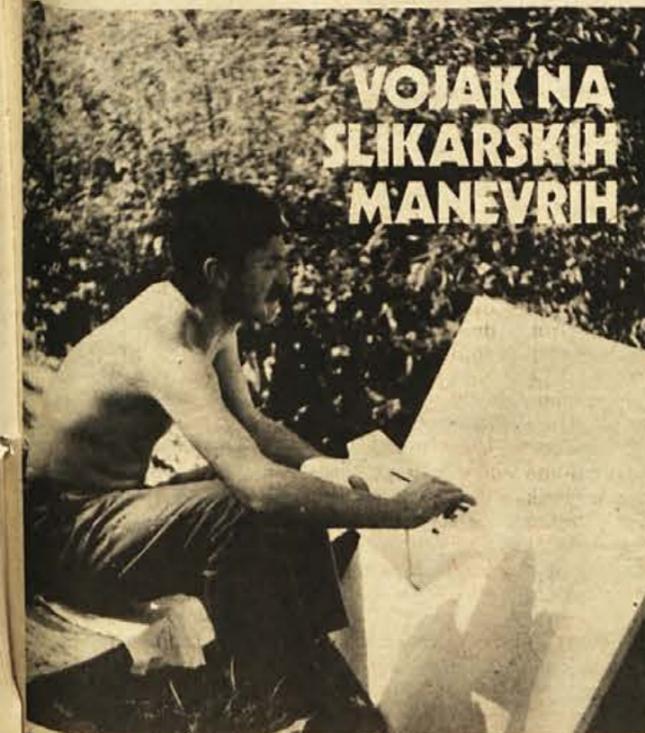
Med predstavniki modernističnih smeri v slovenski poeziji zavzema Tomaž Salamun ugledno mesto. Doslej je izdal že lepo število pesniških zbirk, njegove pesmi pa so prevedene tudi v druge jezike. Svojo zadnjo zbirko „Sokol“ je izdal pri

Roman sodobnega angleškega pisatelja L. P. Hartleya „Vročja češnja“, ki ga je v slovenskem prevodu izdala Mladinska knjiga, uživa sloves enega najodličnejših povojnih romanov v angleški književnosti. Roman pripoveduje o ljubezenskem trikotniku, kakor ga vidi in doživlja junak romana, ki stoji na meji med zrelim člove-

NENAVADEN FILM

Avtor številnih nagradjenih kratkometražnih filmov Ivica Matic je v koprodukciji Studio filma in Telefilma iz Beograda

VOJAK NA SLIKARSKIH MANEVRIH

Ušesu običajnega človeka se čudno sliši, kadar pravi kdo, da je nebo tako, da bi ga na kruh namazal, ali če kdo zanosno izjavi, da je tihota taka, da vsa poje. Tako se navadni smrtniki ne pogovarjajo, to je govorica tistih, ki imajo v sebi dodaten čut za lepoto. Nekaj takega.

Kako bi sicer razumeli mladega ljubljanskega slikarja Janeza Kovačiča, ki je na nedavnem extemporu v Novem mestu z desnega brega Krke vzklikal zamaknjen v spreminjaste barve vode: „Najesti se moram Krke. To je priložnost, ki je ne smem zamuditi. Velik, ogromen zalogaj je potrebujem, za ves tisti čas, ko se bom spet umaknil v atelje.“ Hudomušnež bi slikarja takoj povprašal po žlici ali zajemalki, saj je ta Kettejeva „ljubica zvesta, ki se vije krog mesta“ včasih res taka, da bi jo lahko zajemal ne le z veliko žlico, ampak tudi z velikim vedrom. Ampak slikar Kovačič gotovo ni tako mislil.

V zlomljene ploskve barv, ki

s slikovitega starinskega Brega odsevajo v Krki, v to arhitektonsko soglasje skal in hiš, v ta navpični molk kapitlja, ki daje Novemu mestu tako značilen obris – v vse to se je zagledal že marsikdo, že marsikateri mož peresa ali čopiča in palete, domačin in tujec, poznavalec in nepoznavalec. Pa je tudi Irfan Handukić nekega dne v letošnjem avgustu razpel platno in začel nanašati barve nanj. „To je tako vznemirljivo: sklep, da bom naslikal ta Breg, je v meni od prvega dne, ko sem ga zagledal kot popoln tujec. Potem sem se sem vračal, kadar sem le imel čas. Z nemajhno bojznijo, kako naj se lotim, iz kakšnega zornega kota, sem zdaj tu. Vztrajal bom in sliko naredil. Čutim, da bo dobra.“ Tako mi je pravil razgaljen do pasu, dva koraka od vode, z vso arhaičnostjo starega novomeškega Brega pred seboj.

Zivljenjska pot je Irfana zanesla iz rodne Zenice na Dolenjsko, da bi tu odslužil svoj

enoletni dolg domovini. „Od oktobra sem vojak v kasarni Milana Majcna in ta čas bi „rad izrazil kar se da koristno“. Ko se je med tovariši izdal za moža, ki zna vleči črte po papirju in nanašati barve na likovno ploskev, so mu rekli, naj bo njegova puška predvsem samo čopič. Potem si je v vojašnici uredil priročnejši atelje in izgotavljal, kar je zastavljal v skicirkah. Tudi nekaj večjih platen je prilo vmes. Kako se taki stvari streže, se ni spomnil „nekega dne“, ampak si je znanje, dano z naravnim darom, utrdil in razširil v šolah. Ves čas je marljivo slikal in kljub mladosti ustvaril del za nekaj večjih razstav, vmes pa si služil vsakdanji kruh kot likovni pedagog.

„Na Dolenjskem bi želel v resnici veliko naslikati. Do zdaj se mi je nabralo več deset del z motivi Novega mesta in okolice, in preden bom slekel vojaško suknjo, jih bo še več. Pomislil sem tudi, ali bi nemara ne bilo prav, da bi samostojno razstavo

priredil že tu. Novo mesto ima odlične prostore za to, samo malo se bojim veličastnosti Dolenjske galerije. Tako veliko dvorano ima ta galerija, da je mladega slikarja, kot sem jaz, kar strah, kako in s čim jo napolniti. Pozanimal se bom kljub temu, da bi v njej razstavljal, če pa že tu ne, kje drugje.“

V rodnem kraju ustvarja Irfan predvsem v ateljeju. Ateljejsko slikanje pa se bistveno razlikuje od slikanja v naravi. „Če delaš v naravi, imaš predmet, ki ga slikaš, ves čas pred sabo, slika lahko sproti spreminjaš, ji dodajaš ali jemlješ, kakor pač presodiš, da bo najbolje. V ateljeju pa je tako: če imaš slabe skice in bolj slab spomin, se ti delo hitro izmalči in neredko nastane drugo, kot si si zamislil. Slikanje v naravi (ali po naravi) je dragocena šola, pridobiš si izkušnje in rutino, to pa je nedvomno zelo pomembno za vsakega mladega ustvarjalca. Da ne bo slišati kot pravilo, naj poudarim, da jaz tako mislim.“

I. Z.

IZ
TRDINOVEGA
NOTESA

zdomci v slavonskiji

Muren France (brat Janez ima ljubico v Ljubnem) tesari v Slavoniji, prinesel s sabo 250 zasluzenih forintov. Posodil je precej enemu 60, drugemu 40 forintov. Fantom dajal je piti, kolikor so mogli nositi. V Slavoniji ponudila mu se za zeno udova s tremi mlini in veliko kmetijo, ali je ni hotel. Rekla je, da ima Kranjca najraje, domačih neče. Tudi drugi Kranjci bi lahko ostali kaj lahko na tak način doli, ali jim se ne ljubi.

Prislo je polno teh tesarjev in drugih delavcev iz Hrovanije in Slavonije. Niso beraški sinovi, ampak večidel gruntarski, po zimni delajo doli, po leti pa zapirajo doma kar si zaslužijo. O hrvaških slavskih moških govore, da so strašni lenuhi, vse delajo

babe ali tudi fukati dajo rade vsakemu. Hiše so v Slavoniji nekaj iz lesa večidel pa iz blata in lepo pobeljene niso grde za oči. Okoli Siska pa imajo nekateri prav lepe lesene hiše, tudi na dva stropa. Zasluzek je dober. Razen Murna imela sta še dva druga vsaki po 150 prihranjenih forintov, drugi nekoliko manj, ali denarni so bili vsi.

Ob delavnikih se ni zapravljalo nič, v nedeljo se je šlo v cerkev v Našice, tu se je že kaj pilo. Krčme so večidel judovske. Judje imeli Kranjce kaj radi, govorili jim, da so Kranjci naj pošteniji ljudje na svetu. Dajo veliko skupiti in plačajo vse pošteno, so vedno veseli, tudi o naj težem delu...

Trdina je že vedel, kako je

treba sukati pero o zdomskem vprašanju. Do današnjih dni se ni v stoletju spremenilo prav nič: slovanski fantje še naprej hodijo na tuje, le da so nekdanjo Slovanijo in forinte zamenjali z obljubljenim deželo nemško in njenimi konvertibilnimi in slovečimi markami.

Sicer pa je vse po starem. Od časa do časa vzame kdo Nemko, ob letu se fantje pridejo bahat v velikanskih pošvedranih oplih ali taunusih. Kot nekoč tudi zdaj ob delavnikih ne zapravljajo nič, pa si ne privoščijo ne pijače niti poštene hrane in tudi ob nedeljah le redko kaj popijejo, da prinesejo več mark v domači mošnjček. Življenje pa teče naprej; včeraj v Slavoniji, danes v Nemčiji, jutri pa kje drugod...

Letošnjega maja je temnopolti pevec, glasbenik in skladatelj Stevie Wonder praznoval 24. rojstni dan. Težko bi našli še kakšnega tako mladega glasbenika, ki bi lahko ponovil njegove besede: „Ze pol življenja trdo delam.“ In res je potekla polovica njegovega življenja v snežnih studijih, na koncertnih turnejah, raznih prireditvah, stalnem izpopolnjevanju v komponiranju in igranju. Danes je Stevie Wonder nesporna veličina na nebu soul in pop glasbe, nekateri njegove skladbe pa igrajo tudi drugi veliki jazz in pop glasbeniki. Vse to pa je še bolj občudovanja vredno, ako pomislimo, da je Stevie Wonder slep. Nesrečna usoda, ki bi marsikoga potisnila v melanholijo, nedelavnost in obupanje, je Wonderju dala veliko notranjo moč ter mu za izgubljeni vid dala čudoviti svet glasbe, kjer so zvoki barve, oblike in svetloba.

Toda dejavnosti tako polno življenje je zapustilo svoje sledove v njem. Zelo hitro se utrudil, zato na koncertu nerad ponavlja ali podaljšuje svoj

program. Ko je na nekem njegovem koncertu občinstvo vztrajalo, naj zapoje še nekaj svojih skladb, je Wonder snel temne naočnike in jih vrnil v dvorano. „Dajem vam vse, kar je še ostalo od mene!“ je dejal. Ni mogel več. Morda je v tem tudi razlog, da se s komponiranjem in neposrednim nastopanjem manj ukvarja, kot se je prejšnja leta. Vse več potuje in skuša od življenja iztržiti tudi dneve počitka in mira.

Stevie Wonder se je rodil v Steveland Morrisu v zvezni ameriški državi Michigan kot tretji izmed šestih otrok. Družina ni bila glasbeno talentirana in le Stevie je od vseh otrok kazal zanimanje za glasbo. Prvi instrument, ki ga je dobil, je bila harmonika, ki jo je imel stalno okoli vratu. Ko se je družina preselila v Detroit, je poslušal znamenite pevce bluesa, jazzja in rocka ter si tako kalil svoj talent. Ze kot deček je nastopal v zboru baptistične cerkve, od koder ga je pot kmalu pripeljala v studije gramofonske hiše Tamla Motown, s katero je

podpisal pogodbo. Poslej je njegovo življenje potekalo po cestah vse Amerike, na turnejah, na katerih so ga spremljale majhne prenosne orgle, ki so bile prve priče njegovih skladateljskih poskusov. Ze s trinajstimi leti je njegova tretja mala plošča „Fingertips“ segla v sam vrh ameriške hit lestvice. Plošča je sledila plošči, njegov deški glas pa se je počasi spreminil v takega, kakršnega poznamo zdaj – močnega, izraznega, polnega.

Leto 1970 pomeni neke vrste prelomnico v njegovi karieri, saj mu je šele takrat uspelo, da je izdal svoje najuspešnejše skladbe na veliki plošči ter si zagotovil več vpliva v gramofonski hiši, tako da je lahko dal albumom več tistega, kar je lastno njemu. In na tej poti je Stevie Wonder še vedno.

Se najbolj njegovo sedanjo pot začrta to, kar so ob njegovi prometni nesreči zapisali: „Wonder ni mrtev in v njem je še veliko glasbe. Edina pot, ki jo pozna, je naprej!“

KOSTANJEVICA

Samostan je tako polagoma širil svojo posest in jo skušal ozemeljsko zakrožiti z nakupi, darovi in zamenjavami. V 16. stoletju so samostanu vzeli 107 kmetij, predvsem v Žumberku, kjer so se naselili Uskoki, prodali pa so tudi svojo posest na Koroškem. Nasploh je bilo po prvih stoletjih rasti in blaginje samostana 16. stoletje najhujše v vsem njegovem obstoju. Splošna kriza in turški vpadi so namreč tudi kostanjeviškemu samostanu prizadejali veliko škodo. Po letu 1600 se je gospodarsko stanje spet popravilo. Omeniti velja, da je imel samostan že od 1256 pravico do nižjega sodstva nad svojimi podložniki.

Samostan v Kostanjevici so začeli graditi 1226 pod vodstvom treh menihov, ki so prišli iz Vetrinja na Koroškem. 560 let pozneje je bil samostan razpuščen. Dvorni dekret o razpustu je bil izdan 2. oktobra 1785. Notranjeavstrijski gubernij je imenoval 15. decembra 1785 komisijo za ukinitve samostana, v kateri sta bila Janez Nepomuk grof Ursini pl. Blagajski in računovodja deželnih stanov Filip Jakof Elšner. Komisija je prišla v samostan 3. januarja 1786 in sporočila razpust. Knjige in rokopise, ki jih je prevzela ljubljanska licejska knjižnica, so približno popisali. Od rokopisov je bilo 7 srednjeveških; ti so danes v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani.

Zanimivo je, da je v zadnjih sto letih obstoja samostan kupil tudi več gospošt. Omenila sva že, da so 1667 kupili gospoštvo Kostanjevica od Ane Katerine grofice Zrinjske, rojene Frankopanske, in od Petra Zrinjskega za 32.000 goldinarjev. H gospoščini je spadala graščina v Kostanjevici ter nekaj dominikalne zemlje v mestu ter v okolici Starega gradu pri Podbočju. Urbarna posest je ležala na obeh straneh ob spodnji Krki, na levem bregu Krke je bil glavni in najbolj strnjeni del, ki je imel dvoje jeder: eno okoli Rake in drugo okoli Hrvaškega broda, posest na desnem bregu pa je ležala v bližini Podbočja. Samostan je za upravljanje gospodstva določil administratorja – konventuala, ki je živel v Kostanjevici. Gospoštvo je bilo v samostanskih rokah do razpusta samostana.

Razen tega gospodstva so kupili 1714. leta graščino Radelco ali Radelštajn, gospoštvo Klevež leta 1719 za 43.000 goldinarjev. Gospoštvo jim je prodal stiški opat Aleksander baron Engelshaus, ker je stiški samostan zašel v velike dolgove. H gospoštvi je spadala tudi graščina Klevež in 40 vasi na levem in desnem bregu Krke. Gospoštvo Mehovo – Ruperč vrh je samostan pridobil leta 1726, graščino Grundelj pa 1753. Vsa ta gospodstva so bila v lasti samostana do njegove ukinitve leta 1786.

Zapisala sva že, da je bil samostan večkrat v nevarnosti. Zlasti so bili nevarni Ogrji in Turki, prizanašali pa mu niso tudi sosedje Uskoki ali Vlahi, kot jim ljudje govorijo. Vlahi, ki so bili najbližji, so bili največkrat „v gosteh“. Ker so se celo naselili v nekdanjih vaseh, ki so sodile pod samostan, so se jim menihi po nekem takem negotoljubnem obisku maščevali tako, da so nad vhod v samostan dali vklesati: eCce IanVa CoeLI non fVres neC ValLaChi neqVe Latrones ast IVstI IntrabVnt In eaM,

kar bi se po slovensko glasilo: „Glejte vrata nebeška, niti tatje niti Vlahi niti razbojniki, ampak pravični bodo stopili skozi.“

Kostanjevico so zelo cenili. To dokazuje tudi dejanje koroškega vojvode, ki je dal v samostansko cerkev pokopati svojo zeno Juto, ki je umrla 1237. leta, in sina Bernarda, ki je umrl 1249, čeprav so imeli Spanheimi svojo grobnico v Št. Pavlu. V cerkvi kostanjeviškega samostana sta pokopana tudi nesrečni Viljem Ostrovihar in opat Pachenecker, ki se je boril za tiskano slovensko besedo.

Ko je bil samostan po ukazu cesarja Jožefa II. razpuščen, so se menihi raztepli po svetu, le pater Sluga je ostal v Kostanjevici in prevzel mestno župnijo.

Ni zanimiva le zgodovina samostana, tudi arhitektura tega velikega spomenika, ki je bil 28. septembra 1942 požgan in ki ga zdaj obnavljajo, je vredna vse pozornosti. Sedanja kostanjeviška „graščina“ z arkadnim dvoriščem je baročna. Bleščeče dvorišče, enakomerno ponavljajoče se valovanje svetlih lokov na stebrih pred senčnimi ozadji hodnikov, ki v treh vrstah drug nad drugim obdajajo veliko dvorišče – tak je prvi vtis obiskovalca. Dvorišče je s treh strani omejeno z arkadnimi hodniki v dveh nadstropjih, na četrti pa ga zapira cerkev. Žal je bila znamenita gotska cerkev v 15. stoletju skrajšana, vendar zanesljivega vzroka še do danes niso ugotovili. Bržkone je vzrok, da se je podrli del cerkve, ali potres ali pa se je podrli zaradi močvirnega terena, na katerem cerkev stoji – morebiti pa oboje.

Umetnostni zgodovinar dr. Ivan Komelj, konservator Zavoda za spomeniško varstvo SRS, se še posebej zanima za kostanjeviški

samostan in cerkev, kjer vodi konservatorska dela.

Gotski stil, v katerem je zgrajena tudi kostanjeviška samostanska cerkev, je 4. stoletja obvladoval zahodnoevropsko stavbarstvo. Pri prenašanju stila v Evropi je imel zlasti cisterijanski red s svojo posebno, za redovne potrebe prirejeno arhitekturo, zelo veliko vlogo. Samostanska cerkev sodi v tip triladijske cerkve v obliki bazilike, ki ga je sicer razširjala že romanika, sprejela pa tudi gotika. Ohranjeni spomeniki te vrste po številu daleč zaostajajo za enoladijskimi cerkvami. Samostanska cistercijanska cerkev v Kostanjevici z izrazito podolžno usmeritvijo in predvsem z motivom prečne, v pet kapel odprte ladje popolnoma ustreza tipu cistercijanskega tlorisa. Razen v Kostanjevici prečne ladje ni nikjer drugje pri nas. Če za udomačenje gotskega stila ozračje ni bilo naklonjeno, je dozorela v prvih desetletjih 13. stoletja za sprejem gotske arhitekture vsaj politična in kulturna situacija. Kostanjeviški samostan je imel pri tem pomembno nalogo, saj je moral cerkveno in gospodarsko osvojiti ozemlje, ki so ga vojaško osvojili Spanheimi.

Prepustiva raje besedo strokovnjaku! Dr. Komelj piše v svoji lani izdani Gotski arhitekturi o kostanjeviški samostanski cerkvi naslednje: „Pred sredo 13. stoletja je cerkev gotovo že stala: njen talni načrt je pred skrajšanjem na zahodu obsegal pet travajš šest ožjo. Kor se je po običaju zrele cistercijanske arhitekture zaključeval ravno, na vsaki strani ob transeptu pa sta bila po dva para ravno zaključena kapel, ki nista presegali vzhodne zaključne črte kora. V vseh sestavinah – v srednji, stranski in prečni ladji ter kapelah – se je uveljavil križnorebrasti obok. V stranskih ladjah delujejo masivne oproge kot poudarjanje prečne cezure, v srednji ladji pa nadomeščajo rebra ter dovoljujejo mirno prelivanje prostora prek križišnega kvadrata v kor, ki se je odpiral v širini kvadrata brez posebne slavooločne poudarka. Bazilikalni sistem je sicer dosledno izpeljan, vendar se je zmanjšala razkositost prostora. Kor doseže višino glavne ladje in se prek križišnega kvadrata strne z njo in s prečno ladjo v enotno prostornino. Stranski ladji se opirata s šilastoločnimi arkadami, ki dosežejo višino obočnega temena, da se tudi skoznje prostor mirno preljuje.“

Obočna konstrukcija počiva na funkcionalno sestavljenih snopih kvadratne osnove z dodanimi polstebri, ki nosijo ustrezne člene; ti se naslanjajo na kapitale s krovno ploščo. Rebra stranskih ladij so hruskastega profila, glavna pa ustrezajo v prerezu trem četrtinam kroga. Notranjščino so osvetljevala okna v bazilikalni steni nad šilastoločnimi arkadami. (Ni dokazov, da bi imela lastno svetlobo tudi severna stranska ladja, kot je ni imela južna, ker se je nanjo naslanjal križni hodnik.) V zaključni steni vsake kapele je bilo po eno okno. Vsa okna so bila zaključena polkrožno. Na zunanjščini se je stena pri vrhu zaključevala z bogato žlebasto profiliranim vencem, krog in krog cerkve pa je tekel polkrožno zaobljen in spodaj žlebasto izpodrezan talni podzidek. Oporniki na severnem in južnem delu transepta so v oglu postavljeni še pravokotno. Slikana dekoracija v notranjščini, kolikor jo danes lahko opazujemo v ohranjenih fragmentih na delu oboka južne stranske ladje, se je omejevala le na tonsko sozvočje med belo slikanim obokom in naravno barvo rumenkastega peščenca. Rebra dosledno počivajo na čašastih kapitelih, okrašenih z motivi rastlinskih, jezikaških in brstnih listov ter listnatih košaric. Znan je tudi že motiv naturalističnega lista in zivalskih, vendar še vedno stiliziranih glav.“

Tak koncept, kot ga je opisal dr. Komelj, se že približuje idealu gotske cerkvene prostornine. Kostanjeviški tloris je v primerjavi s starejšima samostanoma v Fonteneyu v Franciji in v Vetrinju na Koroškem že napredoval. Tudi v Vetrinju je tloris značilno cistercijanski kot približno tri desetletja pozneje v Kostanjevici, le da se je v glavni ladji kostanjeviške cerkve spremenila osnovna kvadratna talna ploskev v prečni pravokotnik, ob krajšo stranico pa se veže kvadrat stranske obočne pole, tako da dobimo razmerje 1:2:1.

Nadaljevanje prihodnjic

Z naših vrstov

KAR TAKO!

Zgodilo se je v kavarni na Glavnem trgu v Novem mestu. Gost, ki je nmrčil kavo, je bil dokaj hitro postrežen. Nakar on natakariči: „Plačam takoj!“ Natakariča njemu: „Se ne mudi, kaj se poznamo.“ Gost pa nazaj: „Ze, ze, toda v času, ko bom sedel tu, se kava lahko spet podraži!“

DL	PRIGLAS	VRSTA IZSTRELKA	NARODNIK	PREDLOG PRED HOLLAND. IMENI	BOGINJA JEZE	ČOP BOJAN	NAČELNI OKRASEK DIADEM	MEON. BEGUNSKA ORG.	HITRA SMRT
PRAVICNEZ									
POVRTNINA									
SVETA PODOBA						PRESERNO PRIJATELJ			
JAP. DENAR				VELIK VRH	PERU	ZNOJ			DL
TEMELJ					RIBA ROPARICA				
									ZEMELJ. SMOLA

DL	OMLAČENI ZITO	STAR DENAR	KOLIKOST Ž.IME						
VRSTA TKANINE				VNAPREJ ODLOČENA POT		OCET			
LUTKA				TUR. VELIKAS	DL	NATRIJ			FRANCE
ELEKTRODA				VRSTA SKLADBE		NAS OTOK			ETTOP. KNEZ
ZASTOPNIK				EDOUARD LALO					
NADAV			NJORKA			GOSTIŠČE			
						VLOGA DRUŽAB-NIKA			

G	O	L	D	E	N	G	A	T	E
B	E	R	T	H	E	L	O	T	
J	O	N	A	N	A	P	A		
A	P	A	B	I	N	O	M		
K	V	A	R	T	E	T	L	I	
A	A	R	A	R	I	M	A	N	
T	V	O	R	D	O	N	A	V	
K	A	N	T	A	S	I	N	D	A
I	R	L	A	N	A	N	G	O	R
V	I	K	D	O	K	E	N	O	T
O	A	S	I	R	A	R	E	N	

Rešitev prejšnje križanke:

OKTOBRSE NAGRADE!

RAZPIS
OKTOBRSEKIH NAGRAD
OBČINE BREŽICE

Na podlagi 13. člena statuta sklada za podeljevanje oktobrskih nagrad občine BREŽICE

razpisuje
UPRAVNI ODBOR SKLADA ZA PODELJEVANJE
OKTOBRSEKIH NAGRAD OBČINE BREŽICE

„OKTOBRSE NAGRADE“
ZA LETO 1974

1. Oktobrska nagrada občine Brežice se daje za posebne uspehe in dosežke na družbenih, ekonomskih, političnih, prosvetnih, tehničnih, kulturnih in drugih področjih ustvarjalnosti in za dela, ki imajo poseben pomen za razvoj in napredek občine Brežice.
2. Kandidate za oktobrske nagrade lahko predlagajo UO sklada, delovne in druge organizacije ter občani.
3. Obrazložene predloge je treba poslati do vključno 1. oktobra 1974 občinski skupščini Brežice – upravnemu odboru sklada za podeljevanje oktobrskih nagrad.
4. Oktobrske nagrade bodo podeljene na svečani seji občinske skupščine Brežice 28. oktobra 1974.

UPRAVNI ODBOR SKLADA

ŠTIPENDIJE!

Odbor za kadrovske zadeve, nagrajevanje in socialno politiko GOZDNEGA GOSPODARSTVA BREŽICE razpisuje štipendije na naslednjih šolah in fakultetah:

- 1 NA GOZDARSKI FAKULTETI,
- 1 NA EKONOMSKI FAKULTETI,
- 3 NA GOZDARSKI SREDNJI ŠOLI,
- 1 NA GRADBENI SREDNJI ŠOLI,
- 6 NA ŠOLI ZA GOZDNE DELAVCE,
- 1 ZA AVTOMEHANIČNO STROKO.

Interesenti naj vložijo pismene prijave za štipendije v 10 dneh po objavi v časopisu na naslov: Gozdno gospodarstvo, kadrovski oddelek, Brežice.

PROSTO DELOVNO MESTO!

Osnovna šola „Jurij Dalmatin“, Krško, Šolska ulica 1,

razpisuje delovno mesto

TAJNIKA ŠOLE za nedoločen čas.
Pogoji: dokončana 4-letna administrativna ali ekonomska šola oziroma 2-letna administrativna šola z najmanj 5-letno prakso.
Kandidati morajo imeti poleg splošnih pogojev tudi ustrezne moralno-politične lastnosti.
Prošnje z dokazili sprejemamo 15 dni po objavi razpisa.

PROSTO DELOVNO MESTO

Osnovna šola Pišce pri Brežicah

razpisuje prosto delovno mesto

UČITELJA MATEMATIKE-FIZIKE

Osební dohodek od 2650 – 3700 din.
Na voljo družinsko stanovanje v bloku.
V poštev pride tudi zakonski par: učitelj MA-FI in vzgojiteljica.
Nastop službe 1. 9. 1974 ali 1. 2. 1975.
Sprejemamo tudi absolventa PA.

— SAVIČ, KO SEM VAM REKEL, DA BODITE V SLUŽBI BOLJ SPROŠČENI, SEM MISLIL PRAVZAPRAV DRUGAČE...

Fotografije neznanega

Znanstveniki niso enotnega mnenja, kaj je na posnetkih, dobljenih s Kiriljanovo tehniko fotografiranja - Večstranska uporabnost

Čeprav je minilo že več kot 30 let, odkar je sovjetski zakonski par Kiriljan posnel prvo radiacijsko fotografijo, se še sedaj fiziki, psihologi, biologi in parapsihologi ne morejo zediniti v mnenju, kaj je pravzaprav na teh skrivnostnih fotografijah. S tehniko fotografiranja, ki sta jo iznašla Kiriljana, je mogoče posneti svetlobne korene, žarčevje, ki obdaja vsak živi organizem ali predmet, ki je bil v stiku z njim.

Najglasnejši so bili parapsihologi, ki so trdili, da je

mogoče s Kiriljanovo tehniko posneti bioplazmo, vitalno energijo, ki lahko obstoji tudi sama po sebi. Fiziki so mnenja, da je na slikah elektromagnetno žarčenje, biologi in drugi znanstveniki pa zagovarjajo trditve, da so Kiriljanove fotografije slike povsem naravnih energetskih stanj, ki so povezana s celičnimi procesi v živi materiji.

Čeprav vprašanje teoretično ni povsem rešeno, pa Kiriljanovo tehniko fotografiranja že precej uporabljajo v praksi. Sovjeti z njeno

pomočjo proučujejo človekovo duševnost, veliko pa jo uvajajo tudi na področje agrikulturne, medicine in inženiringa.

Poskusi, ki so jih izvedli ameriški psihologi z duševno bolnimi, so prav zanimivi in dajejo Kiriljanovi tehniki fotografiranja vso možnost, da se uveljavi v mentalnem zdravljenju. Psihologi so posneli vršičke prstov shizofrenikov pred zdravljenjem in po njem. Slike so pokazale izrazite spremembe. Medtem ko so prvi posnetki pokazali neurejeno in prekinjeno žarčenje koncev prstov, so kasnejši po uspešnem zdravljenju pokazali lepo zaokrožene korone, kakršne so značilne za duševno zdrave ljudi.

Sovjetski biologi pa so podobne poskuse delali z rastlinami. S pomočjo Kiriljanovih fotografij so ugotovili bolezen listov, še preden se je ta tudi dejansko pojavila.

Znanstveniki torej pridno uporabljajo „skrivnostno“ fotografijo, čeprav ne vedo točno, kaj predstavlja. Goto-vo pa nič nadnaravnega, kakor bi radi prikazali nekateri.

List, posnet s Kiriljanovo tehniko fotografiranja. Plamenčki, ki švigajo iz lista, so raznobarvni. Njihova jakost in barva pa nakazujejo tudi možno bolezen rastline.

Zagonetni dim

Milijoni kadilcev se iz leta v leto zaklinjajo, da „jutri“ ne bodo več kadili, toda ta „jutri“ nikoli ne pride. Prav nič ne pomaga, da zdravnik in drugi strokovnjaki statistično in znanstveno neizpodbitno dokazujejo škodljivost kajenja, kadilcev je iz leta v leto več. Najvažnejše vprašanje, zakaj ljudje kadijo, ostaja nerešeno. Ko bi psihologi, medicinski strokovnjaki in sociologi odkrili odgovor nanj, potem ne bi poteklo dosti časa za odkritje zanesljive metode, kako se odvaditi škodljivemu vdihavanju tobačnega dima.

Nespomo je, da je kajenje zadovoljstvo, ki ga ne obvladuje volja. To dokazuje velik odstotek tistih, ki so se po „uspešnem“ odvajanju kajenja spet povrnili k cigareti, prav tako pa vsi tisti kadilci, ki zadovoljstvu ob prižgani cigareti očitno dajejo prednost pred vsemi nevarnostmi za zdravje in se mu niti ne poskušajo odpovedati.

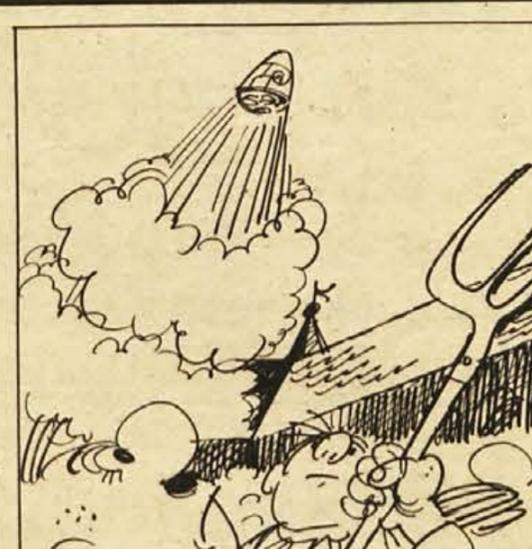
Na kongresu, ki je bil posvečen kajenju in zdravju, so znanstveniki razdelili kadilce na tri skupine. V prvo spadajo priložnostni kadilci, ki kade samo ob določenih prilikah. Pri njih ni potrebe po nikotinu. V drugo skupino so uvrstili kadilce iz navade, ki so predvsem psihično odvisni od cigarete, v zadnjo skupino pa so uvrstili tiste, ki jim je nikotin prava potreba ter se mu ne morejo odpovedati tudi v primeru, da zbole za rakom ali kakšno drugo bolezen, katere sokrivec je cigaretni dim. Čas, ki je potreben, da kadilec postane popolnoma odvisen od cigarete, je daljši kot npr. pri navajanju na alkohol, zato so na kongresu menili, da je treba posvečati največ pozornosti prav tistim kadilcem, ki prihajajo v tretjo skupino, torej preden postanejo sužnji dima.

Ugotovljeno je tudi bilo, da pravzaprav nikoli ni prepozno prenehati kaditi. Tudi če ste kadili 20 let in niste oboleli, boste po šestih letih nekajenja prav takšni, kot da niste nikoli kadili.

PARADIŽNIK V SREDNJEM VEKU

Strenirali so se na grajska vrata so začeli dedci in vra-
el med zidovi in dragi bralci, svoj
ahu — je švistnila

Obлак se je polegel. Na dvorišču so stali kmetje pa Paradižnik in Paradižnica. Stali so torej tu in slednjic doumeli: Potegon jim jo je pred nosom potegnul z vesoljsko ladjo v varne višave...
Kaj so hoteli uporniki drugega, kot da si ohlade jezo nad tem, kar je preostalo tam na grajskem dvorišču! Pobasali so naša klavrna junaka in ju zavihтели nad obzidjem...
„Stojte, za božjo voljo! Jaz sem Paradižnik iz Košate lipe!“ je zatulil Paradižnik.

Obstali so kmetje z možakom v krepkih rokah. Slen ha-ha se je razlegel med zidovi. „Če si ti Paradižnik iz Košate lipe — kdo je pa potem tale tu?“ so se rezali kmetje in kazali na brkatega kmetavza. Kmetavz, junaško opasan in bridko oborožen, je stal na čelu kmečke vojske. Bil je to sam njihov vojskovodja.
„Da boš vedel, Paradižnik iz Košate lipe je tale de-
dec tu!“ so potrkali kmetje po čelu našemu strmeču-
mu junaku.

Bolj bogati a še - skromni

Telesna kultura v črnomaljski občini bo imela letos na voljo okrog 700 tisočakov - Prednost množičnosti - Nova igrišča

„Najprej moramo okrepiti organiziranost telesne kulture v občini, nato doseči potrebno masovnost in šele potem bodo ustvarjene možnosti za kakršnekoli športne tekmovalne uspehe,“ je med drugim povedal tajnik TTKS v Črnomaljski občini Stevo Vidovič.

Od prispevkov zaposlenih, ki dajejo za potrebe telesne kulture v občini vsak mesec 0,51 odstotka svojih bruto osebnih dohodkov, se bo letos zbralo za te namene okrog 700.000 dinarjev. Naj omenimo, da je bilo lani za telesno kulturo v občini namenjeno le 80 tisočakov. Letos se bo torej nabralo mnogo več denarja, kar pa ne pomeni, da ga bodo razmetavali.

„Sedanjí način financiranja telesne vzgoje in športa je zares dober. Družba je tako pravilno ovrednotila pomen tega področja življenja. Vendar pa moramo tisti, ki nam je zaupano vodenje te dejavnosti, upravičiti odločitev delovnih ljudi, ki prispevajo za to dejavnost. Denarja ne bomo razmetavali. Skromnost bo obstajala še naprej, prednost pa bomo dali izgradnji najnujnejših objektov, šolskim športnim društvom, tistim društvom, ki se ponajhuje z množičnostjo, in tistim, ki bodo vključevali največ šolske in delavske mladine. Ravno to mladino naj bi bolj kot doslej pridobili za športno dejavnost in jo tako odvrgli od nekaterih škodljivih dejavnosti.“

Okrog 200 tisočakov bodo v občini letos porabili za razsvetljavo roketnih igrišč v Črnomlju in Semicu, za ureditev strelišč za zračno in malokalibrsko puško ter za ureditev nekaj odbojarskih igrišč ter prostora

Črnomaljski Matija Mravinec, Veljko Skukan in Ferdo Turk so pred kratkim prostovoljno očistili in uredili bregove ob sotočju Lahinje in Dobljice. Lepo bi bilo, če bi jih posnemali še drugi občani in tudi predstavniki stanovanjske skupnosti.

rov za balinanje. Drug denar bodo porabili za pomoč športnikom predvsem tistim, ki se ukvarjajo s športnimi panogami, v katerih se udeležuje veliko število mladine.

V Črnomlju sedaj krepijo obstoječe športne organizacije in ustanavljajo nove. Organizirali so že občinsko strelsko zvezo, osnovali taborniško organizacijo, ustanovili šahovski klub. Vso pozornost pa bodo posvetili tudi TVD Partizan.

„Mislim, da smo na pravi poti, da telesno kulturo v občini dobro razvijemo. Pri tem pa bi se zlasti pohvalil številne amaterske telesnokulturne delavce, ki zastonj, v anonimnosti opravljajo zelo pomembno delo.“

POMOČ KOZJANCEM

V črnomaljski občini so zbrali doslej okrog 300 tisočakov pomoči za prebivalce šentjurske in šmarješke občine na Kozjanskem, ki jih je prizadel potres. Nekatere delovne organizacije denarja še niso prispevale, ker so bili zaposleni na kolektivnem dopustu, zato bodo to storile do konca avgusta. Koordinacijski odbor, ki vodi akcijo za zbiranje pomoči in deluje pri občinski konferenci SZDL, je organiziral zbiralno akcijo tudi med kmeti, upokojenci in obrtniki. Računajo, da bodo v občini do konca avgusta zbrali vso pomoč - okrog 400 tisočakov.

ne delavce, ki zastonj, v anonimnosti opravljajo zelo pomembno delo.“

SEMIČ: PRAZNIK GASILCEV

Gasilci iz Semiča so 20. julija svečano praznovali svoj praznik - 80-letnico delovanja društva. Po jutranji budnici je bila ob 9. uri svečana seja v prenovljenem gasilnem domu; na njej so spregovorili o zgodovini gasilcev v Semiču, najzaslužnejšim članom pa so podelili priznanja.

Dopoldne so gasilci praktično pokazali, kaj znajo. V vajah so sodelovali podčastniki, ženska desetina in pionirji, ki so se zlasti navdušili številne gledalce. V slavnostnem sprevodu pa je sodelovalo več kot 200 gasilci, gasilcev in pripadnikov civilne zaščite. Potem so gasilci prikazali reševanje z višje nadstropja s pomočjo prta, semiška „Iskra“ pa je poklonila gasilnemu društvu najsoodnejši gasilni avto. Praznovanje so gasilci zaključili z veselico.

ČRNOMALJSKI DROBIR

KLJUČ SO IZGUBILI - V vitrini jamarskega kluba so že zelo dolgo časa razstavljene iste slike. Najbolj poučeni vedo povedati, da je tako zato, ker so jamarji izgubili ključ in svojega sicer bogatega slikovnega materiala ne morejo zamenjati...

DIJJE RACE - Lovci so spustili v Lahinjo in Dobljico več sto divjih rac, ki pa se prav nič ne boje ljudi. Kar po kopnem se sprehajajo med ljudmi. Na srečo doslej menda tega zaupanja še nobena ni plačala z življenjem.

VSI V ČRNOMELJ - Pouka na Talčjem vrhu ne bo več. Tako so sklenili občani. Zato bodo odslej obiskovali šolo v Črnomlju tudi učenci prvega in drugega razreda osnovne šole. Teh pa je le 11.

V II. LIGI - Pred kratkim so ustanovili v Črnomlju šahovski klub. Njegovi člani pa bodo lahko že kmalu pokazali svoje sposobnosti na belo-črnih poljih: tekmovali bodo v II. slovenski šahovski ligi.

Črnomaljski poročevalec

Letos prebrali še enkrat več knjig

Člani 11 sindikalnih podružnic si lahko brezplačno izposodijo knjige - Od septembra tudi za ostale bralce nič več izposojevalnine.

Število knjig, časopisov in revij se je v kočevski knjižnici v zadnjih dveh letih močno povečalo. Večja izbira je privabila preko 1.200 novih članov. Izposoja na dan je porasla od 23.940 knjig v vsem letu 1971 na 24.068 knjig v prvem polletju letos.

Odločili smo se za nov način poslovanja. Namesto izposojnine bodo bralci od 1. septembra letos plačevali le članarino, poteni pa bodo lahko prebrali neomejeno število knjig brezplačno. Dodatno bo potrebno plačati le za knjige, ki ne bodo vrnjene v štirinajstih dneh oziroma strokovne v tidesetih dneh. Doslej smo zaračunavali od posamezne knjige 2 do 3 odstotke kupne vrednosti, zato je bila pri sedanjih cenah knjig izposojnina že precej visoka. Na mladinskem oddelku je bila članarina uvedena pred tremi leti. Medtem se je pokazalo, da je ta oblika poslovanja bralcem bolj všeč, saj

se je v tem oddelku izposoja zelo hitro večala.

Tudi v bodoče bomo sodelovali s sindikalnimi organizacijami, ki bodo odslaj prav tako plačevale le članarino. Tako bodo njihove finančne pridružitve še nove. Letos imajo brezplačno izposojnino člani sindikalnih organizacij: TRIKON, LK, MELAMIN, TRGOPROMET, ZKGP-direkcija, ZIDAR, NAMA, ZKGP-Cvišerji, SDK, KOVINAR in ZKGP-Livold. Največ bralcev je v TRIKONU, potem pa vse manj do ZKGP-Livold.

Jeseni bo knjižnica tudi kadrovska na boljšem, zato bomo lahko

posvetiti več časa bralcem. Oba oddelka knjižnice bosta odprta hkrati, in sicer ob ponedeljkih in četrtek od 9. do 13. ure, ob torekih, sredo in petkih pa od 14. do 19. ure. Vsak član bo ob vpisu prejel poslovnico knjižnice, kjer bo vse natančneje razloženo. Bralce, ki jim je stari, utečen način poslovanja morda bolj pri srcu, prosimo za razumevanje in upamo, da bodo sčasoma spoznali prednosti novega načina dela.

EMA STRUMBELJ

Drobne iz Kočevja

IZLETNIKI SMETIJO - Kmetje in lastniki parcel ob asfaltiranih cestah se pritožujejo, da jim avtomobili do roba gozda zapeljejo kar preko travnikov in detelje. Ob jasi se lepo utaborijo, iz avtomobila pa navlečejo vse, kar je za udobno uživanje potrebno. Takih prostorčkov je ob cesti nešteto, njihova skupna značilnost pa je, da ostanejo po uporabi zasmeteni, ožgani in kažejo kaj žalostno sliko kulture izletnikov.

MEDU BO PRECEJ - Hoja medu in čebelarji imajo obilo dela. Tistim, ki so čebele spomladi hranili s sladkorjem in si tako vzredili močne družine, je sedaj bogato poplačano. Nekateri so ga „navrtili“, kakor čebelarji temu rečejo, že preko 300 kg, kar se bo pa gotovo podvojilo, ker hoja v višjih legah še vedno medu. Letos še nismo slišali, da bi čebelarje napadali medvedje, kakor so jih prejšnja leta.

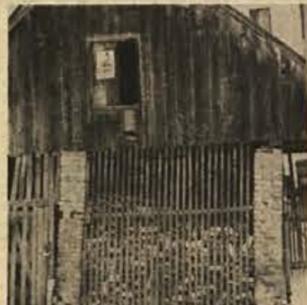
BOMBE IN POŽARI - Požari v mestu so zadnje tedne kar pogosti. Morali bi dati navodila lastnikom plinskih štedilnikov, kako naj ravnaajo s plinskimi bombami. Če bi zajel požar tudi kuhinjo, bi namreč prišlo gotovo do eksplozije. V mestu je že toliko plinskih štedilnikov, da bi bilo v večjem bloku kar precej pokarjenja poleg požara samega.

LETALO NAD MESTOM - Letanje reaktivca tik nad hišami mesta občane zelo razburja in je neprijetno. To se ponavlja že tri dni. Smatramo, da mesto ne more in ne sme biti poligon za učenje letenja, posebno ne tako nizko, tik nad dimniki. Če pilotira kak domačin, ga prosimo, naj preneha, ker bi lahko prišlo do velike nesreče, kar je njemu verjetno bolj jasno kot nam.

- Zakaj si kočevski turisti, ki potujejo v Italijo, nič več ne ogledujejo posevnega stolpa v Pisi?

- Ker imajo v središču Kočevja še bolj posevno občinsko drvarnico, ki bi se že podrla, če je ne bi hišnik podpiral s skladnicami drv.

Občinska drvarnica. (Foto: Brus)

Pred kratkim je v Bračičevi ulici v Kočevju pričela poskusno obratovati nova kemična čistilnica, ki jo je odprla Marija Polajnar. Doslej je bila v mestu le ena čistilnica, ki je bila preobremenjena z delom. (Foto: F. Brus)

KOČEVJSKE NOVICE

»Sosedska klet« pomaga vsem

V skupni kleti je vino prebivalcev treh vasi - Liter sposojenega vina velja liter in pol vrnjenege - Izkupiček namenijo za pomoč

Tri značilnosti ima prikupen kraj Božakovo v metliški občini. Zaradi svojevrstne geografske lege in lepote se ga je prijelo tudi ime „belokranjski Bled“, za drugo značilnost imamo lahko podatek, da živi v vasi kar okrog deset Nemaničev, tretja značilnost pa je stara že 122 let; to je vaška ali sosedska klet, v katero prebivalci Božakovega ter sosednjih vasi Račakova in Želebeja vsako jesen v sode natočijo vina in si ga poleti sposojajo ali pa prodajajo.

Sosedska klet leži sredi vasi. Ta zgradba je last vseh. Na njej je plošča, s katere je moč prebrati, da je bilo pred to zgradbo, ki je bila zgrajena 1852. leta, občinsko zbirališče Božakovo. Člani „sosedske kleti“ so vsi prebivalci oziroma vsa gospodarstva treh vasi. In vsako gospodarstvo daje vsako jesen v sode

skupne kleti po 10 litrov vina ali pa toliko denarja, kolikor velja 10 litrov vina. Tako se zbere v kleti precej nad tisoč evrov. Z njimi potem gospodarji poseben odbor, v katerem so trije Nemaniči: Jože je predsednik, prvi Tone je blagajnik, drugi Tone pa kletar. Seveda imajo tudi vse potrebne knjige.

Ce kmetovalcem - to se pripeti le ob zelo slabih vinogradniških letih - v polnih mesecih pijače zmanjka, si jo lahko sposojijo v kleti, a za en liter sposojenega vina morajo jeseni vrniti liter in pol. Tako so se dogovorili in tako je. Nihče ne tarna nad hudimi obrestmi... Nekaj vina pa kletar tudi prodaja. Izkupiček ostane v vaški blagajni.

Kaj počno s tem denarjem? Prebivalci mest bi se nad tem najbrž čudili, toda v teh krajih je na srečo medsebojna pomoč še zelo v navadi. Z izkupičkom „sosedske kleti“ pomagajo svojem umrlega tako, da plačajo les in izdelavo krste ter prevozne stroške, denar iz blagajne pa uporabljajo tudi ob akcijah, ki so pomembne za ves kraj. Ko so pred leti napeljevali elektriko, so tudi

seglj v to skupno in vedno dobrodošlo blagajno.

B. PODOBNIK

GRADAC: VODE DOVOLJ

Mnogo besed je bilo izrečenih na račun vodovoda v Gradcu. Zgradili so ga, cevi pa so bile največkrat suhe. Vsi, Metličani, Crnomaljski in prizadeti prebivalci Gradca so vztrajno iskali krivca, povedanih je bilo precej pikrih, celo razna namigovanja so se pojavila. Celotna preluknjana vodovodna napeljava v Črnomlju je bila že „kriva“. Pred kratkim pa so našli pravega krivca. In prebivalci Gradca imajo sedaj dovolj vode. Te bi bilo dovolj že prej, če ne bi nek lastnik hiše zato, da si je sam zagotovil vodo, zapiral vodovodno cev, po kateri naj bi voda tekla v Gradcu...

TO NI STVAR OBČANOV

Most čez Kolpo pri Krasincu je, most dveh republik, do njega pa na naši strani pelje cestni odcep, za katerega morajo skrbeti občani v podzemeljski krajevni skupnosti. Cesta med Krasincem in Pravutino bi morala biti vsaj občinska. Ali bo?

SPREHOD PO METLIKI

SPET NA DELU - Pretekli teden so se s kolektivnega letnega dopusta vrnili zaposleni v „Kometu“. Kako dobro so si odpočili, se bo kmalu pokazalo v uspehu pri vsakdanjem delu.

PREMALO PARKIRNIH PROSTOROV - V Metliki običajno ni težko najeti parkirnega prostora. V zadnjih dneh pa ni bilo tako. Številni prehodni gostje so napolnili vsa parkirna mesta, ki sicer skozi vse leto čakajo na jeklene konjičke...

PRIMOSTEK VODI - Mala anketa med Belokranjci, ki poznajo vsa kopaljšča ob Kolpi, je pokazala, da so si vsi enotni v tem, da je najboljšje kopaljšče ob tej reki v Primostku, ki ga je uredila semiška „Iskra“.

Brez dovoljenja si je prodajalec južnih sadežev postavil zasilno prodajalno na Mestnem trgu v Metliki in vneto prodajal. Kupčijo pa sta hitro prekinila medobčinski tržni inšpektor Janez Škof in davčni inšpektor Egon Petric. (Foto: B. Podobnik)

Počitniška domova zasedena

Iztržijo lo za vodo, elektriko in čiščenje, ker je letovanje poceni in vsakomur dostopno

Nada Blatnik, tajnica Počitniške skupnosti Ribnica, nam je na naša vprašanja o letošnjem letovanju ribniških delavcev povedala:

„Imamo počitniška domova v Novigradu in Malinski, v katerih je skupno 20 sob s 50 posteljami, od tega v Novigradu 9 sob in 26 postelj. Vse postelje so v juliju in avgustu popolnoma zasedene, delno pa so bile tudi že v juniju oziroma so rezervirane v septembru. Oba domova sta v glavnem dovolj za potrebe naših, ribniških delavcev. Letos smo zunanje interese odklanjali, da smo lahko ugodili našim delavcem. Za širjenje domov ni potrebe, pa tudi prostora ni, ker so vse parcele okoli domov že prodane. Ludi ni pri domovih prostora za taborenje, čeprav preživlja vedno več ljudi letni dopust pod sotori. Vendar smo oziroma bomo poskrbeli v domovih za nekatere izboljšave, kot čajne kuhinje, roštilje, police za perilo v sobah, toplo in mrzlo vodo itd.“

Prenočišča so za delavce oziroma njihove svojce zelo poceni. Z iztržkom lahko plačamo le vodo, elektriko in čiščenje obeh domov. Zmanjkuje pa denarja za beljenje in razna popravila ter izboljšave. Tako bi radi v Malinski prizidali k domu še kuhinjo in jedilnico. To bo mogoče le, če bodo sindikalne podružnice prispevale Počitniški skupnosti kaj

denarja. Le tako bomo lahko še naprej organizirali delavcem udoben in cenen dopust.“

STROŽJE PRI MLEKU

Veterinarski inšpektor je na območju ribniške občine izločil letos 134.000 l mleka, ki so ga pripeljali kmetje v odkup, kot manjvredno. Od tega je bilo kar 108.000 l izločeno v juniju. Inšpekcija ne popušča, zato si bodo morali vsi, ki oddajajo na dan vsaj 40 l mleka, kupiti hladilnik. Ostali pa si bodo morali omisliti hladilne naprave skupno s sosedji. Hladilnikov je dovolj na razpolago; KZ jih prodaja na posojilo. Takoj je treba položiti 1.000 din, za ostali znesek pa se dobi posojilo za dobo treh let z 2,5-odstotnimi obrestmi.

POMAGAJMO KOZJANSKEMU!

„Ste brali v Delu 13. avgusta o „soju raket“ v Portorožu? In da so bili nekateri še razočarani, ker ni bilo tako kot lani. V objemu je manjkalo še ognjeni napis POMOČ KOZJANSKI, pa bi vsi razumeli. Letos bi prav lahko izostala „Portoroška noč“ v dobro potresni kozjanski noči. Pomagajmo vsi!“

Stanovanja za upokojeence

Predsednik Merhar, tajnik Prezelj

Ribniški upokojeenci so si na nedavnem občnem zboru izbrali novo vodstvo, za predsednika podružnice pa Franceta Merhara iz Prigorice. Imenovali so tudi več komisij, ki naj bi poživile društveno življenje.

Zelo pomembni bosta prav gotovo komisija za kulturo in rekreacijo ter komisija za zdravstveno in socialno varstvo. Tudi stanovanjska komisija bo imela odgovorno posredovalno vlogo pri reševanju stanovanjskih zadev upokojeencev.

Sklenili so tudi, da bo z novim letom znašala letna članarina 20 din, ker so večji izdatki za vzdrževanje novih društvenih prostorov.

Velika pridobitev zadnjih dveh let so nova enosobna stanovanja za upokojeence, ki že vrsto let čakajo na primerna stanovanja. Še vedno pa upokojeenci ne morajo pravilno rešiti vprašanja društvenega predstava, v katerem naj bi bili člani iz Ribnice, da bi lažje in hitreje reševali vsa nujna vprašanja. Glavni funkcionarji so še vedno iz okolice. Blagajnik je ostal Marko Logar, ki že dolgo let opravlja to dolžnost in kateremu vsi zaupamo. Tudi za tajništvo mesto nikakor ne moremo dobiti novega človeka.

Upokojeenci pričakujemo, da bo v novih prostorih zaživelo novo življenje. V. P.

ORTNEŠKI POROČEVALEC

UPOKOJENCI ZA KOZJANSKO - Na 19. občnem zboru ribniških upokojeencev je bil govor o pomoči kozjanskim nesrečnikom. Sklenili so, naj vsi člani in nečlani prostovoljno prispevajo vsak po svoji vesti in svojih finančnih močeh ob uradnih urah ob sredah od 9. do 11. ure. Zavedajte se, da tudi nas lahko doleti nesreča in bomo tudi mi potrebni pomoči!

DVE KOMISIJI - Upokojeenci so ustanovili komisijo za varstvo in pomoč bolnim in socialno ogroženim upokojeencem in komisijo za razvoj športa in rekreacije.

VODOVOD - Velikopoljanski vodovod kar lepo napreduje. Pravkar so začeli graditi velik zbiralnik, ki bo zagotavljal rezervno zalogo vode in dopolnjeval stare zbiralnike. Okoli 100 kubikov vode je kar lepa zaloga, ki bo vaščane varovala zastoja ob suši in morebitnih požarih.

SODRAŽAN NA MORJE - V nedeljo, 25. avgusta ob 6. uri, se odpeljemo iz Sodražice po hitri cesti v Piran na sonce in morje. S seboj vzemite sončna očala, daljnogled, fotoaparate, kopalke in polno možnjico denarja, ki bo veselo! Tudi godec naj ne manjka.

REŠETU

Smrad v kanale, prah s ceste

Šmarjeta dobi kanalizacijo, zatem pa še asfalt - Žuli jih tudi neurejeno vprašanje otroškega varstva in sodobna preskrba z živili

Gnojnico in odplako, ki sta toliko let bodli v oči in silili v nos, bodo v Šmarjeti ukrotili. Za kanalizacijo so se odločili lani in jo te dni dokončujejo. Več kot 1000 m kanalskih cevi bodo položili od priključka blizu nove šole do konca vasi. „Kanalizacija je pogoj, da dobimo asfalt“ pravijo ljudje, katerih beseda v kraju največ velja.

Kanalizacija bo veljala Šmarjeto okoli 420.000 din. V dogovoru je črna na belem, da da krajevna skupnost 150.000 din, drugo pa delovne organizacije, ki imajo v Šmarjeti obrate ali izpostave: od Roga do

Mercatorja in Industrije obutve. Končali naj bi v avgustu. Novograda, ki je ta dela prevzel, je veliko do tega, da roka ne bi prekoračili. Kanalizacija in kasneje asfalt, ki naj bi Šmarjeto zvezal s svetom, bosta glavni pridobitvi ne le za kraj in okolico, ampak tudi za vso krajevno skupnost. Poleg tega je krajevna skupnost financirala ureditev novega avtobusnega postajališča pri Prinovcu, dala napeljati na krajevne ceste nad 1.000 m³ peska iz na novo odprtega peskokopa pri vasi Strelac, v

načrtu je vodovod za posestvo in vas Grič itd. Do jeseni morajo urediti tudi otroško varstvo, saj jih to vprašanje žuli iz leta v leto bolj, najbolj pa, odkar je Šmarjeta dobila dvoje industrijskih obratov (Roga in Industrije obutve), kjer je zaposlenih veliko mladih mater.

MINI ANKETA:

Ne več dolgo, in spet bo jesen nasula v koše polno ozimne in odela v pisane barve tokrat še zeleno rastline. Zategadelj smo še o pravem času vprašali Novomeščane, kaj menijo o „zeleni obleki“ svojega mesta: Tomo LUŽAR, dijak: „Nekateri imajo kar dober okus za ureditev okolja. To dokazujejo polna okna rož, ki še popostrijo starožitnost hiš, cest, najbolj pa Brega. Več kot na živce pa mi grede papirčki in podobni odpadki na ulicah, ki bi bile lahko pometene.“

NOVO MESTO:

Dober prijem

Domači in tuji ribiči marljivo namakajo trnke

Novomeški ribiči družini do javnost letos lepo cvete. Do avgusta je iz ribolova iztržila okoli 200.000 din, kar je samo 20.000 din manj, kot je bilo vsega lanskega prometa.

Domačih ribičev (turistov), ki so namakali trnke v Krki in drugih vodah, je bilo v prvih sedmih mesecih več za 42, tujih ribičev pa za 22 odstotkov. Večji je promet tudi v ribnikih. Po podatkih ribiške družine so samo v Vodranču pri Gornjem Kronovem potegnili na suho še enkrat več rib kot lani.

Promet se je ribiški družini povečal, kljub temu da že tri leta ni spremenila cen. Tako velja dnevna ribolovna za postav 45 din za domačine in 60 din za tuje, za lov belih rib pa morajo domači ribiči odšteti po 30, tuji pa po 40 din.

Dnevne ribolovne dovolilnice je dala novomeška ribiška družina v prodajo od Zagradca do Dobrave (dobe se v hotelih in gostilnah), napredaj pa so tudi v Škocjanu in v Trebnju.

Znatni denarji grede vsako leto za ribji zarod. Letos načrtuje novomeška ribiška družina, da bodo vlaganja stala 350.000 din. Polovico načrta je že uresničila, druga polovica pride na vrsto jeseni.

NAROČNIKOM Z OBMOČJA POŠTE STOPIČE!

Naročnikom Dolenjskega lista z območja pošte Stopiče smo te dni poslali položnice za poravnavo naročnine za letošnje prvo polletje. Na tej pošti zaradi pomanjkanja poštnih delavcev naročnina ni bila pobrana. Zato prosimo vse, ki naročnine še niso poravnali, naj sami takoj nakažejo zapadli znesek. Prihodnji mesec bo zapadla v plačilo že naročnina za letošnje drugo polletje, zato naročnike v Stopičah in okolici posebej prosimo, naj sami uredijo svoje obveznosti do uprave lista s čimprejšnjim nakazilom.

UPRAVA LISTA

Suhokrajinski drobiž

VEČJA ZAPOsLENOST V NOVOLESOVEM MIZARSTVU NA DVORU je za te kraje zelo dobrodošla, saj so dobili novi delavci doma kruh, ki bi ga sicer morali iskati drugje.

ROČNE SIRENE ZA 22 VASI je nabavila žužemberška krajevna skupnost in tako zagotovila obveščanje za primer nesreče. Ker imajo v treh krajih tudi električne sirene, je sedaj preskrbljeno vse območje krajevne skupnosti. Krajevna skupnost je razen tega nabavila tudi precej druge opreme za civilno zaščito.

PRVI SILOKOMBANJ V SUHI KRAJINI je nabavila te dni žužemberška zadruga skupaj s kmetovalci kooperanti, ki se pripravljajo na ustanovitev kmetijske strojne skupnosti.

KLJUB NOVEMU OPORNEMU ZIDU je promet na odseku regionalne ceste Novo mesto - Ljubljana med vasi Prapreče in Poljane pri Žužemberku še vedno nevaren. Oporni zid je namreč nezavaročan.

O ASFALTU NA DESNEM BREGU - Danes zvečer bo v ribiškem domu zbor občanov desnega brega Žužemberka, na katerem se bodo pogovorili o možnostih asfaltiranja poti od brega proti „Illovcu“. Kot je pokazala anketa, je večina lastnikov hiš ob njej pripravljena prispevati zanj.

STANOVALCI OB CESTI DVOR - KOČEJE na Jami in na Laščah imajo stalno prah v stanovanjih, zato se upravičeno hudojejo, ker toliko odlašajo z asfaltiranjem te dokaj prometne ceste. Krajevna skupnost je odprla že vsa vrata, kjer o tem odločajo, vendar za letos ni upanja. Pogoj za asfaltiranje prihodnje leto pa je, občina zagotovi 50-odstotno udeležbo.

Restavracija kočevske NAME je zelo priljubljen lokal za staro in mlado. (Foto: J. Primc)

Kopali se bomo čez pol leta

Krajevna skupnost zaprosila za premostitvena posojila za bazen

„Prebivalce Kočevja gotovo najbolj zanima, kako potekajo priprave za gradnjo plavalnega bazena. Kdaj se bo gradnja začela in kdaj bo končana?“ smo vprašali predsednika krajevne skupnosti Staneta Otoničarja. Povedal je:

„Izbran je prostor za bazen in sicer pri osnovni šoli in izdelana večina potrebne dokumentacije. Takoj to bo izdelan glavni načrt, bomo klicali javno tribuno, da bodo občani o njem povedali svoje mnenje. Sicer pa smo že doslej upoštevali mnenja in pripombe občanov. Če bodo občani na javni tribuni načrt potrdili, bomo zaprosili za gradbeno dovoljenje.“

V najbolj ugodnih pogojih se bo gradnja začela septembra, trajala pa bo 4 mesece ali do spomladi prihodnjega leta. Edina resna ovira, da bi gradnja zavlekla, je pomanjkanje denarja, vendar te ovire ne sme biti. Samoprispevek je izglasovan, denar bo redno pritekalo, zato nihče, ki

smo ga zaprosili za premostitveno posojilo, ne bi smel odreči. Vsi se moramo namreč zavedati, da bo gradnja najcenejša, če jo začnemo čimprej.

Gradnja bazena in telovadnice bo veljala okoli 6,5 milijona dinarjev. Za premostitveno posojilo smo zaprosili sklad skupnih rezerv gospodarskih organizacij, Telesno kulturno skupnost Slovenije, Republiško izobraževalno skupnost in Ljubljansko banko. Na vse te smo naslovili prošnjo, ker bo bazen zgrajen za potrebe šolarjev, mladine, zaposlenih in vseh ostalih občanov.

Občani so se na referendumu skoraj soglasno odločili za samoprispevek za gradnjo bazena. To je tudi

najboljše poročilo, da denar bo. Na referendumu so občani tudi povedali, kaj je v občini najbolj potrebno. To mnenje občanov so dolžne vse ustanove, ki razpolagajo z denarjem, upoštevati in pomagati, da bodo čimprej premagane začetne težave, ki se porajajo sedaj, ko se s samoprispevom še ni zbralo dovolj denarja za kritje vse te investicije.“

J. PRIMC

NOV GASILSKI AVTO

Gasilsko društvo Kočevje je kupilo nov gasilski avto. Ker mu je manjkalo denarja, je 10.000 din prispevala še krajevna skupnost. Tako bodo lahko gasilci uspešneje posredovali v primeru potrebe.

Za Kozjansko prepočasi

Po nepopolnih podatkih zaposleni prispevali že nad polovico predvidenega denarja

Iz kočevske občine naj bi prispevali za prizadeto Kozjansko do avgusta 677.200 din, in sicer zaposleni 420.000 din, obrtniki 10.000 din, upokojenici 46.700 din, kmetje 500 din in iz solidarnostnega stanovanjskega sklada 200.000 din.

Po podatkih občinske konference SZDL, ki pa gotovo niso popolni, so delovne organizacije iz kočevske občine prispevale do sredine avgusta 267.302,25 din: NAMA 13.782,10 din, Stanovanjsko podjetje 2.752 din, Zdravstveni dom 12.412 din, PETROL 3.000 din, AVTO 20.000 din, TRGOPROMET 13.500 din, SNEŽNIK 25.000 din, HYDROVOD 965,80 din, Gimnazija 1.943,50 din, HOTEL PUGLED 5.000 din, Osnovna šola Kočevje 11.030,40 din in ZKGP za območje občine Kočevje 157.916,45 din (za območje občine Ribnica pa še

25.449,15 din in občine Ljubljana-Vič-Rudnik 9.603,60 din).

Na občinski konferenci SZDL smo zvedeli, da je prispevek gotovo še več, ker so nekateri denar odvedli, vendar SZDL o tem niso obvestili. Razen tega so nekateri delovne organizacije, katerih sedež je izven občine, denar odvedle tudi za enote oziroma poslovalnice v kočevski občini, vendar kočevske SZDL o tem niso obvestile.

J. P.

Med zdomci, ki se vedno vračajo na dopust in letni oddih v domovino, sta tudi mlada zakonca Rajka in Tone Njavro iz Fare ob Kolpi v kočevski občini, ki sta že več let na delu v Nemčiji. Pravita, da je sonce najprijetnejše na domačem vrtu. (Foto: Vilko Ilc)

bo odloka o delovnem času v trgovinah ali dal pobudo za sprejem samoupravnega sporazuma o razporeditvi ter začetku in koncu delovnega časa. Tak samoupravni sporazum pa mora uskladiti interese trgovcev in potrošnikov, ne pa le ene strani.

Gradbeno podjetje ZIDAR Kočevje gradi za AVTO Kočevje novo servisno delavnico, v kateri bodo tehnični pregledi, pralnica in upravni prostori. Gradbeno dela naj bi končali v septembru, opremo za opravljanje pregledov in pralnico bodo prestavili iz starih prostorov. Novi prostori bodo merili 770 kvadratnih metrov, veljali pa bodo okoli 4.150.000 din. (Foto: F. Brus)

Stane Otoničar: „Gradnjo moramo začeti čimprej, sicer se bo podražilo. Zato nujno potrebujemo premostitveno posojilo.“ (Foto: J. Primc)

Upoštevali le svoje želje

Trgovci bi morali upoštevati mnenje kupcev

„Izvršni svet se ne strinja in vsvoja postopke, da je blagovniška NAMA v Kočevju mimo prejetega dogovora 6. julija dalje prenehala z delom ob sobotah ob 15. uri,“ je med drugim rečeno v pismu izvršnega sveta občine Kočevje z dne 6. avgusta delavskemu svetu NAME.

Poročali smo že, da je bilo na sejanju 6. julija, ki ga je sklical s pridetimi občinski sindikalni svet, sklenjeno, naj trgovine napravijo na svoj analizni promet ob sobotah popoldne, šele nato naj bi morda začeli trgovci akcijo, da bi bile tudi obrambne trgovine ob sobotah popolnoma zaprte. Pred dokončno odločitvijo pa naj bi svoje mnenje povedali še krajevna skupnost in potrošniki. Njihovo mnenje bi namreč morali trgovci upoštevati.

NAMA analize, ki naj bi bila narejena do 25. julija, ni izdala, ampak govino ob sobotah ob 15. uri zapira, medtem ko TRGOPROMET ob sobotah posluje enako kot prej.

V pismu izvršnega sveta NAMI je dalje rečeno, da veliko trgovin v čini dela v težjih pogojih z oziroma na delovni čas kot delikatesni delci NAME, saj pri NAMI delajo burnih, drugod pa imajo tudi en delovni čas.

Pravilno bi bilo, da bi TOZD NAMA Kočevje predlagal spremem-

KOČEVSKE NOVICE

Ena gospa je rekla, da bi potoku na asfaltni cesti pred Šmihelom - če ze počene cevi, iz katere izvira, ne morejo popraviti - dali lahko vsaj ime. „Malomarnost“ bi bilo kar primerno, kajne, možje od Vodovoda?

Več kot meter in pol globok ter okoli tri četrta metra širok jarek za kanalizacijo v Šmarjeti so morali skopati delavci novomeškega Novograda. Promet skozi naselje je zaradi teh del oviran, prebivalci pa vendar z zadovoljstvom opazujejo to, saj vedo: najprej bo v kanale izginil smrad, potem pa pride na vrsto tudi asfalt. (Foto: I. Zoran)

TEDENSKI KOLEDAR

Cetrek, 22. avgusta - Marija Petek, 23. avgusta - Roza Sobota, 24. avgusta - Jernej Nedelja, 25. avgusta - Ludvik Ponedeljek, 26. avgusta - Aleksander Torek, 27. avgusta - Monika Sreda, 28. avgusta - Avguštin Cetrek, 29. avgusta - Sabina

KINIO

BRESTANICA: 24. in 25. 8. ameriški barvni film „Smrt trka na vrata“!
BREŽICE: 23. in 24. 8. angleški barvni film „Don Juan je bil ženska“, 25. in 26. 8. ameriški barvni film „Pojem pesem dominik“, 27. in 28. 8. angleško-španski barvni film „Ljubila sta se samo eno poletje“!
CRNOMELJ: 23. 8. italijanski barvni film „Viva Džango“, 25. 8. italijanski barvni film „Skrjaj se“, 28.

8. ameriški barvni film „Upor kaznjencev“.
KOSTANJEVICA: 24. 8. ameriški barvni film „Past za morilca“, 25. 8. ameriški barvni film „Diamanta džungla“, 28. 8. ameriški barvni film „Pekleni komandosi“.
KRŠKO: 24. in 25. 8. angleški barvni film „Kraljica za 1000 dim“, 28. 8. ameriški barvni film „Kavboj brez miru“.
MIRNA: 24. in 25. 8. „Cas herojev“.
NOVO MESTO: od 23. do 25. 8. ameriški barvni film „Bolnica“, 26. in 27. 8. ameriški barvni film „Revolverji veličastnih sedem“, 28. in 29. italijanski barvni film „Skrivnostni vikend“.
SMARJEŠKE TOPLICE: 29. 8. koprodukciji barvni film „Vohunka brez imena“.
SEVNICA: ruski film „Komandir srečne štuke“.
RIBNICA: „Ljubezenska zgodba“.
TREBNJE: 24. in 25. 8. ameriško-španski barvni film „Operacija kohinor“.

PRODIM vinograd z zidanico (soba 6 x 4), voda in elektrika, dostop z vsakim vozilom. Anton Remar, 68230 Mokronog 114.

PREKLICI

LASTNIKI vinogradov v Ažentahu, Alojz Rataj, Franc Breznik in Davorin Novak, prepovedujejo obračanje vozil po njihovem zemljišču. Kdor tega ne bo upošteval, bo sodno preganjan.

TONE TRAMTE, Dobruška vas 3, Skočjan, prepovedujem igranje nogometa na mojih parcelah, ker bom v nasprotnem primeru starše otrok sodno preganjal.

Podpisana JOZEFA HREN iz Zagorice 2, prepovedujem mojemu bivšemu možu Alojzu Hrenu prodajo premoženja in nepremičnim, ker on ni lastnik.

V primeru katerekoli kupčije bo pogodba razveljavljena.

ANA SAJE, Čemše 4, Mirna peč, prepovedujem hojo po parceli št. 1627, prav tako tudi povzročanje škode po ostalih parcelah. Kdor tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjala.

PEPCA MIKLAČIČ, Vinji vrh 36, Smarješke Toplice, opozarjam vsakogar, ki bi obrekoval mojo hčerko Martino, da ga bom sodno preganjala.

Ob boleči izgubi naše drage mame, stare mame, sestre in tete

NEŽE GORJANC

iz Gor. Suhadola

se zahvaljujemo vsem, ki so se v težkih dneh njene boleznir trudili, da bi ji olajšali trpljenje, zdravniškemu osebju pljučnega oddelka, dr. Vodniku, župniku za opravljeni obred ter tov. Mariji Jakše za poslovljene besede. Lepa hvala tudi tovarni zdravi „Krka“, tovarni „Labod“, članom ZB za podarjene vence ter vsem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani in nam lajšali bolečine. Zasuta s cvetjem in venci, obdana s številnimi sorodniki, prijatelji in znanci.

Zalujoči: hčerka Nežka, sin Slavko, hčerka Mihela, Vida, sin Ivan, hčerka Fani z družino in drugo sorodstvo.

Ob boleči izgubi našega dobrega moža in očeta

JAKOBA LUZARJA

z Jugorja št. 2

se iskreno zahvaljujemo vsem znancem, prijateljem in sosedom, ki so nam v silno težkih trenutkih izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter pokojnika v tako velikem številu pospremlili na njegovi zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo notranji upravi, postaji milice in zdravnikom iz Novega mesta za njihovo požrtvovalno delo.

Zahvaljujemo se kolektivu IMV in Zveze borcev Gabrije za podarjene vence, za govor pri odprtem grobu tov. Kuljata, župniku pa za opravljeni cerkveni pogreb. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Zalujoči: žena Marija, sinovi Albin, Franc, Martin in hči Antonija z družino ter drugo sorodstvo.

Ob izgubi naše drage žene, mamice, stare mame

MIMICE KRAUS

iz Stare cerkve

se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom, ki so nam pomagali, moškemu pevskemu zboru, župniku za opravljeni obred in vsem, ki so nam pomagali in darovali vence in cvetje, izrekli sožalje in drago pokojnico spremlili na zadnji poti.

Zalujoči: mož Franci, otroci Nada, Vanda in Silvo z družinami ter drugo sorodstvo.

Zahvaljujem se vsem zdravnikom, posebno dr. Baragi, dr. Novakovi in strežnemu osebju kirurškega oddelka aseptične splošne bolnice Novo mesto za pomoč po težki operaciji. Hvaležna pacientka Franciška Šasek.

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Mira Jerjav iz Česnjic - Roberta, Vesna Knez iz Gornje Tvrže - Nadjó, Magdalena Veselič iz Zuničev - Simono, Danica Popovič iz Skemljeva - Janka, Tatjana Petrič iz Prečne - Ireno, Pavla Pavlin iz Zaloke - Petra, Alenka Lokar iz Polja - Igorja, Danica Parkež iz Prečne - Gregorja, Marija Vidmar iz Dobindola - Janca, Tatjana Doljak iz Gornje Težke vode - Edvarda, Terezija Simonič iz Vrtače - Janeza, Jožica Klobučar iz Uršnih sel - Natašo, Darinka Drmaž iz Gornje Brezovice - deklcio, Ana Spilic iz Preloke - deklcio, Marija Jenškovc iz Dobravice - deklcio, Ivanka Šuštarč iz Smarjete - dečka, Slavka Grčman iz Velikega Dola - dečka, Marija Gazdova iz Brusnic - dečka, Djurdja Ramič iz Brjlina - deklcio, Ana Krevs iz Cerove - dečka, Katarina Rogina iz Stare lipe - deklcio, Stefka Prosenik iz Metlike - Antona, Marija Zupanič iz Podgoda - Urško, Marjeta Konec iz Dvora - Matejco, Jelka Cesar iz Goriške vasi - Petra, Cvetka Tratar iz Tršćine - Boštjana, Marija Zakrajšek iz Dolnih Ponikev - Iztoka, Marija Božič iz Gabrja - Joškota, Rozalija Bojanc iz Ravgovega - Jožeta, Ivanka Adamič iz Črnoljca - Aleša in Andreja, Ivanka Weiss iz Črnoljca - Bojana, Marija Felčič iz Veliškega Podloga - Ervina, Marta Gole iz Malega Cirknika - Melito, Jelka Mrvar iz Žuzemberka - Polonco, Cvetka Hiti iz Brezovice - Matejco, Stefka Šterk iz Kočevja - dečka, Nevenka Mihalič iz Trebnjega - dečka, Jožeta Lavrič iz Žuzemberka - dečka, Amalija Sedlar iz Mirne vasi - deklcio, Marija Weiss iz Metlike - deklcio, Marija Starič iz Straže - dečka - CESTITAMO!

maliglas

SLUŽBO DOBI

V UK SPREJMEMO dekle, ki bi se izučila za kuharico. Za stanovanje in hrano je preskrbljeno v domu. Pismene prijave pošljite do konca avgusta. Dom „Dušana Remiha“, Kočevje, Prečernova 9.

TAKOJ ZAPOSIM kvalificiranega avtokleparja, lahko tudi začetnika. Avtokleparstvo in ličarstvo Ludvik Kirar, Dolenji Boštanj 56 a, 68294 Boštanj.

TRICLANSKA DRUŽINA v Novem mestu išče enkrat na teden pomoč v gospodinjstvu. Plačamo dobro. Ponudbe pošljite na upravo lista pod „Ugodno“.

SLUŽBO IŠČE

IŠČEM SLUŽBO poklicnega šoferja, imam B,C in E kategorijo s kvalifikacijo. Naslov v upravi lista (2065/74).

STANOVANJA

ODDAM SOBO samskemu moškemu. Plačilo vnaprej po dogovoru. Božič, Milana Majcan 2, Novo mesto.

IŠČEM SOBO s kuhinjo in souporabo kopalnice v Novem mestu ali okolici. Naslov v upravi lista (2043/74).

IŠČEM ENOSOBNO ali dvosobno stanovanje v Novem mestu. Plačam po dogovoru. Interesenti naj se javijo dr. Avgustinu, kirurški odd. novomeške bolnice, ali pustijo naslov v upravi lista.

SAMSKO DEKLE išče neopremljeno sobo. Ponudbe pod „September“.

PRODIM ENOSOBNO stanovanje s centralno kurjavo v Novem mestu. Naslov v upravi lista (2076/74).

Motorna vozila

UGODNO PRODIM fiat 750. Ogleđ vsak dan. Darko Mežič, Grzeča vas 22, 68273 Leskovec pri Krškem.

SKODO Š 100, letnik 1972, prevoženih 32.000 km, prodam. Naslov in informacije na upravi Dolenjskega lista.

PRODIM karambolirano žabo ID 19. Prodaj tudi po delih. Rajko Bevc, Dol. Toplice 75.

NUJNO PRODIM FIAT 850, letnik 1969. Ogleđ vsako popoldne od 14. ure dalje na naslov: Marija Reba, Partizanska 1, Novo mesto

PRODIM osebni avto, karambolirano ZASTAVO 750, letnik 1969. Rado Rajer, Brusnice 45.

FIAT 620 B (1,5 tone) z novim motorjem in novim kasonom prodam. Rajko Bevc, Dol. Toplice 75. V račun vzajem tudi prašiča ali govedo.

PRODIM SKODO Karavan z novim motorjem, zelo lepo ohranjeno, za gotovino ali za ček potrošniškega posojila. Rajko Bevc, Dol. Toplice 75.

PRODIM NOV dvoosni traktor Mini, primeren za vrtnarje. Cena 18.000,00 din. Ponudbe pod „Priključki posebej“.

PRODIM FIAT 1300, letnik 1969. Franci Gregorič, Mokronog 68.

NUJNO PRODIM ZASTAVO 750, letnik 1969. Marjana Kozine 53, Novo mesto, telefon 21-546.

PRODIM AVTO AMI 8. Ogleđ po 16. uri. Grča, Mestne njive 11/III., Novo mesto.

PRODIM FIAT 750, lahko tudi po delih. Janez Jakše, Skrijanče 4, Novo mesto.

PRODIM

PRODIM dvodelno omaro, dva kavča in vitrino. Ivan Lakner, Pod smreko 2/I, Črnometl.

PO UDOGNI CENI PRODIM ostreže (grušt) za hišo in gradbeno parcelo z urejeno dokumentacijo in kanalizacijo. Avgust Bobič, Dobrava 28, 68275 Skočjan.

PRODIM fotoaparot Polaroid 340. Naslov v upravi lista (2031/74).

PRODIM dvobrazdni traktorski plug obračalnik v dobrem stanju. Lahovče 26, Cerklje pri Kranju.

KOMBINIRAN italijanski otroški voziček ugodno prodam. Magnik, Zagrebška 6, Novo mesto.

MATERIAL za peč 2x2x6 in otroško posteljico ugodno prodam. Koštalova 16, Novo mesto.

UGODNO PRODIM rabljena vrata in okna. Alojzija Ferko, Šmihel 34, Novo mesto

UGODNO PRODIM večje količine sliv. Dostopno s tovarnjakom. Alojz Kerin, Brezovska gora 7, Leskovec pri Krškem

PRODIM rodovniške nemške ovčarje. Ljubo Jarc, Cvibelj 7, Žužemberk, ali telefon 84-105.

ZELO POCENI PRODIM dnevno sobo s kavčem. Informacije vsak dan dopoldne na telefon 22-065 ali na naslov: Justi Potočar, Dol. Kamence 27, Novo mesto.

PRODIM globok otroški voziček. Jurca, Kristanova 28, Novo mesto.

PRODIM žago garter z dieselskim motorjem. Naslov v upravi lista (2062/74).

UGODNO PRODIM par komatov in nerjaveč kombinirani štedilnik (plin, drva). Jože Ambrožič, Podgrad, Stopiče.

UGODNO PRODIM 120-basno klavirsko harmoniko z znamke Hohner-Atlantic IV v odličnem stanju in novo mikrofonizacijo za harmoniko znamke Davoli. Milan Mihelič, Mrtvice 3, Stara cerkev.

PRODIM LES za streho, vrata in dve okni. Volčičeva 39, Novo mesto.

POSEST

PO UDOGNI cenij prodam stavbno parcelo v centru mesta ob mestni zelenici v velikosti 115 m² z na njej stoječo starejšo hišo in sadovnjakom okoli hiše v velikosti 722 m². Interesenti naj se zgledajo za informacije na naslov: Črnometl, Mirna Jarca 5, telefon 068-76-148.

VIKEND z 28 uri vinograda, 5 km od Atomskih toplij, prodam. Ponudbe na upravo lista pod „LAVA“.

UGODNO PRODIM parcelo v Ljubnu za vikend in za vinograd ob cesti na sončni legi. Poleg je tudi elektrika. Naslov v upravi lista (2070/74).

PRODIM 2.150 m² zemlje 15 minut od Trebnjega, na lepi sončni legi. Naslov v upravi lista (2045/74).

ODSTOPIM zazidljivo parcelo, urbanistično urejeno, v bližini Novega mesta. Naslov v upravi lista (2046/74).

MAJHNO KMEČKO HIŠO (lahko lesen) s sadovnjakom ali nekaj vinograda, dostopno z avtomobilom, kupim na relaciji Mačkovič-Raka. Naslov v upravi lista (2053/74)

O O B V E S T I L A

OPRAVLJAMO MONTAŽO VODOVODNIH in toplovodnih naprav ter toplotnih izolacij. Dela izvršimo solidno in v danem roku. Naročila za instalaterska in steklarska dela sprejemamo na naslednjih naslovih: Montaža vodovodnih, toplotnih instalacij in toplotnih izolacij ANTON MRVIČ, OSOJNIK 16, 68333 SEMIČ, na Lobetovi 8, Novo mesto, in Steklarstvo FRANC HOČEVAR, Kolodvorska 22, Črnometl.

IZDELUJEM SPOMENIKE raznih vrst (marmor, teraco) in dostavljam na pokopališče. Jeremija Novakovič, Cankarjeva 6, 61330 Kočevje.

KLUB ZA VZREJO ŠPORTNIH IN SLUŽBENIH PSOV, NOVO MESTO, organizira dvomesečni začetniški tečaj za šolanje psov na vežbališču na Otočcu. Začetek 2. septembra 1974 ob 16. uri popoldne. Prijavo in plačilo 300,00 din je treba urediti ob začetku tečaja na vežbališču. Tečaj bo vsak ponedeljek in četrtek od 16. do 18. ure.

R A Z N O

POROČNI PRSTANI! Zelite trajan in lep spomin? Poročne in okrasne prstane ter druge zlate izdelke dobite pri Otmarju Zidariču, zlatarju v Gosposki 5, v Ljubljani (poleg univerze). Z izrezkom tega oglasa dobite 10. odst. popusta!

SI ZELITE z domačimi zdravili ozdraviti mozolje, pege, rjave lise, uspešno ozdraviti krčne žile in revmo? Pošljem Vam nasvet in navodilo, če priložite znamko za 120 par in svoj čitljivo napisan naslov s poštno številko in opis boleznir. Pismo pošljite na naslov Smrekar, poštno ležeče, 61001 Ljubljana.

CESTITKE

Dragi sestri JOŽICI GRICAR iz Ločne pri Novem mestu želi za njen 19. rojstni dan veliko sreče, zdravja in izpolnitev vseh skritih želja ter sestri Zdenki in Mariji vse lepo za njun praznik sestra Tončka.

VAIIVAVO

Ob nenadni izgubi ljube žene in tete

JOŽEFE GLOBOKAR

roj. Kotnik

ki je nepričakovano umrla zaradi zahrbtne boleznir, se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem, sosedom in vaščanom, ki so z nami sočustvovali, nam izrekli sožalje in darovali vence in cvetje. Zahvaljujemo se tudi zdravnikom in strežnemu osebju internega oddelka novomeške bolnice za vso skrb ter župniku za zadnje spremitvo.

Zalujoči: mož Lojze, Stane z družino, Slavko z družino in drugo sorodstvo.

ZAHVALA

Ob boleči in nenadni izgubi ljubega moža, očeta, dedka, brata in tasta

SREČKA PICLJA

iz Novega mesta

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so ga spremlili na zadnji poti, mu darovali vence in cvetje ter nam pismeno ali ustno izrazili sožalje. Posebno se zahvaljujemo tov. Vinku Žabkarju za vestransko pomoč, govornikoma za poslovljene besede, godbi in pevcem. Nadalje se zahvaljujemo Občinski gasilski zvezi, Gasilskemu društvu, Zavodu za požarno varnost, ZB Novo mesto in kolektivom Tovarne celuloze in papirja Krško, Skupnosti Zdravstvenega varstva Novo mesto ter Dolenjskega lista.

Zalujoči: žena Rozalija in otroci z družinami.

ZAHVALA

Ob nenadni za nas tako tragični izgubi dragega sina, brata in strica

ALOJZA GORENC

soboslikarja iz Površja pri Raki

se iskreno zahvaljujemo znancem, sosedom in sorodnikom za neosebno pomoč, za podarjene vence, izrečeno sožalje in vsem, ki so pokojnika spremlili na njegovi zadnji poti.

Zahvaljujemo se kolektivom SGP Krško, IMV Novo mesto za podarjene vence in župniku za opravljeni obred. Zalujoči: ata, mama, brat Tomažek, sestra Anica z družino, Fanika in drugo sorodstvo.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame, stare mame in babice

ROZALIJE ZAJC

iz Občic

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom in vaščanom za podarjene vence in cvetje ter izrečeno sožalje. Posebno se zahvaljujemo GG Podtoren, delavkam drevosnice, sindikatu TSP Novoles, ZB Dol. Toplice, župniku za opravljeni obred in zdravnikom internega oddelka miške bolnice Novo mesto za zdravniško pomoč. Se posebej se za pomoč zahvaljujemo Cvetki in Borisu Pakar.

Zalujoči: hčerke Olga, Milka, Adela in Marija z družinami.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega sina, brata in strica

ALOJZA AVŽIN

iz Dobove pri Brežicah

se iskreno zahvaljujemo ŽTP Ljubljana, ŽS Dobova, pihalni godbi iz Celja in vsem sosedom ter prijateljem za darovane vence. Hvala tudi župniku za opravljeni obred.

Zalujoči: mama Franciška, sinovi Ivan, Jože, Francelj z družinami in sestra Martina z družino

Novo mesto, 19. avgusta 1974

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: Casopisno založniško podjetje DOLENJSKI LIST, Novo mesto - USTANOVITELJI LISTA: občinske konference SZDL Brežice, Črnometl, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.

IZDAJATELJSKI SVET: Lojzka Potrč (predsednica sveta), Franc Beg, Viktor Dragoš, Tone Gošnik, Jože Jeke, Vlado Silvester, Franc Lapajne, Tine Molek, Slavko Smerdel, Franc Stajdohar in Ivan Živič

UREDNIŠKI ODBOR: Marjan Legan (glavni in odgovorni urednik), Ria Bačar, Milan Markelj, Janez Pezelj, Branko Podobnik, Jože Princ, Jože Splivalch (urednik priloge P), Jožica Teppy, Ivan Zoran in Alfred Zelezniak. Fotoreporter Sandi Mikulan, oblikovalec priloge Peter Simič.

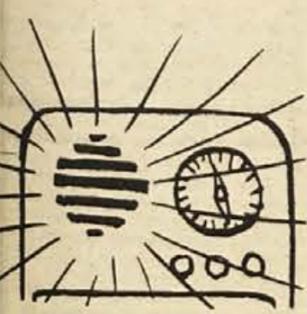
IZHAJA vsak četrtek - Posamezna številka 3 din - Letna naročnina 119 dinarjev, polletna naročnina 59,50 din, plačljiva vnaprež - Za inozemstvo 240 din ali 15 ameriških dolarjev oz. 45 DM (oz. ustrežna druga valuta v tej vrednosti) - Devizni račun: 52100-620-107-32002-009-8-9

OGLASI: 1 cm višine v enem stolpcu 45 din, 1 cm na določeni strani 62 din, 1 cm na prvi, srednji ali zadnji strani lista 90 din. Vsak mali oglaš do 10 besed 17 din, vsaka nadaljnja beseda 1,50 din. Za vse druge oglase in oglase v barvi velja do preklica cenik št. 6 od 1.1.1974 - Po mnenju sekretariata za informacije IS SRS (št. 421-1/72 od 28. 3. 1974) se za Dolenjski list ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov

TEKOČI RACUN pri podružnici SDK v Novem mestu: 52100-601-10558 - Naslov uredništva in uprave: 68001 Novo mesto, Glavni trg 3 oz. poštni predal 33 - Telefon: (068) 21-227 - Nenaročenih rokopiesov in fotografij ne vračamo - Casopisni stavek, filmi in prelomi: ČZP Dolenjski list, Novo mesto - Barvni filmi in tisk: Ljudska pravica, Ljubljana

VSAK DAN: Poročila ob 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 12.00, 16.00, 18.00, 19.30 in ob 20.00.

CETRTEK, 22. AVGUSTA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Počitniško popotovanje od strani do strani. 10.15 Po Talijinih poteh. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - Inž. Mirko Accetto: Pomen fitocenološke znanosti v gospodarstvu z gozdovi. 12.40 Pihalne godbe. 13.30 Priporočajo vam... 15.30 Glasbeni intermezzo. 16.00 „Vrtljak“. 18.35 Iz kasetne produkcije RTV Ljubljana. 19.00 Lahko noč, otroci! 20.00 Cetrtkov večer domačih pesmi in napevov. 21.40 Glasbeni nokturmo. 22.15 Popevke in plesni ritmi.

PETEK, 23. AVGUSTA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Počitniško popotovanje od strani do strani. 9.40 Lepe melodije. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - Olga Štefela: Produktivnost dela v breskovich nasadih. 12.40 Z domačimi ansambli. 13.30 Priporočajo vam... 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.35 Glasbeni intermezzo. 16.00 „Vrtljak“. 17.10 Solisti z opernih in koncertnih odrov. 18.15 „Signali“. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute z ansambлом Mihe Dovžana. 20.00 Stop pops 15. 22.15 Besede in zvoki iz logov domačih.

SOBOTA, 24. AVGUSTA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Pionirski tehnik. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - dr. Andrej Hočvar: Pogostnost kritičnega pomanjkanja vlage v Sloveniji. 12.40 Čez travnike in polja. 13.30 Priporočajo vam... 14.10 S pesmijo in plesom v novi teden. 15.30 Glasbeni intermezzo. 16.00 „Vrtljak“. 17.20 Gremo v kino. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute z Zadovoljnimi Kranjci. 20.00 Radijski radar. 22.20 Oddaja za naše izseljence.

NEDELJA, 25. AVGUSTA: 8.07 Radijska igra za otroke - Holger Sandig: Sedem skodelic čaja. 9.05

Še pomnite tovariši! 10.05 Koncert iz naših krajev. 11.20 - 14.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 14.05 Humoreska tega tedna - Kusenberg: Prizigalci svetilk. 16.00 Radijska igra - Roger Leigh: Izбира je težka. 17.05 - 19.00 Nedeljsko športno popoldne. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Glasbene razglednice. 20.00 V nedeljo zvečer. 22.20 Jazz za vse.

PONEDELJEK, 26. AVGUSTA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Pisan svet pravljic in zgodb. 9.40 Z velikimi zabavnimi orkestri. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Dušan Terčelj: Kaj pripravljata vinski sejum za vinogradnike in kletarje. 12.40 S tujimi pihalnimi godbami. 13.30 Priporočajo vam... 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Glasbeni intermezzo. 16.00 „Vrtljak“. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute s Fanti treh dolin. 20.00 Stereofonski operni koncert. 22.15 Popevke se vrstijo.

TOREK, 27. AVGUSTA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Počitniško popotovanje od strani do strani. 9.40 Z našimi simfoniki v svetu lahke glasbe. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - dr. Jože Korošec: Sodoben sortiment krmnih koševin. 12.40 Po domače. 13.30 Priporočajo vam... 14.40 „Na poti s kitaro“. 16.00 „Vrtljak“. 18.15 Z majhnimi zabavnimi ansambli. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute z ansambлом Janeza Jeršinovca. 21.35 Melodije v ritmu. 22.15 Od popevke do popevke.

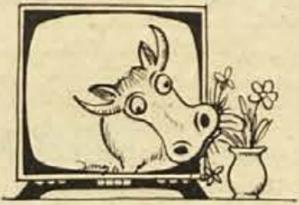
SREDA, 28. AVGUSTA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Počitniški pozdravi. 10.15 Urednikov dnevnik. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Silva Avšič: Saditev beluša in rabarbare. 12.40 Od vasi do vasi. 13.30 Priporočajo vam... 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Glasbeni intermezzo. 16.00 „Loto vrtljak“. 18.20 Zvoki današnjih dni. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Glasbene razglednice. 20.00 Simfonični orkester RTV Ljubljana. 22.15 S festivalov jazzja.

CETRTEK, 29. AVGUSTA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Počitniško popotovanje od strani do strani. 9.20 Potujmo z glasbo. 10.15 Po Talijinih poteh. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Jože Čuden: Stroški pridelovanja na kmetijah v letu 1972. 12.40 Rihalne godbe. 13.30 Priporočajo vam... 14.40 Med šolo, družino in delom. 15.30 Glasbeni intermezzo. 16.00 „Vrtljak“. 19.00 Lahko noč, otroci! 20.00 Cetrtkov večer

domačih pesmi in napevov. 21.40 Glasbeni nokturmo.

RADIO BREŽICE

CETRTEK, 22. avgust: 16.00 - 16.30 - Napoved programa, poročila, šport in turistični napotki. Nove plošče RTB - 16.30 - 17.00 - Aktualnost tedna, Mala šola avtomobilizma, obvestila in reklame - 17.00 - 18.00 - glasbena oddaja Izbrali ste sami

SOBOTA, 24. avgust: 16.00 - 16.30 - Pol ure za pop glasbo - 16.30 - 17.30 - Radijska univerza, Jugoton vam predstavlja, Kronika, Med zabavnimi zvoki nekaj obvestil in reklam, Melodija za vas, Za naše najmlajše - 17.30 - 18.00 - Domače zabavne na valu 192 m

NEDELJA, 25. avgust: 10.30 - Domače zanimivosti - Pred novo sezono Delavske univerze Brežice - Za naše kmetovalce: Jože Vovk - Novosti pri delu TOZD Kooperacija Agrarie Brežice - Mitja Guštin - Sprehod skozi Posavski muzej VI - obvestila, reklame in spored kinematografov - 12.00 - 14.00 Občani čestitajo in pozdravljajo

TOREK, 27. avgust: 16.00 - 16.15 - Napoved programa in srečanje z ansambлом Veseli hmeljarji - 16.15 - 16.40 - Poročila, šport, Novo v knjižnici, obvestila in reklame ter filmski pregled - 16.40 - 17.00 - MLADINSKA ODDAJA - 17.00 - 17.30 - MALO ZA VAS - NEKAJ ZA VSE

RADIO SEVNICA

NEDELJA, 25. avgusta: 1974: 10.30 reklame, oglasi in obvestila - 10.50 po domače - 11.05 obiskali smo vzorno kmetijo - 11.20 dobra volja in notranji mir sta najboljša kozmetična sredstva (prave resnične lepote ne moremo priklicati na svoj

obraz z ličili) - 11.30 nedeljski intervju s Stanetom Kraljem - 11.50 za vsakogar nekaj - 12.30 poročila - 12.45 čestitke in pozdravi naših poslušalcev - 14.30 zaključek programa

SREDA, 28. avgusta 1974: 16.00 poročila - 16.10 reklame, oglasi in obvestila - 16.30 po domače - 16.45 kotichek za šoferje (Soferski trim) - 16.55 disco klub brez imena - 17.30 Nekoga moraš imeti rad: Pa pride dan in vse, kar si čakala - 17.45 popevke na tekočem traku - 18.00 zaključek programa

SOBOTA, 31. avgusta 1974: 16.00 sobotni vrtljak - 16.15 pet minut za... - 16.20 EPP I. del - 16.30 poročila - 16.35 EPP II. del - 16.45 mini anketa - 17.00 zaključek SV in napoved sporeda za nedeljo.

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden so v brežiški porodnišnici rodile: Marica Savrič iz Malega Obrča-Kreša, Branka Celiz iz Luga-Maria, Erna Cepin iz Senovega-Karla, Anica Drenovec iz Malega Kamna-Matejko, Višnja Belak iz Samobora-deklico, Anica Kostrevec iz Globokega-Melito, Jožefa Preskar iz Boršta-dečka, Danica Grgič iz Sevnice-Slavka, Cvetka Redenšek iz Sevnice-deklico, Fanika Tomšič iz Dobenega-deklico, Vlasta Skvarč iz Sentenarta-Marka, Tatjana Mahovič iz Samobora-Lidijo, Magdalena Pavlovič iz Krške vasi-Ingrid, Milena Maluz iz Brezovice-dečka, Barica Oštir iz Brega-deklico, Ljudmila Volk iz Krške vasi-Matjaža, Terezija Skalcr iz Rigonca-Marka, Anica Bogolin iz Gor. Skopice-Brigito, Nevenka Slemenšek iz Blance-Stanka. - Čestitamo!

BREŽIŠKA KRONOKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v brežiški bolnišnici:

Jože Božič si je pri nakladanju drv poškodoval desno nogo; Drago Grubič je padel z lestve in si poškodoval desno nogo; Marica Minihofar je nekdo pretepel in ji poškodoval glavo; Vilma Sokler je padla s stana in si poškodovala levo roko; Janezu Arhu je drevo padlo in mu poškodovalo levo nogo; Stjepan Jakovina je padel s kolesom in si poškodoval glavo in hrbtenico; Franca Kovačič je podrl mopced in mu poškodoval glavo in prsni koš; Ivan Robek si je pri prometni nesreči poškodoval levo nogo; Franc Kostevc je padel z zidarskega odra in si poškodoval hrbtenico; Ivan Pirnat je padel na podu in si zlomil levo nogo.

TELEVIZIJSKI SPORED

CETRTEK, 22. AVGUSTA: 15.55 Dunaj: Evropsko prvenstvo v plavanju, barvni prenos do pribl. 17.15 (EVR) - 18.05 Obzornik (Lj) - 18.20 Svet v vojni, serijski film (Lj) - 19.10 Mozaik (Lj) - 19.15 Po sledih napredka (Lj) - 19.45 Barvna risanka (Lj) - 19.50 Cickak (Lj) - 20.00 TVD (Lj) - 20.25 3-2-1 (Lj) - 20.30 Kam in kako na oddih (Lj) - 20.40 J. Mach: Mavrica, TV nadaljevanka (Lj) - 21.10 Odiseja miru: Sfinga iz gradu el Prado (Lj) - 21.40 Likovni nokturmo: Jože Spacal, barvna odd. (Lj) - 21.55 TVD (Lj)

PETEK, 23. AVGUSTA: 15.55 Dunaj: Evropsko prvenstvo v plavanju, barvni prenos do pribl. 17.15 (EVR) - 17.45 Konzerva, otroška serija Bistrootki (Lj) - 18.15 Obzornik (Lj) - 18.30 Mozaik (Lj) - 18.35 TV žajpot (Lj) - 18.55 Barvna risanka (Lj) - 19.00 Cickak (Lj) - 19.10 Dunaj: Vaterpolo Jugoslavija: Italija, barvni prenos (EVR) - 20.10 TVD (Lj) - 20.35 Tedenski gospodarski komentar (Lj) - 20.40 3-2-1 (Lj) - 20.45 Dnevnik sobarice, celovečerni film (Lj) - 22.10 TVD (Lj) - 22.25 Skoki v vodo, barvni posnetek z evropskega prvenstva na Dunaju (Lj)

SOBOTA, 24. AVGUSTA: 15.55 Dunaj: Evropsko prvenstvo v plavanju, barvni prenos (EVR) - 17.15 Nogomet Celik: Dinamo, prenos, v odmoru ob 17.45 Obzornik (Sa. Lj.) - 18.45 Kaj počnemo ob nedeljah (Zg) - 19.15 Kratek film (Lj) - 19.45 Barvna risanka (Lj) - 20.00 TVD (Lj) - 20.25 Tedenski notranjopolitični komentar (Lj) - 20.30 3-2-1 (Lj) - 20.40 Zabava vas Julie Andrews, barvna oddaja (Lj) - 21.30 Barvna propagandna oddaja (Lj) - 21.35 Columbo, serijski barvni film (Lj) - 22.45 TVD (Lj) - 23.00 Vaterpolo Jugoslavija: ZRN, barvni posnetek z Evropskega prvenstva na Dunaju (Lj)

NEDELJA, 25. AVGUST - 8.55 DUNAJ: vaterpolo Jugoslavija: Španija, barvni posnetek (EVR) - 9.45 E. Zola: V KIPČE LONCU, barvna TV nadaljevanka (Lj) - 10.40 LJUDJE IN ZEMLJA (Lj) - 11.40 OTROŠKA MATINEJA: Po neznani delti, Drumiza Smola (Lj) - 12.35 POROČILA (do 12.40) (Lj) - NEDELJSKO POPODNE (Moški pevski zbor Vres iz Prevalj, Evropsko prvenstvo v plavanju in skokih v vodo, Svetovno prvenstvo v lokostrelstvu) (Lj) - 18.00 PROPAGANDNA ODDAJA (Lj) - 18.05 POROČILA (Lj) - 18.10 CELOVEČERNI FILM: Dunkirk (Lj) - 19.45 BARVNA RISANKA (Lj) - 19.50 CIK-CAK (Lj) - 20.00 TV DNEVNIK (Lj) - 20.25 TEDENSKI ZUNANJEPOLITIČNI

KOMENTAR (Lj) - 20.30 3-2-1 (Lj) - 20.40 ZNAMENITE PUSTOLOVŠČINE: Pivardiere - 21.30 MESTA: Šibeni, barvna oddaja (Lj) - 21.58 PROPAGANDNA ODDAJA (Lj) - 22.00 ŠPORTNI PREGLED (Lj) - 22.30 TV DNEVNIK (BGD).

PONEDELJEK, 26. AVGUSTA - 16.45 MADŽARSKI TVD (Pohorje, Plešivec do 17.05) (Beograd) - 18.10 OBZORNIK (Lj) - 18.25 PO NEZNANI DELTI, barvni film (Lj) - 18.55 MOZAIK (Lj) - 19.00 MLADI ZA MLADE (Skopje) - 19.30 KAJ HOČEMO - aktualna oddaja (Lj) - 19.45 BARVNA RISANKA (Lj) - 19.50 CIK-CAK (Lj) - 20.00 TV DNEVNIK (Lj) - 20.25 3-2-1 (Lj) - 20.30 G. Buchner: LEONCE IN LENA - predstava SLG Celje - 22.10 KULTURNE DIAGONALE (Lj) - 22.40 TV DNEVNIK (Lj).

TOREK, 27. AVGUSTA - 16.45 MADŽARSKI TVD (Pohorje, Plešivec do 17.05) (BG) - 18.15 OBZORNIK (Lj) - 18.25 OTROŠKI SPORED (Lj) - 18.30 OTROŠKI SPORED (Lj) - 18.45 RISANKA (Lj) - 18.55 MOZAIK (Lj) - 19.00 PRAZNOVERJE, 1. del (Lj) - 19.20 Strauss: KONCERT ZA OBOO IN MALI OKRESTER (Lj) - 19.45 BARVNA RISANKA (Lj) - 19.50 CIK-CAK (Lj) - 20.00 TV DNEVNIK (Lj) - 20.25 3-2-1 (Lj) - 20.35 FOTOGRAFI NOB (Lj) - 21.05 WHITEOAKI IZ JALNE, barvna TV nanizanka (Lj) - 21.55 TV DNEVNIK (Lj).

SREDA, 28. AVGUSTA - 16.45 MADŽARSKI TVD (Pohorje, Plešivec do 17.05) (BG) - 18.10 OBZORNIK (Lj) - 18.25 DRUŽINA SMOLA - serijski film (Lj) - 18.55 MOZAIK (Lj) - 19.00 GLASBENA ODDAJA (BG) - 19.20 OD ZORE DO MRAKA: Zene Kostolca (Lj) - 19.45 BARVNA RISANKA (Lj) - 19.50 CIK-CAK (Lj) - 20.00 TV DNEVNIK (Lj) - 20.25 3-2-1 (Lj) - 20.35 ZASEŽENA POSEST, barvni film (Lj) - 22.20 TV DNEVNIK (Lj).

CETRTEK, 29. AVGUSTA - 16.25 NOGOMET: Velež-Borac, prenos (SAR LBJ) - 18.15 OBZORNIK (Lj) - 18.30 SVET V VOJNI - serijski film (Lj) - 19.20 MOZAIK (Lj) - 19.25 PAOLO MENGOLI, barvna oddaja (Lj) - 19.45 BARVNA RISANKA (Lj) - 19.50 CIK-CAK (Lj) - 20.00 TV DNEVNIK (Lj) - 20.25 KAM IN KAKO NA ODDIH (Lj) - 20.40 J. Mach: MAVRICA - TV nadaljevanka (Lj) - 21.20 ODISEJA MIRU (Lj) - 22.00 LIKOVNI nokturmo (Lj) - 22.10 TV DNEVNIK (Lj).

INDUSTRIJA MOTORNIH VOZIL NOVO MESTO

Ivo Pirkovič: O svobodni republiki pod gorjanci in njenem kirovskem junaku piparju bakšetu

ZBIRAJO SE ČRNI OBLAKI

Bila je gosta megla. Iz nje je naletaval droban sneg. Stražar pri križu na zahodni strani kočje je že od ranega jutra prisluškoval zamolklemu brnenju od Novega mesta, kakor da se od daleč bližata težkih bombnikov ali tankov. No, ni si delal preveč skrbi, saj so zunaj patrolje. Tudi iz doline jih bodo gotovo pravi čas obvestili, če bi pretiila nevarnost.

V Šentjerneju je bil preplah. Skozi vas so drveli proti Gorjancem težki vojaški kamioni, polni vojske in polni bojni opremi. Proti goram so se zgrinjali Italijani po vseh cestah od Novega mesta do Kostonjevice.

Iz Drče za Pleteljami je hitel v goro širokopleč, mlad fant Lojze Cekuta, ki se je pred letom dni zjokal, ko je stara vojska razpadala, preden je videla sovražnika. Z Javorovice je poslal v Kobile kurirja s poročilom, da zasedajo Podgorje Italijani. Gotovo pripravljajo ofenzivo. Iz Strojinevega taborišča je odhitel z novico k Miklavžu Vid Kušljan. Četa naj se od tam nemudoma umakne, je Rudi Pirkovič-Jaka naročil za brata Čorta; dobe se za Trdinovim vrhom, kamor odhajajo tudi iz Kobil.

jeseni, ob požiganju Gaberij, pod Nemci pa je postal znamenit črnorek domobranske čete v Kostonjevici.) Kolone so prodirale k Miklavžu tudi skozi Hrastje, druge skozi Orehovo in Cerov log na Kozeljevko. Vojska na težkih kamionih je zasedala Vrhpolje, Mihovo in Pleterje in zapirala obroč v Gorjance.

Pri Miklavžu so se ob alarmu dogodki bliskovito vrstili. V kočji so partizani popadli vsak svojo puško in drug za drugim šinili skozi zadnja vrata proti gozdu. Mitraltreže Ge je zgrabil vse štiri vogale odeje, na kateri je bil razdril in čistil strojnico, in z veliko culo na hrbtu stekel za drugimi. Zadnji se je z ležišča pognal krepki Jože Čukajne iz Mihovega, ki je po naporni nočni patrolji kot ubit dve uri trdno spal. Še ves omočeni si je natikal čevlje, vlekkel za seboj ovijače in gredoč snel s stene zadnjo, pokvarjeno puško; njegov mu je nekdo že odnesel. Dohitel je malega Bena z Dobravice, mu izpulil mavzerko in potisnil v roko svoj pihalnik, ki ni bil za rabo.

„Izginil!“ je komandir Pirkovič zunaj zaklical kurirju Vinku Štembergerju iz Šentjerneja. „Umik proti Penderjevki in na desno v goro!“ je poveljeval četi.

Kurir Vinko je z gorjačo in praznim nahrbtnikom, ki mu je opletal po hrbtu, stekel za cerkev in se z roba gore spustil v Penderjevko. Pred njim so bežale srne. „Kar za njimi!“ si je mislil kurir, „če bi bili v dolini Italijani, bi jih živali čutile in se obmile drugam.“ Za Štembergerjem je zginil v goščavo tudi gospodar planinskega gostišča, Nace Hudoklin.

Komandir Čort je na skalnem robu gozda z revolverjem v roki stopil za debelo bukev. Za drugo se je pognal krepki Jože Čukajne, za tretjo dalje proti cerkvi krojač Ivo Galič, z vzdeikom Jovan, in naslonil puško k drevesu.

Sovražnik je v oglašujočem gmenju pušk in strojne navalil. Partizanski ostrostrelci so z naperjenim orožjem čakali. Italijani divje kriče in kot hudournik derejo proti gozdu. Že so pred partizanskimi položaji. Odjekne Pirkovičeva pištola in najbližji napadalec v teku klecne. Čukajne podere drugega in že lovi na muho tretjega, ki se zbegan skriva za drevo. Tudi Galič strelja. Na košenici pred kočjo ležita ob prvem spopadu dva Italijana negibno, tretji koplje v smrtnem boju z nogo. Ni videti, koliko je ranjenih. Po kratkem, silovitem ognju se sovražni val ob hudih izgubah ustavi in butne nazaj ob tiste, ki pritiskajo zadaj.

Gosta megla se redči. Razgled po bojišču postaja boljši. Košenice so vse zelene Italijanov. Čort opazi, da se neki italijanski oddelki obračajo na levo, mimo Jezera proti Penderjevki. Očitno nameravajo nevarno bojišče na čistini obiti in pasti partizanom v levi bok ali celo v hrbet. Razbiti Italijani se preurejajo. Komandir, ki se mu je medtem revolver zataknil, se umika proti Čukajni in oba, v varstvu skal in drevja, po robu gozda proti cerkvi.

Na Košenicah sta dva italijanska oficirja medtem s pištolama ustavila umikanje vojakov in jih gnala v nov napad. „Avanti, avanti,“ kriči major, dvakrat ustrelil in se na čelu vojske požene proti cerkvi.

Pri stari bukvi blizu Jezera je na svojem strazarskem mestu, kjer pride pot iz Penderjevke, ali tam blizu ležal mladi sin šentjernejskega trafikanta Miha Rolih. Nanj so čisto pozabili. Tudi Italijani ga niso opazili, ko je od strani negibno meril na vihrajočega oficirja. Meril je kot na strelskih vajah in pritisnil na petelina. Major je zakrilil z rokami in padel na obraz. Vojaki, ki so tekli za njim, so se ustavili in ga obrnili na hrbet. Za trenutek so se mu osupli zastremeli v obraz in že tekli med streljanjem dalje. V gruč, ki se je zopet nabrala okoli padlega oficirja, je Miha še dvakrat ali trikrat ustrelil in zgnil v gozd. Italijani niso med gmenjem orožja opazili, da so padli strelji iz povsem nepričakovane strani.

Tudi Galič se je umikal. Od drevesa do drevesa se je poganjal proti cerkvi in Penderjevki. Hoteli so ga uloviti živega. Krojač se je nenadoma obrnil, se na skalah vzravlnal in v loku zalučal narezano kragujevsko bombo. Na Hudoklinovem gnoju je vrglo v zrak Italijana, ki je bil partizan za petami. S presunljivimi krki „mamma mia, mamma mia!“ se je voj-k v fašistični črni srjaci sesedel. Strašna bomba mu je razparala trebuh in raztrgala kolke. Se nekaj časa je ječal in utihnil, kot so ga slišali Hudoklinovi.

PO BITKI

Znamenita bitka treh partizanskih strelcev z italijanskim 24. polkom divizije Isonzo je bila končana. Trajala je mogoče dvajset minut. Bojišče je onemelo. Partizani niso imeli nobenih izgub, niti ranjenih niti padlih.

Leži namreč 70 m visoko v navpični steni

Pred mesecem dni smo poročali, da bo profesor dr. Mitja Brodar, strokovnjak za staro kameno dobo, ki je takrat izkopaval v Zeljnah, obiskal letos tudi jame pri Bilpi. Jamarji so namreč v teh jamah, posebno v jami Bilpa 3, našli nekatere sledove, kot da so tam prebivali ljudje.

Iz jamarjskih virov pa smo pred kratkim zvedeli, da je podvig le delno uspel, ker so se arheologi odločili, da si bodo ogledali le jame Bilpa 1, 2 in 4, jama Bilpa 3 pa bodo pustili v raziskavo kasnejšim rodom.

V jame 1, 2 in 4 je namreč dostop preprost, v jamo 3 pa je treba plezati po lestvicah okoli 70 m visoko.

No, jamarji so se še kar ročno povzpeli v jamo 3 ter nato navezali in potegnili gor še sodelavko arheologov.

Zataknilo pa se je najprej pri dr. Mitji Brodarju, ki se je povzpel nekako do polovice 70 m visoke navpične stene, potem pa kljub pripombam in spodbujanju arheologa in predsednika Jamarske zveze Slovenije dr. Franca Lebna omagal in zaprosil za spust.

Dr. Franc Leben je nato dejal, da bo moral pa on kot vedno reševati čast arheologov in jamarjev ter da bodo zdaj videli, kaj se pravi take sprehod od tiste luknje. Kot neverica se je pognal po lestvi in sopal šalji-ve pripombe tistim navzdol in tistim navzgor. Od polovice lestev naprej pa so bile njegove pripombe vse bolj redke in tihe, dokler ni nekje med 50 in 60 metri od tal tudi on omagal in se začel spuščati navzdol...

In potem so vsi člani ekspedicije složno ugotovili, da je Bilpa 3 nekoliko pretrd oreh in da bodo tojamo prepustili v raziskovanje prihodnjim rodom.

JOŽE PRIMC

Prof. Mitja Brodar

Spet utopljen

15. avgusta proti večeru je pri vasi Dobrava v Krki utonil 23-letni Alojz Gorenc, doma iz Površa pri Raki. Mladenec je skočil v vodo, nakar ga je tok potegnil na sredo reke, kjer se je začel utapljati. Očividci so Gorencu takoj priskočili na pomoč. Po približno desetih minutah so ga potegnili iz vode in mu nudili prvo pomoč. Prišel je tudi zdravnik, vendar so bila zmanj vsa prizadevanja, da bi ga obudili v življenje.

Gorenc je bil menda bolj slab plavalec, vendar domnevajo, da ga je v vodi nenadoma zadela srčna kap.

SAMO STO METROV JE ŠLO

18. avgusta ponoči se je na avtocesti pri Lešnici zgodila nenavadna nesreča. V avtu Zorke Zakonšek iz Hrastnika se je kot sopotnik peljal Ivan Ramšak iz Loga. Močno vinjen je začel v avtu razgrajati, zato so vsi potniki z voznico vred izstopili. Vinjeni Ramšak je nato vzel ključ od avtomobila in se sam odpeljal dalje. Ze po sto metrih vožnje je trčil v vsek in se prevrnil na streho. Gmotna škoda znaša 8.000 din, medtem ko je vinjeni Ramšak odnesel celo kolo.

Kokoš s tremi nogami. Stariček va Melita iz Malnov pri Trebelnem ima zelo rada svojo kokoš, ki ima tri noge: eno levo, ki je normalna, in desno, ki se v koku razcepi v dve nogi. Kokoš se prav dobro počuti, le hodi malo bolj nerodno kot njene sorodnice. (Foto: Leopold Pavlin)

Meja je previsoka

Nekateri razgrajajo in zalijo. Niko Viktorovski v takih trenutkih, ki jih po gostinskih lokalih in tudi v hotelu Bela krajina v Metliki ni malo, ostane zvest svojemu načelu, načelu dobrega gostinca. Ostane miren in dostojanstven. Narobe bi bilo, če bi kar takoj, nepremišljeno reagiral. Lahko bi storil napako.

Pred 26 leti se je Niko rodil kmečkemu staršem kot drugi sin. Za njim je mati povila še dva otroke. In tako kot Niko so vsi otroci odšli s kmetije v Vivodini. Preskromna je tista zemlja. Lažji je kruh, kupljen z mesečno plačo. In to si je hotel Niko, sedaj vodja družbenega gostinstva v metliški občini, čim hitreje zaslužiti. Končal je najprej poklicno in potem še višjo gostinsko šolo. In ker je slišal, da je v Sloveniji lepše in ker leži Metlika zelo blizu njegovega doma, se je preselil tja. Ni mu žal.

„Za nekatere ljudi smo vse drugo kot ljudje. Podcenjujejo nas kot osebnosti, podcenjujejo pa tudi vrednost našega dela. Zato ni prav nič čudno, če se vse manj mladih odloča za poklice v gostinstvu.“

S svojim mirnim, prijaznim in odločnim nastopom je Niko doslej že mnogokrat spravil v zadrego kakega nevljudnega gosta. Kajti v Nikovem vedenju je spoznal obzirnost, pomešano z odločnostjo zrelega človeka, ki ga ne smeš in se tudi ne pu-

sti zaliti. In izrek, da ima gost vedno prav, je Niko malce spremenil: gost ima prav le do meje, ki označuje dostojanstven stik med ljudmi.

Kljub temu da živi Niko za svoj poklic, za napredek gostinstva in turizma v Beli krajini, to ne izpolnjuje vsega njegovega hotenja, preveč vitalen človek je. Njegova želja, da bi se uveljavil, ni boleštna, pač pa zdrava ambicioznost. Vsak svoj uspeh pa bi rad povezal z uspehom Bele krajine.

Tako si je pridobil tudi zaupanje ljudi, svojih sodelavcev in drugih. Kljub temu da je šef, se do podrejenih ne vede vzvišeno. In dobre medsebojne odnose kolektiva hotela „Bela krajina“ občutijo tudi gostje. „Najprej se moramo dobro razumeti člani našega kolektiva, šele potem je moč pričakovati tudi pravi odnos do gostov. In mislim, da smo to dosegli,“ pravi sam.

Niko se je aktivno vključil v življenje Metlike. Že drugo mandatno dobo zapored je član občinskega komiteja ZK, razen tega pa dela v več komisijah in odborih. Tako je boljše spoznal življenje v kraju. In bolj ko ga spoznava, trdnjeje je njegovo prepričanje, da je meja med Belokranjskima občinama mnogokrat previsoka. Tako pa misli morda tudi zato, ker ni Belokranjec?

BRANKO PODOBNIK

ZGLEDNO SOŽITJE Z ROMI

V krajevni skupnosti Dobravice živi tudi skupina Romov. Ze dolgo let prebivajo tu; nekateri med njimi so zaposleni v Črnomlju, nekateri si zidajo hiše. Romi iz Dobravice živijo mirno življenje, zelo dobro sodelujejo z drugimi prebivalci, radi pomagajo pri kupnem prostovoljnem delu, zato v Dobravcih ni slišati pravnobnih pritožb zaradi njih. Če pa pridejo „na obisk“ drugi Romi, jih oni iz Dobravice običajno kar odslovijo, češ: „Boste kaj narobe naredili, pa bomo mi krivi.“

TATVINA NA DELOVIŠČU - 13. avgusta je bil z delovišča Kleparskega podjetja Ljubljana, ki opravlja dela v Smarjeti, ukraden rezalni stroj. Podjetje je oškodovano za 3.000 din.

PONOVNO MEMORIAL - Na bazenu pri tovarni celuloze in papirja „Djuro Salaj“ je PK Celulozar v terek organiziral „Lilegov memorial“ v počastitev spomina enega izmed ustanoviteljev kluba. Tekmovanje je bilo zadnja preizkušnja mlajših pionirjev pred državnim prvenstvom, ki bo v sredini prihodnjega tedna v Kranju.

Nekateri vodijo na vrvič psičke vseh mogočih pasem, ribič Sime pa je nanj navezal skoraj 4-kilogramskega raka, ki ga je ujel blizu Crikvenice. Pod pristaniškim pomolom ga je kazal radoveni množici domačin in tujih turistov, vsake toliko časa pa je plen spet „namočil“ v morje, tako da si je živega raka-velikana dopoldne ogledalo več sto ljudi. (Foto: T. Gošnik)

Ptice so »pot« do narave!

Ljubljansko Društvo ljubiteljev ptic, ki uspešno sodeluje tudi na mednarodnih razstavah ptic in že vrsto let pripravlja dobro obiskano razstavo ptic na II. gimnaziji v Ljubljani, je tokrat pripeljalo svoje miljenčke v kletkah tudi v Novo mesto.

Glavni namen razstave (odpri so jo v ponedeljek in bo trajala do nedelje) je po besedah Jožeta Goriška, rejca ptic in člana ljubljanskega društva, vzbuditi pri ljudeh zanimanje za te vrste ljubiteljskega, ki prinaša v stanovanja košček narave.

„Živčav“ ali „čivčiv“, ki prihaja iz skoraj petsto ptičjih grl in v teh dneh napolnjuje telovadnico novomeške gimnazije, dejansko potrjuje omenjeni smisel razstave in budi v obiskovalcu

željo, da bi tudi sam imel doma pernatega prijatelja. Papige vseh velikosti in starosti, pa tudi imen (npr. Rozela, Jendaja, Mandarja), ki „govorijo“ in živijo; kanarčki (med njimi ni vrvicev, to je kanarček „lepopevec“, ki jih vzgajajo za ptičje „festival“); liščki; muškati ščinkovci in še veliko drugih vrst domačih ptic zoblje, se koplje ali guga v kletkah in „pomečkije“ radovednežem.

Posebnost na razstavi, kjer so ptice razdeljene po barvah, velikosti in vrstah, so japonski golobčki in lizardi. Med razstavljenimi pticami, ki se v kletkah zvalijo, zrastejo in v njih najraje živijo, saj bi na prostem gotovo poginile, so na prodaj kanarčki, ki stanejo od 100 do 300 dinarjev, in papige (od 80 do 200 din), bodoči ptičerejci pa si hkrati lahko kupijo tudi kletke.

D. R.

Kratek stik velika škoda

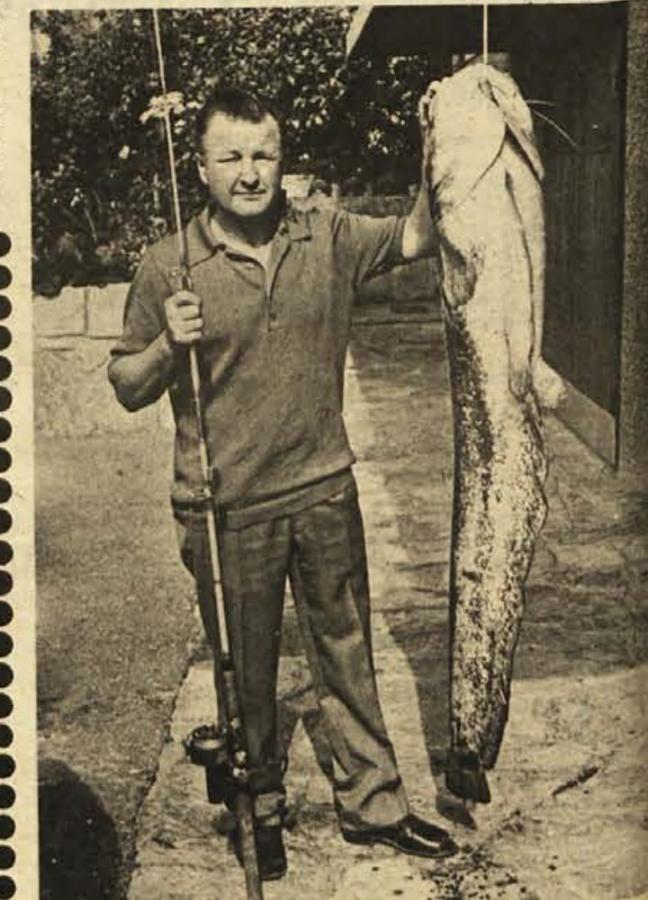
V torek, 13. avgusta, je okrog ene ure izbruhnil požar v mizarski delavnici podjetja USLUGA iz Rudnika pri Kočevju in povzročil za okoli 800.000 din škode.

Komisija je ugotovila, da je prišlo do vžiga zaradi kratkega stika na električni napeljavi. Pogorelo je ostreže, nekaj izdelkov in več kubičnih metrov lesa. Popolnoma uničena je stropna betonska plošča in dva stroja, dva stroja sta delno poškodovana, dva pa potrebna manjšega popravila.

Požar je prvi opazil čuvaj ITASA, ki je takoj dal znak s sireno. Na mesto požara so prišli gasilci iz Šalke vasi, Kočevja in Rudnika, ki so preprečili, da se požar ni razširil na sosednje objekte.

V mizarskem obratu je bilo zaposlenih 12 delavcev. Nekaj jih bodo zdaj zaposlili na žagarskem obratu, nekaj pa jih bo na izposojenem stroju nadaljevalo z izdelavo ladijskega poda.

Direktor USLUGE Stane Lavrič je dejal, da bodo čim prej, vsekakor pa že do zime, obnovili pogorelo mizarsko delavnico, popravili stroje in spet začeli v njej redno proizvodnjo. FRANCE BRUS

Ivan Kozole iz Krškega je prejšnji petek ujel v Krki 159 cm velikega soma, ki je očičen tehtal 29 kg. Rekordni ulov se mu je posrečil pri Kostanjevici, som pa je v poldrugi uri borbe vlek el ribiča s čolnom 800 metrov daleč. Srečni ribič je dal glavo preparirati, ker je malo verjetno, da se mu bo na palico še kdaj obesila podobna riba...

TONI GASPERIČ

Kozerija

REŠEVANJE ZADEVE V HITROTKALU

V Hitrotkalu so ljudje že nekaj tednov godrnjali, da imajo majhne osebne dohodka, da se z dobljenimi parami ne da živeti pri tako podivjanih cenah in da ne bodo več prihajali za stroje, če se stvar ne premakne s slepega tira. Tla so postala vroča, zato so vodilni sedli v fotelje, srknili kavico, puhnil dim pod bel strop in razpravljali.

Ob koncu so ugotovili in sklenili, da bodo plače poskočile, hkrati s popravkom plač pa bodo spremenili tudi nazive za posamezna delovna mesta. Saj bi se krave po Repičevi dragi smejale, ako bi slišale, da prejema snažilka dva tisoč na mesec, da se baha pomivalka v kuhinji s tisoč osemsto dinarji, da ima frizerka nad tisoč devetsto

dinarjev, da vlečejo šoferji nad dva tisoč petsto.

Pa so zaupali iskanje novih nazivov Jožiču Repiču, ki je napel izmозgane možgane, prvič v življenju prelistal Slovenski pravopis iz 1962. leta, prisluhnil ljudem, poiskal tuje vire in po mesecu dni potenja vrgel pred člane strokovnega kolegija zajeten sveženj popisanih listov.

Tako je Jožič Repič predlagal, naj bi se snažilka po novem imenovala referent za odstranjevanje odpadnega materiala, navzven pa bi se podpisovala kot direktor čistilnega sektorja. Frizerka zveni preveč skromno, zato se bo v bodoče imenovala tehnik za lepšanje zaraščenih in plešastih glav, navzven

pa bi se lahko predstavljala kot diplomirani tehnik za oblikovanje gornjega dela telesa. Za pomivalko v kuhinji je predlagal, naj ji vnesejo v kartoteko ime pomočnik direktorja za želodčne zadeve.

Tudi na šoferje Jožič Repič ni pozabil. Najprej je mislil, da bi se njih delovno mesto lahko imenovalo inženirji za leve in desne ovinke, a je pozneje prevladalo mnenje, da bi bilo bolje, če bi imenovali šoferje direktorje za bencin in zavore. Vratar ne bo več vratar, ampak referent za vhodno in izhodno kontrolo, kurirju bodo po novem rekli direktor za prenašanje pošte in drugih obvestil, posebno reklamacij, mehanik bo po novem šef za rehabilitacijo strojev, elektri-

čar pa referent za svetlobo in druga svetila.

Tako je bila zadeva rešena. Repiča je hvalila vsa Repičeva draga, direktor čistilnega sektorja pa je še naprej vlek el metlo po Hitrotkalu, diplomirani tehnik za oblikovanje gornjega dela telesa je še naprej strigel betice Repičanom, inženirji za leve in desne ovinke so še naprej opravljali privatne vožnje med delovnim časom, referent za vhodno in izhodno kontrolo je še naprej dre-muckal v svoji vratarniški loppi, šef za rehabilitacijo strojev je še naprej smrčal v senci stroja in tako naprej.

Zadeva je bila le v tem, da so prejemale večje osebne dohodka.